Sēdes video translācija 25.03.2021 9.00 11.15 14.30 15.30 17.30 19.15 19.55

https://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/2223
https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=671d4744-b071-4f76-9c4d-5d7c42c9b016&stage=6

25.03.2021. 13.Saeima četrdesmitā sēde-ziemas sesija ārkārtas-attālināti *Noraksts*

Stenogramma *Sēdi vada: Ināra Mūrniece, Dagmāra Beitnere-Le Galla*
2021.gada 25. marta sēde sākas pl. 9:00
sēde slēgta pl. 20:55, sēdes ilgums- 11 h 33 minūtes / darbs sēdē 3 h 52 minūtes pārtraukums līdz 8. aprīļa pl 9:00

PIEBILDE: 25. martā notiek trīs atšķirīgas sēdes nr.40, nr.41, nr.42 (ziemas sesija). Starp sēdes nr.40 daļām starpbrīdī notiek cita sēde nr.41
LABOTA KĻŪDA: e-arhīvā stenogrammā–2223 saite nepareizi uz darba kārtību citā sēdē nr.20 *Norakstā pareizi*

Latvijas Republikas 13. Saeimas ziemas sesijas četrdesmitā (attālinātā ārkārtas) sēde 2021. gada 25. martā

Sēdi vada Latvijas Republikas 13. Saeimas priekšsēdētāja Ināra Mūrniece.

Sēdes darba kārtība
Satura rādītājs
Balsojumi
Sēdes videotranslācija
Sēžu videotranslācijas (arhīvs)

Sēdes vadītāja. Labrīt, godātie kolēģi! Sāksim Saeimas sēdi.

Godātie kolēģi! 1949. gada 25. martā padomju okupācijas vara no Latvijas deportēja vairāk nekā 42 tūkstošus iedzīvotāju, no Baltijas valstīm kopā - vairāk nekā 90 tūkstošus iedzīvotāju. Godināsim deportēto piemiņu ar klusuma brīdi! *(Klusuma brīdis.)*

Paldies.

Godātie kolēģi!
Sāksim izskatīt Saeimas šā gada 18. marta otrās attālinātās ārkārtas sēdes darba kārtību.

Vispirms - Saeimas Prezidija ziņojumi par iesniegtajiem likumprojektiem.

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Krimināllikumā"** nodot Juridiskajai komisijai, nosakot, ka tā ir atbildīgā komisija. Vai deputātiem ir iebildumi pret likumprojekta nodošanu komisijai? Iebildumu nav. Likumprojekts komisijai ir nodots.

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Nacionālās drošības likumā"** nodot Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijai, nosakot, ka tā ir atbildīgā komisija. Vai deputātiem ir iebildumi pret likumprojekta nodošanu komisijai? Iebildumu nav. Likumprojekts komisijai ir nodots.

Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem.

Godātie deputāti! Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija ir iesniegusi lēmuma projektu **"Par 10 505 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija" turpmāko virzību"**.

Lūdzu ieslēgt sadaļu par procedūru. Paldies.

Lai noskaidrotu, vai deputātiem ir iebildumi pret šī patstāvīgā priekšlikuma izskatīšanu šajā sēdē, lūdzu pieteikties sistēmā.

Deputāti nav pieteikušies un neiebilst. Līdz ar to sāksim izskatīt Saeimas komisijas iesniegto lēmuma projektu.

Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas vārdā - deputāts Ilmārs Dūrītis.

I. Dūrītis (AP!).

Labrīt, ļoti cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze! Augsti godātie deputāti! Ļoti cienījamās deputātes! 2021. gada 12. februārī Saeima saņēma 10 505 Latvijas pilsoņu kolektīvo iesniegumu "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija".

Šā gada 3. un 10. martā Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija, izskatot kolektīvo iesniegumu, uzklausīja iniciatīvas iesniedzēju pārstāvi, paliatīvās aprūpes speciālistu pārstāvi, dažādu reliģisko konfesiju pārstāvjus, kā arī anesteziologu un reanimatologu pārstāvi.

Iniciatīvas iesniedzēju pārstāvis norādīja, ka aktīvai brīvprātīgai... eitanāzijai, kas pārsvarā attiektos uz onkoloģisko slimību pacientiem, būtu jābūt brīvprātīgai un diagnostiski pamatotai gadījumos, kad neārstējami slims cilvēks cieš neizturamas sāpes bez cerībām uz atlabšanu. Pēc iniciatīvas pārstāvju aplēsēm, tie varētu būt 650 gadījumi ik gadu.

Anesteziologu un reanimatologu pārstāvis pieļāva iespēju, ka eitanāzija būtu legalizējama, bet tikai vairāku priekšnosacījumu izpildes gadījumā. Turpretī paliatīvās aprūpes speciālistu pārstāvis, kā arī reliģisko konfesiju pārstāvji neatbalstīja iniciatīvas turpmāko virzību.

Komisijas deputāti, uzklausījuši izteiktos viedokļus, nolēma kolektīvā iesnieguma tālāko virzību neatbalstīt un iesniegumu noraidīt.

Līdz ar to, pamatojoties uz Saeimas kārtības ruļļa 131.^{5} panta ceturto un piekto daļu, komisija ir sagatavojusi lēmuma projektu par kolektīvā iesnieguma "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija" turpmāko virzību. Komisija lūdz... Tātad komisija lūdz balsot par kolektīvā iesnieguma noraidīšanu un atbalstīt sagatavoto lēmuma projektu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātei Marijai Golubevai.

M. Golubeva (AP!).

Cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze! Godātie kolēģi! Es aicinu balsot "pret" komisijas piedāvāto Saeimas lēmuma projektu galvenokārt viena iemesla dēļ - komisijā netika nodrošināta pilnvērtīga diskusija par ētiskiem argumentiem, kāpēc būtu diskutējama legāla iespēja smagi slimam cilvēkam, kas cieš, pieņemt lēmumu par savu dzīvību, kad ciešanas kļūst neizturamas un nav cerības uz to, ka var izārstēties.

Diskusijā nepiedalījās bioētikas eksperti no Latvijas zinātniekiem, tādi mums ir. Toties piedalījās vairāki reliģisko konfesiju pārstāvji. Atgādināšu, ka Latvijā valsts ir šķirta no baznīcas un reliģisko konfesiju dogmas nav saistošas visai sabiedrībai. Baznīcām nav arī monopola uz ētiku.

Sekulārā sabiedrībā ētika ir zinātnes joma un ētiskas dabas spriedumus labāk pieņemt arī ar ētikas ekspertu klātbūtni, neatkarīgi no mūsu katra attieksmes pret šo jautājumu.

Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijai nevajadzēja novērst pilnvērtīgu diskusiju Saeimā par pretrunīgiem jautājumiem. Šī nav pirmā reize, kad Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija visas Saeimas vietā pieņem lēmumu... ka par jebkuru pretrunīgu jautājumu, īpaši tādu, kas skar baznīcas viedokli, mums vispār nevajadzētu Saeimā diskutēt. Tas man nav pieņemami.

Tāpēc aicinu neatbalstīt un aiz cieņas pret tiem cilvēkiem, kas vai nu paši cieš, vai pieredzējuši neārstējamu cilvēku, slimu radinieku ciešanas, turpināt diskusijas Saeimas komisijās, piesaistot arī bioētikas ekspertus.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Janīnai Kursītei-Pakulei.

J. Kursīte-Pakule (NA).

Godātie kolēģi! Gan iniciatīvas "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija" anotācijā, gan iniciatīvas pārstāvja Pētera Buka prezentācijā komisijas sēdē runa nepārprotami ir par aktīvās eitanāzijas legalizāciju, proti, par ārstniecības personas mērķtiecīgi veiktām darbībām, lai nonāvētu personu, kura savu ciešanu dēļ ir izteikusi vēlmi mirt. Šāda regulējuma ieviešana Latvijas normatīvajos aktos būtu pagrieziens no līdzšinējā par 180 grādiem.

Arguments "par". Ieguvums no aktīvās eitanāzijas atļaušanas būtu iespēja neārstējami slimiem cilvēkiem brīvprātīgi pārtraukt savas ciešanas.

Argumenti "pret". Pirmais ir ētiskais aspekts. Neanalizējot no tā viedokļa, vai cilvēks ir tiesīgs pats sev atņemt dzīvību, tomēr rodas jautājums, ko pacienta vēlme nomirt pieprasa no ārstniecības personāla. Ja daļai sabiedrības Hipokrata zvēresta kredo "Nedošu nevienam nāvējošas zāles" šobrīd šķiet nepiemērojams un novecojis, tad svarīgi tomēr ir saprast, cik lielā mērā ārstniecības personas realitātē psiholoģiski ir gatavas nonāvēt pacientu un kādas psiholoģiskas sekas šāda rīcība atstātu uz ārstiem un sabiedrību nākotnē.

Otrais. Cik liela brīvprātība var pastāvēt tiem smagi slimajiem pacientiem, kuri - lielā daļā gadījumu - uzskata, ka ir nepanesama nasta visiem apkārtējiem - radiniekiem, ārstiem un valstij?

Trešais. Ļaunprātīgi izmantota eitanāzijas iespēja (es uzsveru - iespēja!). Ir dzirdami arī viedokļi, ka atsevišķos gadījumos būtu iespējams sastapties ar ļaunprātīgu rīcību, vienojoties ārstam ar slimā tuviniekiem, mudinot smagi slimo viņam kritiskā brīdī piekrist eitanāzijai.

Ceturtais. Eitanāzijas robežas. Legalizējot eitanāziju, ar laiku tās pieļaujamās robežas var izplesties nenosakāmi tālu. Vai pirms griezt, nebūtu deviņreiz jānomēra?

Nākamais. Vilnis Sosārs, Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Onkoloģijas centra Paliatīvās aprūpes (es uzsveru - Paliatīvās aprūpes!) nodaļas ilggadējs vadītājs, Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijā pauda viedokli, ka Latvijā ir pieejami moderni atsāpināšanas līdzekļi. Parasti eitanāziju lūdz pacienti, kuri nav saņēmuši atsāpināšanu vai atrodas smagi depresīvā stāvoklī. Vilnis Sosārs uzskata, ka ir jāiegulda lielākas pūles, lai uzlabotu šo cilvēku stāvokli, nevis jāatņem dzīvība. Viņa priekšlikums komisijā bija noraidīt iniciatīvu, jo vispirms jāsakārto medicīna visos līmeņos, no tā atkarīgs arī... lielā mērā atkarīgs arī cilvēka dzīves noslēgums.

Nākamais. Plašāka... un šis ir ļoti svarīgi, arī reaģējot uz visnotaļ cienījamās Golubevas kundzes iebildumiem attiecībā uz Mandātu, ētikas un iesniegumu komisiju. Plašāka diskusija par eitanāziju speciālistu (uzsveru - speciālistu!) vidē diemžēl līdz šim Latvijā nav notikusi. Tieši ekspertiem bioētikā, eitanāzijas praktiskajā un teorētiskajā problemātikā diskusiju rezultātā būtu jāizveido daudzmaz vienots viedoklis gan par terminoloģiju, gan par pārējiem specifiskajiem jautājumiem. Tāda nav. Tāpat būtu nepieciešams informēt saprotamā veidā visu sabiedrību par eitanāzijas dažādajiem veidiem, par visiem "par" un "pret", jo šī lieta skar ne tikai ārstus. Iespējams, ka par šo jūtīgo jautājumu būtu nepieciešams referendums, jo šis nu ir jautājums, kas skar visus.

Turklāt vēlos uzsvērt, ka iniciatīvas noraidīšana nenozīmē, ka jautājums agrāk vai vēlāk nevar atgriezties Saeimas darba kārtībā, bet tam būtu jābūt speciālistu (es akcentēju - speciālistu!), ne Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas, ne visu Saeimas deputātu vidē... tātad - jābūt speciālistu vidē rūpīgi izdiskutētam un precīzi pamatotam. Protams, beidzot mums ir iespēja nokļūt Eiropas valstu pirmajā piecniekā, bet vai šī, konkrēti šī, ir tā lieta, kur jābūt pirmajā piecniekā?

Un visbeidzot, atbildot uz pārmetumu par reliģisko konfesiju pārstāvju aicināšanu, atgādināšu, pirmkārt, to, ka attieksme pret eitanāziju - attieksme, kāda tā ir vismaz pašlaik un ir bijusi Eiropā garus gadsimtus, - tika formulēta... to formulēja Svētais Augustīns un Akvīnas Toms.

Otrkārt. Reliģisko konfesiju pārstāvju mūsu valstī, vismaz pēc oficiāliem datiem, ir 1,3 miljoni cilvēku. Kaut arī Baznīca ir šķirta no valsts, tas nenozīmē, ka Baznīca un ticīgie nevarētu piedalīties lemšanā par eitanāzijas atļaušanu vai neatļaušanu, legalizēšanu vai nelegalizēšanu. Kāpēc tika uzaicināti četru konfesiju pārstāvji? Mēs centāmies būt politiski korekti, uzaicinot četru galveno Latvijas reliģisko konfesiju pārstāvjus. Viņu teiktais aizņēma trešdaļu no pārējo, šajā gadījumā - medicīnas pārstāvju, teiktā telpas.

Pārstāvjus, respektīvi, tos, ko mēs aicinām uz komisijas sēdi, neizvēlas ne komisijas priekšsēdētāja, ne viens kāds no komisijas vai divi no komisijas locekļiem, bet priekšlikumus iesniedz visi, un, vienojoties par uzaicināmajiem, tie tiek arī uzaicināti. Neviens no komisijas locekļiem neiebilda pret reliģisko konfesiju pārstāvju uzaicināšanu un viņu viedokļu uzklausīšanu.

Ņemot šo visu vērā, es lūdzu Saeimu balsot "par", atbalstot komisijas kolektīvi izteikto vairākuma viedokli.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Andai Čakšai.

A. Čakša (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Labdien, kolēģi! Man liekas, ka jautājums... iesniegums "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija" patiesībā ir Latvijas iedzīvotāju sauciens pēc palīdzības. Sauciens pēc palīdzības divās svarīgās lietās. Viena ir jautājums par to, cik tiešām pieejama šobrīd ir atsāpināšana un paliatīvā aprūpe Latvijā, jo, kamēr paliatīvā aprūpe nav pieejama visiem cilvēkiem, kas cieš sāpes, mēs nevaram dienaskārtībā likt jautājumu par eitanāziju.

Otrs ļoti būtisks jautājums ir par to, cik lielas tiesības cilvēkam ir atteikties no pārmērīgas medicīniskās palīdzības brīdī, kad mēs zinām, ka veselība vairs nav pilnībā atgūstama. Vai tas nav jautājums par to, ka... pirms mēs runājam par eitanāziju, mums ir jābūt skaidrībā par to, kādas

cilvēkam ir tiesības atteikties no turpmākas ārstēšanas, no invazīvas, agresīvas reanimācijas, ja zināms, ka dzīves kvalitāte vairs nevar tikt atgriezta, vienlaikus nodrošinot pilnīgu atsāpināšanu ļoti dažādos saslimšanu gadījumos. Šis ir sauciens pēc palīdzības, lai paliatīvā aprūpe tiktu nodrošināta vajadzīgā apjomā un tiešām visiem cilvēkiem Latvijā.

Es domāju, ka šis ir ļoti individuāls jautājums, un šobrīd, pirms mēs neesam izpildījuši šos mājasdarbus par likumdošanas sakārtošanu, kas daļēji ir, bet ne pilnībā... attiecībā uz atteikšanos no agresīvas ārstēšanas, un pirms neesam pilnībā nodrošinājuši atsāpināšanu, mēs vēl nevaram runāt par eitanāziju. Tos, kas saka, ka tā ir cilvēka izvēle, es aicinu pameklēt, kur ir palicis jūsu pieteikums uz piedzimšanu.

Paldies. Mūsu frakcijā šodien tas ir brīvais balsojums.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Aldim Gobzemam.

A. Gobzems (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Labrīt, visa sabiedrība! Labrīt, 10 505 Latvijas pilsoņi, kas ir parakstījuši iesniegumu "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija"! Es gribu vērsties pie jums. Es gribu vērsties pie jums, lai jūs pārdomātu un atsauktu savus parakstus.

Man būs tikai daži, bet, es domāju, pietiekami argumenti, lai pateiktu, ka nevis valsts nav tam gatava, nevis veselības aprūpes sistēma nav tam gatava, bet... lai pateiktu, ka eitanāzija nav pieņemama nekad - ne šodien, ne rīt un nekad nākotnē.

Mani argumenti ir šādi. Cilvēks nedrīkst atņemt sev to, ko viņš sev nav devis. Cilvēka dzīvība rodas netverami, tai ir īpaša nozīme un ceļš. Cilvēkam dzīvību neviens ārsts nepiešķir, tā rodas mistiski. Tikpat mistiski, kā cilvēkam aizejot. Mums kā cilvēkiem nav tiesību iejaukties šajā procesā, kas ir mūsu ceļš. Eitanāzija pēc savas būtības ir pašnāvība. Un pašnāvība ir grēks.

Eitanāzija ir pretēja ārsta zvērestam. Es jums nocitēšu Rīgas Stradiņa universitātes... diezgan līdzīgs teksts ir arī Latvijas Universitātes absolventu zvērestā - to absolventu, kuri absolvē Medicīnas fakultāti. Viens no zvēresta punktiem skan šādi: "Visaugstākajā cieņā es uzlūkošu cilvēka dzīvību." Un vēl: "Es neizmantošu savas medicīnas zināšanas cilvēktiesību un pilsonisko brīvību pārkāpšanai, pat ja man tiktu draudēts. Es nepieļaušu, ka manu profesionālo pienākumu izpildi iespaidotu pacienta vecums, slimība vai nespēja, reliģiskā pārliecība, etniskā izcelsme, dzimums, pilsonība, politiskā piederība, rase, seksuālā orientācija, sociālais stāvoklis vai jebkādi citi apsvērumi. Un es veikšu savus profesionālos pienākumus pēc labākās sirdsapziņas, godprātīgi un saskaņā ar labu medicīnisko praksi."

Laba medicīniskā prakse ir cīnīties par cilvēka dzīvību, nevis izdzēst cilvēka dzīvību. Tas saskan ar Hipokrata zvērestu. Ikviens ārsts, kurš pieļauj vai vēlas pieļaut eitanāziju, pārkāpj šo zvērestu, pārkāpj Dieva likumus, pārkāpj to likumu, uz kā pamata mēs esam ienākuši šajā pasaulē un uz kā pamata mums katram jānoiet savs ceļš.

Un nobeigumā. Ikviens cilvēks, kurš izsaka vēlmi nomirt, apgalvojot, ka viņam ir neciešamas sāpes, nav spējīgs pierādīt šo sāpju apmēru. Neviens nav spējīgs izvērtēt, kas ir šīs sāpes un cik tās ir lielas vai mazas. Galu galā, ja cilvēks ir spējīgs izteikt jebko, acīmredzot šīs sāpes nemaz nav tik lielas. Jā, pat ja viņam varbūt ir neārstējama slimība... bet, redziet, dzīvē notiek arī tā, ka notiek brīnumi ārpus farmācijas un ārpus medicīnas - cilvēki mēdz izveseļoties arī no neārstējamām slimībām. Cilvēki mēdz uzveikt vēzi. Un tas notiek dažkārt ar brīnuma palīdzību.

Eitanāziju nekad nevajadzētu atļaut valstī, kurā katrs tās pilsonis ceļas kājās, dziedot "Dievs, svētī Latviju!", jo eitanāzija ir pret Dieva likumiem.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A. Judins (JV).

Labrīt, kolēģi! Es sākšu ar to, ka... es pateikšu, kā es balsošu un ko es domāju par eitanāziju. Mana attieksme pret eitanāziju ir diezgan rezervēta. Es neatbalstu šo ideju, es arī domāju, ka cilvēkam ir jādzīvo, bet es balsošu pret Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas nolemto, un es mēģināšu jums paskaidrot, kāpēc.

Protams, katrs no mums var moralizēt un stāstīt visu, ko viņš grib, atsaukties uz autoritātēm, bet, kā pareizi teica mūsu kolēģe Anda Čakša, šis pieteikums ir sauciens pēc palīdzības. Ir cilvēki, kuriem ir grūti. Es nedomāju, ka mums būtu jāsaka viņiem, ka, jā, mēs tuvākajā laikā legalizēsim eitanāziju, bet mēs esam ievēlēti, lai strādātu, lai risinātu problēmas. Šeit ir 100 deputāti, nevis strausi, kuri vienkārši var neko nedarīt, var paslēpties smiltīs un ignorēt problēmu. Problēma ir, un būtu tikai loģiski, ja Saeimā mēs runātu par jautājumu. Tā vietā es dzirdu viedokli, ka mums nav jārunā, jo visiem viss ir skaidrs. Nu nav tā!

Man nav nekādu šaubu, ka 13. Saeimā nekādu risinājumu nevarētu pieņemt, bet, manuprāt, pareizs risinājums būtu izveidot darba grupu un diskutēt, runāt par jautājumu, aicināt ekspertus. Protams, ir skaisti dzīvot ar savu pārliecību un vienreiz varbūt šeit tieši no tribīnes pateikt - nē, tas ir slikti, nē, tas ir labi. Bet varbūt tieši vajadzētu arī ieklausīties, ko stāsta citi.

Lai cik tas paradoksāli būtu, mūsu tāda kategoriska nostāja... es domāju, to cilvēku, kas pauž kategorisku nostāju, ka eitanāzija nav pieļaujama... faktiski neaizsargā cilvēku dzīvību, bet - otrādi - tieši tad... vairāki cilvēki nomirs tādēļ, ka mēs negribam runāt un domāt.

Kāpēc es tā uzskatu? Ļoti vienkārši. Ir cilvēki, kuriem ir izmisums, kuri negrib dzīvot, un viņi meklē ceļus... Valstīs, kur ir eitanāzija, kur tāda iespēja pastāv, viņi nāk, viņi stāsta un dažus cilvēkus var pārliecināt, viņiem var palīdzēt un glābt viņu dzīvību. Savukārt tādās valstīs, kur vienkārši pateiks: tas ir grēks, nav ko runāt... Nu tad ko? Nu, cilvēki atrod iespēju atrisināt problēmu. Mēs varam pēc tam stāstīt, ko mēs gribam, bet, ja pašnāvnieks ir izdarījis to, ko viņš ir plānojis, viņa vairs nav. Viņš nomira. Un nomira nevis tāpēc, ka varbūt viņu nevarēja glābt, bet tāpēc, ka sabiedrība bija vienaldzīga... tāpēc, ka mēs uzskatījām, ka nav, par ko runāt.

Mūsu pienākums - diskutēt par visām problēmām, par visiem problēmjautājumiem. Šīsdienas jautājums nav par to, vai rīt atvērt vai neatvērt eitanāzijas kabinetu; par to nerunā neviens. Runa ir par to, vai mums ir jāturpina darbs. Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija nolēma: nē, mēs varam pielikt punktu - nav, par ko runāt. Bet tā nav! Kolēģi, jāveido darba grupa.

Protams, kāds var teikt: nu tad veidojiet un runājiet.

Kāda jēga no darba grupas, ja tur domubiedri... savā starpā... viens otram mēģinās pastāstīt, kā ir jādzīvo? No tā nav jēgas. Jēga ir tad, kad katra frakcija deleģē savus pārstāvjus. Piemēram, no frakcijas JAUNĀ VIENOTĪBA, man nav šaubu, būs viens cilvēks, kas stāstīs un aizstāvēs ideju, ka ir jābūt eitanāzijai, bet būs arī viens, kas teiks: nē, nevajag. Un, es domāju, tādas ir visas frakcijas - ir dažādi viedokļi. Es nezinu, kāds būs rezultāts, bet mēs nedrīkstam ignorēt problēmu.

Kolēģi, lūdzu neatbalstīt šo priekšlikumu... tieši priekšlikumu, ko mums... lēmuma projektu, ko mums piedāvā Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija.

Aicinu veidot darba grupu un aicinu turpināt diskusiju Saeimā.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Ivaram Zariņam.

I. Zariņš (SASKAŅA).

Labrīt visiem! Lielā mērā Judina kungs pateica to, ko es vēlējos jau teikt. Es vēlējos runāt par divām lietām - par procedūru un pēc būtības.

Par procedūru. Ja jau mēs esam izveidojuši un akceptējuši tādu instrumentu kā *ManaBalss.lv*, kur dod sabiedrībai iespēju paust savu viedokli, kuru mēs vērtēsim, tad, manuprāt, pareizi būtu vērtēt visas - visas! - iniciatīvas, kuras ienāk Saeimā, par kurām sabiedrība ir savākusi nepieciešamos parakstus, ja vien šīs iniciatīvas nav klaji pretlikumīgas; skaidrs, ka tādas mums kā likumdevējiem nav pamata izskatīt. Pretējā gadījumā šādas iniciatīvas būtu izskatāmas, un tas būtu pareizi - to darīt. Vēl jo vairāk, ja tas, ko mēs dzirdam arī no tiem, kas ir piedalījušies šī lēmuma pieņemšanā, - ka šāda diskusija nav bijusi. Tātad normāla, vispusīga diskusija par šo nav bijusi sabiedrībā, un tāda arī objektīvi nevar notikt, jo tad kādam tā ir jāuztur, kādam tā ir jāiniciē. Manuprāt, tas tiešām būtu mūsu pienākums - šādas debates nodrošināt un šo vispusīgo viedokļu apmaiņu īstenot, lai mēs nonāktu pie kāda secinājuma, jo viss nav tik viennozīmīgi.

Tas, ko mēs šeit šodien dzirdējām, - mēs dzirdējām diezgan vienpusīgus viedokļus. Šeit gudri izteicās tie, kuriem ar šādu situāciju pašiem nav nācies saskarties. Man ir nācis saskarties ar to, ka šādā veidā, mokošā veidā, aiziet tuvs cilvēks. Skatīties, kā viņš nespēj... nespēj no sākuma staigāt, pēc tam spēj tikai gulēt... pēc tam, pēc kāda brīža, nespēj pat pacelt krūzīti pie mutes, nespēj paēst un pēc tam nespēj arī vēl daudzas citas lietas darīt. Es ļoti gribētu redzēt, ka tie, kuri tagad gudri runā, ka tas ir mūsu ceļš... ka jūs pat pakakāt nevarēsiet, kad... turpināt tieši šo ceļu... Es skaidri zinu, ka, ja es būtu šādā situācijā, es ļoti vēlētos, lai man būtu šāda iespēja - pārtraukt šādu ceļu, pārtraukt savas un savu tuvinieku ciešanas no tā visa. Un tā ir tikai normāla, cilvēcīga iespēja.

Runājot par to, ka pašnāvība ir grēks, - jā, tas ir grēks tanī brīdī, kad jums ir jādzīvo, bet jūs izvēlaties mirt. Bet, ja jums ir lemts mirt un jūs redzat, ka gals tuvojas un tas ir neizbēgams un tepat blakus, tad tā būtu, manuprāt, pareiza un normāla iespēja - ļaut to īstenot.

Un atkal tas, ko es šeit dzirdu... Es dzirdu ļoti primitīvas interpretācijas par to, kādā veidā tas varētu notikt, - ka jābūt kādam, kas slepkavo... un tamlīdzīgi... un ka kāds cits tavā vietā pieņems šo lēmumu un to izmantos, lai cilvēkus slepkavotu. To var izdarīt arī daudz citādākā... pavisam citā veidā - ka pats cilvēks... palīdzēs šim pašam cilvēkam pieņemt... izdarīt šo rīcību. Piemēram, kā viens no risinājumiem, kas tiek izmantots, - cilvēks pats... Viņam tiek pievienots pie pirkstiem, teiksim, viens... uz viena pirksta viņam... viņš ievada sev, kam ir pievienotas... miegazāles viņam tiek ievadītas, un pie otra pirksta, kurš atslābst pēc tam, kad miegazāles ir ievadītas, pievienots attiecīgais medikaments, kurš palīdz viņam aiziet. Tādā veidā viņš pats izvēlas... Ja viņš tik tiešām ir gatavs to darīt un pats vēlas šādā veidā izbeigt savas ciešanas, tad viņš pats pieņem šādu lēmumu, un pēc tam viņš pats to arī īsteno. Neviens tanī nav piedalījies. Nu, kā viens no piemēriem.

Līdz ar to es personīgi šādu komisijas lēmumu neatbalstīšu, jo tas tik tiešām neatbilst tam, ko mēs paši esam noteikuši, - ka šādas iedzīvotāju iniciatīvas Saeimai var iesniegt un ka mēs tās izskatīsim pēc būtības.

Un otrs ir tas, ka... nu, johaidī, mēs... Es saprotu, ka mūsu Saeima ir padarīta par vietu, kurā mēs vispār neko nelemjam, un tāpēc mēs izvairāmies arī lemt par šādiem nopietniem jautājumiem. Manuprāt, tieši Saeimai vajadzētu būt tai vietai, kurā šādas debates tiek iniciētas un kurā vispusīgi tiek apspriests šis jautājums, jo šis jautājums tiešām nav tik viennozīmīgs.

Un es aicinātu uzklausīt arī tos, kuriem ar šo situāciju nācies saskarties, un tas būs pavisam cits stāsts, ko jūs dzirdēsiet.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Sergejam Dolgopolovam.

S. Dolgopolovs (SASKAŅA).

Labrīt, kolēģi! Tas tiešām ir viens no tiem jautājumiem, kas satrauc cilvēkus, satrauc sabiedrību. Ir trīs šādi jautājumi - nāvessoda piemērošana, aborti un eitanāzija. Tas viss ir saistīts ar jautājumu - dzīvot vai mirt. Un tas viss saistīts ar to, ka katram cilvēkam ir sava attieksme pret šo problēmu... šīm problēmām. Šīs lietas apspriežot publiskajā telpā, sabiedrība parasti dalās divās daļās - atkarībā no tā, kāds ir sabiedrības attīstības indekss, no kā atkarīgs arī būtu balsojums, ja tas jautājums būtu iznests uz referendumu. Bet ne par to ir stāsts. Labi vai slikti, viens, otrs vai trešais - tas nav šā priekšmeta jautājums...

Mēs runājam par 10 505 iedzīvotāju iesniegumu, kas formulēja problēmu. Tā problēma raksturīga ne tikai Latvijai, tā ir visas pasaules problēma. Bet šeit, kā teica Čakšas kundze, tas ir jautājums par palīdzības sniegšanu. Un šeit iznāk sekojošais. Izskatot šo iesniegumu, mēs nolēmām, ka problēma, kas tur ir aprakstīta, pastāv, bet mēs neatbalstām piedāvāto risināšanas veidu. Bet ko mēs piedāvājam pretī? Vai šī problēma kā tāda pastāv? Iepriekšējās debates rāda, ka tiešām pastāv un tiešām satrauc cilvēkus, turklāt ļoti individuāli, ne kolektīvā domāšanas veidā.

Līdz ar to ir darāms kaut kas. Var jau pateikt... kā piedāvā Judina kungs, izveidot darba grupas. Tādu grupu skaits mums, man liekas, jau tuvojas iedzīvotāju skaitam. Var mēģināt. Man nav receptes, kā vajadzētu rīkoties, bet viena patiesība pastāv - ka rīkoties vajag.

Vai tā ir paliatīvā medicīnas aprūpe, vai tie ir citi veidi, vai ir pietiekama medikamentozā bāze un medikamentu pieejamība, ieskaitot arī narkotiskās vielas, - tas viss ir jautājumu komplekss, un kādam tas ir jārisina.

Nebūt nav runa par to, ka jāpieņem likums šinī gadījumā, bet ir nepieciešama darbība, lai, pirmkārt, noskaidrotu, kas ietekmē šīs problēmas parādīšanos un attīstību. Otrs ir jautājums, ko darīt, lai skaidrotu un palīdzētu. Palīdzēt un skaidrot.

Līdz ar to es domāju, ka šinī gadījumā komisijas lēmums nav īpaši pārdomāts, it īpaši ja ņem vērā, ka citas iespējas Latvijas iedzīvotājiem nospraust, formulēt, piedāvāt un izskatīt problēmas nav. Un līdz ar to... ja mēs domājam par rīcību, tad šāda veida lēmums nebūtu īpaši pareizs. Man šķiet, ka būtu jādomā nevis par to, kā noraidīt, bet par to, ko un kā darīt lietas labā.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Evijai Papulei.

E. Papule (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Cienījamā priekšsēdētājas kundze un kolēģi! Kolēģi ir daudz runājuši, un iznāk, ka tie, kas runā vēlāk, faktiski reflektē uz runāto. Es gribu vērst uzmanību tam, ka šis pieprasījums ir viens no tiem, kur tiešām ir sauciens pēc palīdzības: deputāti, paskatieties, - Latvijā ir nevis sistēmas, bet ir cilvēki! Cilvēki saka: izveidojiet mums palīdzību! Medicīna šobrīd ir attīstījusies tā, ka arī jautājums par mazākām sāpēm, par cilvēka cienīgu aiziešanu ir risināms, un vairākas valstis to arī dara.

Es gribu aicināt šobrīd koalīcijas deputātus, kuri vienmēr un visur, balsojot vairākumā, pamatā noraida labas iniciatīvas. Šis pieteikums aicina risināt problēmu, kā jau arī kolēģi to šodien ir teikuši, - risināt problēmu, nevis vienkārši noslaucīt nost un teikt: sakārtosim sistēmu, un tad... Atcerēsimies, ka šī sistēma ir veidota nevis vienkārši... sistēmā un likumos, un daudzos ierosinājumos un balsojumos... un nevis cīņai pret tiem, kas domā citādi, bet gan cilvēkiem, kas Latvijā dzīvo!

Cienījamā koalīcija, varbūt šoreiz mainiet savu viedokli un atzīstiet: jā, Latvijā ir problēma, un tā problēma saucas "medicīna, medicīnas sistēma, veselības aprūpe". Mēs lietojam dažādus svešvārdus un sakām, ka, jā, mums ir paliatīvā aprūpe, vēl daudzas lietas, bet kur ir risinājums?

Es piekrītu, ka var veidot darba grupas, bet, Judina kungs, jūs atveriet, lūdzu, acis un paskatieties - Saeima, Latvijas Republikas 13. Saeima, jau sen nesastāv tikai no frakcijām. Esiet reālists arī šajā politiskajā sakārtotībā, nevis tikai runājiet... tikai pagātnē.

Manuprāt, šis pieteikums ir jāatbalsta un jāstrādā vairākām komisijām, to skaitā Sociālo un darba lietu komisijai un Juridiskajai komisijai... un, iespējams, vēl kādai komisijai, lai skatītos, kā atbalstīt veselību, kā piešķirt nepieciešamos finanšu līdzekļus, lai risinātu... lai sniegtu arī šādu palīdzību cilvēkiem, kuriem tiešām veselības problēmu dēļ ir nepieciešama rūpīgāka un daudz lielāka palīdzība - un nevis kaut kad, kad sakārtos sistēmu, bet tagad. Tagad! Cilvēki lūdz Latvijā pievērsties cilvēkiem tagad, īpaši veselības aprūpē.

Otrs. Mazlietiņ salīdzinot... Koalīcijas kolēģi, kā jūs - atbalstāt vai neatbalstāt to, ko cilvēki lūdz, izmantojot šo parakstu savākšanas sistēmu un iesniegšanu Saeimā? Apsveriet, vai šāda veida palīdzības lūgums vispār ir ētiski vai kā citādi salīdzināms ar jūsu atbalstīto, piemēram, uguņošanas jeb salūtu aizliegumu, ar kuru strādāja divas komisijas. Bet šeit jūs vienkārši sakāt: nē, nē, par šo nerunāsim, tādēļ ka mums kaut kas cits ir jāsakārto.

Izlemiet un dariet! Piešķiriet finansējumu veselības aprūpei, veselības sistēmai! Atveriet acis - ir Covid-19 situācija! Mēs redzam, ka šāda rīcība ir nepieciešama tagad, nevis kaut kad, kad jūs... cienījamie kolēģi, kas ir mediķi... sakārtosiet sistēmu.

Aicinu nepaslaucīt šo jautājumu zem paklāja un strādāt ar to.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Janīnai Kursītei-Pakulei otro reizi.

J. Kursīte-Pakule (NA).

Godātie kolēģi! Neviens līdz šim... es vismaz par sevi varu spriest... Neviens nesaka, ka Saeimā nav jārunā. Es noteikti to neteicu. Bet vispirms jārunā un... jautājums jāsagatavo un jāpamato jau pirms Saeimas, nevis Saeimā jādara viss no "A" līdz "Z".

Četru gadu laikā - četru gadu laikā! - savāktie 10 tūkstoši parakstu portālā *ManaBalss.lv* eitanāzijas legalizācijas atbalstam ir aptuveni 0,5 procenti no Latvijas iedzīvotāju skaita. Ko domā citi, mēs nezinām. Man nav šaubu par Zariņa kunga gudrību nevienu brīdi, tikai vien gribu viņam norādīt, ka nevienu mirkli neesmu teikusi, ka esmu šai jautājumā zinīga.

Vispirms, manuprāt, jādiskutē speciālistiem (to es jau teicu), un tikai tad - Saeimā, ja tā var... Jau Dolgopolova kungs minēja - ir darba grupa darba grupas galā... Jautājumam speciālistu, tieši speciālistu, starpā būtu jābūt sagatavotam un izdiskutētam vispirms un tad tikai Saeimā.

Es jau akcentēju to, ko arī komisijas sēdē... to, par ko runāja Sosāra kungs, ka valstiski ir jāsniedz lielāks atbalsts paliatīvajai palīdzībai - par to nav šaubu, bet paliatīvā palīdzība ir viens, un eitanāzijas legalizācija ir kaut kas pavisam cits. Līdz ar to, protams, tas ir mūsu pašu brīvā ziņā - balsot, kā mēs redzam. Bet vai mēs apmēram 0,5 procentu iedzīvotāju vēlmi nu uzdosim par lielākās vai lielas iedzīvotāju daļas vēlmi? Šis jautājums, vēlreiz atkārtoju un akcentēju, ir jautājums, kas skar visus Latvijas iedzīvotājus. Tas nav jautājums par uguņošanu, kura var būt vai var nebūt. Šis ir jautājums par dzīvību vai nāvi, par dzīvības atņemšanu vai dzīvības neatņemšanu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Andrim Skridem.

A. Skride (AP!).

Labrīt, cienījamā priekšsēdētājas kundze! Kolēģi! Jā, jautājums tiešām ir sarežģīts. Un es arī vēlos... Sākšu jau ar to, ka, lai arī komisijā es balsojumā toreiz atturējos, šajā starplaikā es esmu veltījis laiku... un esmu daudz runājis ar saviem kolēģiem, ar sabiedrību par šo problēmu. Jāteic, ka lielākā daļa cilvēku tiešām saka, ka mēs nedrīkstam šo problēmu vienkārši paslaucīt kaut kur zem tepiķa un nediskutēt par šo. Es arī gribētu teikt, ka mēs gluži nevaram likt vienā grozā paliatīvo aprūpi un eitanāziju. Jā, ir pilnīgi skaidrs, ka paliatīvā aprūpe Latvijā šobrīd ir vēl diezgan zemā līmenī. Lai arī tiek veidotas jaunas gultasvietas un papildu finansējums jau arī pamazām tiek piešķirts, tā vēl ir tālu no Rietumeiropas valstu paliatīvās aprūpes.

Bet, ja runājam par eitanāziju, es domāju, tas ir tāds plašāks jautājums, kā jau teica arī kolēģi. Šis jautājums skar ne tikai medicīnu, bet arī cilvēktiesības, juridiskās lietas... tiesības. Par šo jautājumu noteikti būtu jāturpina diskutēt vismaz trijās, kā es redzu, komisijās - Sociālo un darba lietu komisijā, Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijā un Juridiskajā komisijā.

Šeit daudz tika runāts arī par onkoloģiju, par sāpēm. Es gribētu teikt, ka jautājums par eitanāziju un pacientu vēlmi nav tikai onkoloģisko pacientu jautājums. Ir ļoti daudz diagnožu, kas ir neiroloģiskas. Piemēram, pacients faktiski vairākus gadus vai, teiksim, mēnešus ir spiests... viņam nesāp nekas, bet viņš ir spiests pavadīt laiku, pie samaņas esot, pie plaušu mākslīgās ventilācijas aparāta. Es domāju, ka ir ļoti daudz to gadījumu medicīnā, jā, - ka mums ir jāļauj cilvēkam izvēlēties, kā viņš savu dzīvi... teiksim, vai tā dzīve ir cilvēka cienīga. Mēs visi, es domāju, labi atceramies Viestura Bundžas stāstu. Pirms vairākiem gadiem nu jau aizsaulē aizgājušais Viesturs vēlējās veikt eitanāziju Šveicē, bet toreiz visu to procedūru dēļ tas, kā saka, neizdevās, jo tās procedūras ir garas, lai citās valstīs to veiktu. Bet tā notiek arī citās valstīs, tiek veikta...

Es arī gribu teikt, ka ne vienmēr, lai arī mums šobrīd ir daudz atsāpinošo līdzekļu... Klasika, protams, ir morfijs... Ne vienmēr morfijs spēj atvieglot visas sāpes un visus tos stāvokļus, ar ko saskaras arī onkoloģijas pacienti. Un, ja mēs lasām daudz literatūras, tad kaut vai Aksela Muntes romānā "Stāsts par Sanmikelu", kas ir tāda kā ārstu grāmata... arī tur ļoti daudz... faktiski tieši šim jautājumam zviedru rakstnieks un ārsts Aksels Munte ir pieskāries, un es aicinu kolēģus pārlasīt šo grāmatu.

Es arī piekrītu Zariņa kunga teiktajam par šīm primitīvajām interpretācijām, kuras bieži vien izskanēja. Es domāju, ka mēs kā sabiedrība droši vien baidāmies, un tad mums gribas kādu brīnumu vai viedokli it kā no augšas vai no reliģiskajām organizācijām, bet es vēlos atgādināt, ka tomēr esam sekulāra valsts. Un šeit vairāk gribētu izvirzīt priekšplānā cilvēktiesību jautājumu.

Vēl arī... nu, bieži... Es vairākas reizes dzirdēju - komisijā un arī šeit - par tiem brīnumiem, bet, kolēģi, es tiešām... lai kā gribētos... lai kā man katru dienu savā darbā gribētos redzēt brīnumus, ir cilvēki, kam ir smaga slimība - smaga neiroloģiska slimība vai kāda motoneironu slimība, vai audzējs ar metastāzēm visās iespējamās vietās... Diemžēl nav tādu medikamentu šobrīd un nebūs. Brīnumi šajā ziņā, ja mēs tos gribam saukt... Mēs par brīnumu varam saukt daudz ko, bet šajā ziņā brīnumi diemžēl nenotiek. Protams, ir slimības, kuras var ārstēt, un onkoloģija ir viena no tām jomām, kurā ienāk arvien vairāk jaunu medikamentu, bet jebkurā... arī onkoloģijā... kādreiz pienāk arī tā gala stadija. Bet tad...

Mans aicinājums kolēģiem ir šāds. Es aicinu nenoraidīt šo kolektīvo iesniegumu. Tas nekas, ka tie ir tikai šobrīd 10 505, ir bijušas sabiedriskās aptaujas par šo, un sabiedriskajās aptaujās jau piedalās daudz vairāk cilvēku, un mēs jebkurš varam iepazīties ar šādām sabiedriskajām aptaujām, un sabiedrība par to tiešām diskutē.

Ko es vēl varu pateikt - ka, jā, tas pirmais ceļš ir pacienta gribas sakārtošana. Tas, ko Čakšas kundze teica, lai pacients netiktu reanimēts, atdzīvināts vai pielietotas drastiskas metodes tad, kad ir jau gala... terminmāls slimības stāvoklis. Jā, ar to ir jāsāk. Kopā ar saviem palīgiem un kolēģiem esmu sagatavojis priekšlikumus un jau frakcijā iesniedzis.

Šobrīd diskutējam frakcijā tieši par šo pacienta gribas jautājumu, noteikti piedāvāsim arī citām frakcijām to atbalstīt, bet tas ir pirmais solis. Un par otro soli, kas nav ne rīt, ne parīt atrisināms, kur ir runa jau vai nu par asistēto pašnāvību, vai par aktīvo eitanāziju, - par to mums noteikti ir jāturpina diskutēt. Un es aicinu nepaslaucīt to zem tepiķa.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Nikolajam Kabanovam.

N. Kabanovs (SASKAŅA).

Labdien, Saeimas priekšsēdētāja! Cienījamie kolēģi! Es vēlos atgādināt, ka šajā iestādē mēs nevienam nedodam dzīvību un neatņemam to. Vienīgais pienākums ir balsot par demokrātisku problēmas izskatīšanas procedūru.

Šajā gadījumā mēs nebalsosim ne par dzīvību, ne par nāvi, bet es domāju, ka visi piekritīs, ka vairāki sēžu jautājumi ir diezgan tehniski, nav daudziem no mums interesanti un pat neuzkavējas mūsu atmiņā.

Šobrīd, protams, jautājums ir cits. Situācija ir ļoti sāpīga. Manuprāt, šis priekšlikums no iesniedzēja mums būtu jāapsver tikai tāpēc, ka onkoloģijas slimības ir viens no biežākajiem

Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņiem. Protams, es, kā vairākums no jums, ļoti vēlētos, lai mēs tagad apspriestu nevis eitanāziju, bet iespēju agrīnai vēža diagnostikai un pieejamai ārstēšanai visām pacientu kategorijām.

Diemžēl kolektīvā paziņojuma tēma attiecas uz iespēju brīvprātīgi aiziet no dzīves. Es šajā sakarā vēlos jums atgādināt par vienu pazīstamu cilvēku no Latvijas... kas arī bija mans draugs. Viņš bija politiķis, ļoti profesionāls jurists, turīgs cilvēks, viņu mīlēja skaistas sievietes. Bet viņš saslima ar vēzi. Pēc tam viņš vairākus gadus ar to cīnījās, šajā laikā pat uzrakstīja vairākas interesantas grāmatas, no kurām divas es tulkoju no latviešu valodas uz krievu valodu. Un pēc tam šis vīrietis iešāva sev sirdī, iešāva sev ar pistoli. Pirms tam viņš pats izstrādāja savu kapakmeni un izvēlējās uz tā epitāfiju.

Bet, ziniet, ne visi ir drosmīgi. Un ne visiem ir šādas iespējas. Tāpēc vēža slimnieki dažreiz izdara pašnāvības mēģinājumus. Šajos mēģinājumos notiek patiešām šausmīgas lietas, no tā cieš cilvēki. Un man liekas, ka vajag mums visiem padomāt un virzīt šo jautājumu apspriedei Saeimas profila komisijai.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Jūlijai Stepaņenko.

J. Stepaņenko (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Godātie kolēģi! Jautājums nav viegls, bet es aicināšu šodien jūs balsot "par" komisijas lēmumu, kas ir šīs iniciatīvas noraidīšana. Tātad, ja komisija šajā gadījumā ir lēmusi noraidīt iniciatīvu, es atbalstu komisijas lēmumu, un es paskaidrošu, kāpēc.

Ļoti daudz kolēģi ir minējuši šo... jā, smagus emocionālus argumentus. Es gribētu pieskarties tādai lietai kā juridiskais aspekts. Un mēs varam izlasīt šo iniciatīvu vēlreiz un ieraudzīt, ka tā nav tikai aktīvās eitanāzijas atbalstīšana, bet tā ir... Tostarp arī tādi gadījumi šajā iniciatīvā minēti, kad persona nevar pieņemt lēmumu un viņas vietā šo lēmumu pieņem tuvinieki.

Šis ir viens no smagākajiem aspektiem jurisprudencē, manā ieskatā, jo es nekādā gadījumā negribētu, lai Latvijā sāktos šāda veida tiesvedības, un es paskaidrošu... Piemēram, pirms neilga laika, 2018. gadā, Liverpūlē tiesa lēma par zīdaiņa, nepilnu gadu veca zīdaiņa, Alfija Evansa atslēgšanu no sistēmas. Tiesā vienā pusē bija šī zīdaiņa vecāki un otrā pusē bija šī zīdaiņa pārstāvji no valsts puses, tā saucamie *guardians*, kuri pārstāvēja bērna labākās intereses un kuri uzskatīja, ka bērnam nebūtu jādzīvo tālāk, jo viņam ir ļoti smaga saslimšana, kura nedod nekādas perspektīvas. Vecāki ticēja brīnumam, un vecākiem bija visas tiesības ticēt brīnumam un cīnīties par sava bērna dzīvību tiesā.

Tieši tāpat arī Francijā pirms neilga laika Vincents Lambērs, pieaudzis cilvēks, tika atslēgts no sistēmas, tāpēc ka viņš ilgu laiku, kopš 2008. gada, bija atradies pie sistēmas un nav spējis savu dzīvi, kā daži kolēģi... kā Skrides kungs teica, kvalitatīvi vadīt tālāk, un arī tur bija tiesa. Un tiesā piedalījās šī vīrieša sieva pret šī vīrieša vecākiem. Sievai bija nodota informācija, ka šis vīrietis it kā nevēlas tālāk dzīvot, bet vecāki bija saņēmuši informāciju no šī paša vīrieša, ka vīrietis gribētu dzīvot, vai arī vecāki ticēja, ka vīrietis gribētu dzīvot un viņš nebūtu jāatslēdz no sistēmas. Un viss beidzās ar to, ka tiesa lēma, ka šis cilvēks ir jāatvieno no sistēmas, bet pēc dažām stundām šis lēmums tika atcelts. Bija jau par vēlu, un cilvēks bija aizgājis.

Vai jūs uzskatāt, ka mūsu... Latvijā būtu jādegradē tālāk jurisprudence un tiesu sistēma ar šāda veida lēmumiem, ar šāda veida debatēm tiesā un ar šāda veida situāciju, kad vecākiem ir jācīnās

par sava bērna dzīvošanu ne tāpēc, ka viņiem trūkst līdzekļu, kā tas bieži vien diemžēl ir mūsu valstī, bet tāpēc, ka tiesa vai kāds cits uzskata, ka viņu bērnam nav jādzīvo. Padomājiet arī par to.

Es aicinu atbalstīt komisijas lēmumu par šīs iniciatīvas noraidīšanu.

Paldies, kolēģi.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Evijai Papulei otro reizi.

E. Papule (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Paldies, cienījamā priekšsēdētājas kundze! Nu, kolēģi deputāti, jūs esat skolotāji, mediķi, juristi un... daudzas citas profesijas. Atceramies, ka mēs vispirms esam cilvēki! Un gribu vienkārši īsi teikt: manuprāt, šis balsojums "par" vai "pret" nav par vai pret eitanāziju, šis balsojums ir par to, vai mēs, mediķi, juristi, skolotāji un citu profesiju pārstāvji, šobrīd strādājot par deputātiem, varam kaut ko reāli arī izdarīt. Šis ir balsojums par vai pret darīšanu. Cilvēki ir lūguši konkrētu palīdzību. Diskusiju garums vai diskusiju saturs, protams, būs dažāds, personiskā vai nepersoniskā pieredze mums katram ir dažāda, bet šis, vēlreiz atkārtoju, balsojums nav par vai pret eitanāziju. Šis ir balsojums par to, ko var vai nevar izdarīt veselības aprūpē, cilvēktiesību jomā un daudzās citās jomās.

Es aicinu pirms balsojuma domāt nevis par minētajiem juridiskajiem piemēriem, bet par to, vai mēs, skolotāji, mediķi, juristi un citu profesiju pārstāvji, strādājot par deputātiem, varam palīdzēt saviem līdzcilvēkiem, nebalstoties uz personisko pieredzi.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Sergejam Dolgopolovam otro reizi.

S. Dolgopolovs (SASKAŅA).

Cienījamie kolēģi! Jautājums varbūt ir nevis par to apspriežamo tematu, par eitanāziju, jautājums ir varbūt par procedūras lietām. Man šķiet, ka varbūt būtu pareizi, ja Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija apspriestu jautājumu par to, kā mēs turpmāk strādāsim ar šīm iniciatīvām, ko iesniedz Latvijas pilsoņi.

Un šeit ir divi risinājumi. Noraidāms iesniegums... tā kā šinī reizē ir piedāvāts komisijas lēmumā. Šinī gadījumā sākas vienmēr debates par to - pareizi vai nepareizi, labi vai slikti. Ja komisija atbalsta iesniegumu, debates nerodas, vienkārši notiek balsojums, un āmen, viss iet uz priekšu. Komisija pēc būtības neatbalsta pašu iniciatīvu. Tā nosaka ceļu, kurš ir ejams, lai izskatītu to problēmu, kura ir pacelta iesniegumā.

Līdz ar to šeit ir jādomā par to, kādā veidā turpmāk rīkoties ar šiem iesniegumiem. Un varbūt arī tanī gadījumā, ja komisija uzskata, ka šis jautājums formulēts nepareizi, neatbilstoši Satversmei, cilvēktiesību normām vai kam citam, man liekas, vajadzētu padomāt par to, ka šeit varētu parādīties papildu lēmums, tā, kā tas notiek tiesā, kur būtu ieteikti attiecīgi soļi, kas būtu sperami, lai šī problēma nepaliktu karājamies gaisā.

Tāpēc... līdz ar to man šķiet, ka šis jautājums... daudz nopietnāk nekā pat viens otrs, kas pat tiek pacelts arī iesniegumos... jo šeit no tā ir atkarīga uzticība, iedzīvotāju uzticība, parlamentam, parlamentāriešiem, un uzticība sistēmai kā tādai.

Tāpēc es domāju, ka šinī gadījumā es gan balsošu pret komisijas lēmumu. Tieši no šā apsvēruma.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Marijai Golubevai. *(Pauze.)*

Dosim nākamajam vārdu.

Vārds deputātam Ilmāram Dūrītim.

I. Dūrītis (AP!).

Labrīt vēlreiz, cienījamie kolēģi! Jā, uzmanīgi klausos debatēs un kolēģu teiktajā... Arī es kā Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas loceklis gribu teikt dažas lietas, kuras varbūt izskanēja jau kolēģu teiktajā, tomēr varbūt ne pietiekami spilgti.

Pirmām kārtām es gribu pateikties visiem pilsoņiem, kuri parakstīja šo iniciatīvu, jo neapšaubāmi... man liekas, ka to mēs neviens nevaram noliegt, ka šāda iniciatīva rosina mūsos un faktiski sabiedrībā, bet it īpaši politiķos, kā mēs to šodien redzam, domāšanu par to, kādā stāvoklī, respektīvi, kādos apstākļos Latvijā smagi slimi cilvēki vai, teiksim, ļoti dažādos apstākļos esoši cilvēki atvadās no dzīves un kā mēs kā valsts... cik daudz mēs esam šajā jautājumā izdarījuši un ko plānojam darīt. Kaut vai no šāda apstākļa vien raugoties, manuprāt, šāda iniciatīva ir ļoti laba un ļoti atbalstāma.

Runājot par to... jo, protams, mums gribas, šodien balsojot, uzreiz it kā... tas ir tīri cilvēcīgi - domāt, vai mēs esam par eitanāziju, vai mēs esam pret eitanāziju, bet, šajā apstāklī raugoties, mums ir jāsaprot un jādomā par to, kādos apstākļos atrodas cilvēks, kas pieņem šo lēmumu par aiziešanu no dzīves, labprātīgu aiziešanu no dzīves. Vai apstākļi ir maksimāli labi, cik vien tas ir iespējams. Vai, kā mēs zinām, ir pietiekama atsāpināšana, vai ir nodrošināta psihoterapija un daudzi, daudzi citi ļoti būtiski apsvērumi.

Jāsaka tā, ka šajā situācijā, manuprāt, un to arī speciālisti saka, valstij ir... mūsu valstij ir ļoti, ļoti, ļoti daudz, ko vēl darīt. Ja mēs raugāmies, piemēram, cik daudz kas ir ticis plānots gan onkoloģisko slimību ārstēšanas plānos, gan paliatīvās aprūpes attīstības plānos... šie plāni ir bijuši... Diemžēl finansējums bieži vien tiem nav ticis piešķirts, un tā ir liela, liela problēma.

Tātad arī no tā, ko teica speciālisti, kas bija uzaicināti Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijā, es sadzirdēju, ka bieži vien cilvēks, atrodoties smagos apstākļos, sāpēs, ciešanās, elpas trūkumā, patiesi nevēlas dzīvot, viņš vēlas aiziet, viņš grib izbeigt ciešanas, tai pašā laikā, būtiski uzlabojot apstākļus, atsāpinot, nodrošinot psihologu konsultācijas, cilvēkam atkal atdzimst dzīvesprieks... kaut vai uz neilgu laiku, bet tas rodas, un šīs domas mainās.

Līdz ar to, pirms pieņemam lēmumu par to, vai eitanāzijai, aktīvai eitanāzijai, būt, mums ir jāsaprot, ka mēs tiešām esam nodrošinājuši šos apstākļus - apstākļus, kādi vien ir bijuši iespējami, lai cilvēkam palīdzētu, kamēr tas ir iespējams. Un jāsaka godīgi, ka šeit valstij daudz vairāk un daudz rūpīgāk... un daudz lielāki līdzekļi ir jāiegulda.

Neapšaubāmi šāda iniciatīva veicinās arī paliatīvās aprūpes, arī atsāpināšanas, arī citu tādu apstākļu sakārtošanu.

Es gribu teikt, ka pirms kovida laika, ja tā var teikt, pirms kovida krīzes, Veselības ministrija arī sāka darbu pie tā saucamā pēdējās gribas regulējuma izstrādes, kur cilvēks likumiski varētu

izteikt savu pēdējo gribu, kurā varētu būt ietverta arī informācija par to, ka apstākļos, kad esi kļuvis nedziedināmi slims, tev ir tiesības izvēlēties netikt intensīvi ārstētam, netikt agresīvi uzturētai tavai dzīvībai. Tās tiešām ir katra cilvēka tiesības. Manuprāt, tas ir ļoti būtisks regulējums un tas varētu būt pirmais solis - kā arī Skrides kungs jau teica savā komisijā -, ar kuru mums vajadzētu virzīties uz priekšu.

Runājot par šo konkrēto iniciatīvu, es uzskatu, ka patiesi mums vairāk šodien, pieņemot lēmumu balsojot, ir jādomā nevis par pašu procesu kā tādu, par procedūru "eitanāzija", bet mums ir jādomā par to, vai tiešām mēs gribam diskutēt un gribam šo situāciju uzturēt aktuālu. Un, es teiktu, viennozīmīgi, jā, mums ir jārunā par šo, mums ir jādiskutē, mums ir jāuzklausa speciālisti, tādēļ arī Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijā es neatbalstīju šīs iniciatīvas noraidīšanu.

Sajūta pēc uzaicināto cilvēku uzklausīšanas bija ļoti tāda pretrunīga, es gribētu teikt. Viennozīmīgi, es vienmēr esmu uzskatījis, ka diskusija un darbs pie šī ir jāturpina, bet tajā pašā laikā šodien ieviest aktīvu eitanāzijas procesu mēs neesam gatavi, jo vienkārši mēs neesam nodrošinājuši apstākļus cilvēkiem, kuri nonākuši šādā situācijā. Nenodrošinot šos apstākļus, mēs tiešām saskaramies ar lielu morālu problēmu, ka tā vietā, lai nedotu vai... faktiski tā vietā, lai dotu naudu un sakārtotu, piemēram, paliatīvo aprūpi, hospisu un tā tālāk, mēs izvēlētos tā ļoti vienkāršoti risināt šo problēmu. Un par tādu vienkāršotu problēmas risināšanu es... tādu es nevaru atbalstīt. Pat ne uz vienu dzīvību, nerunājot nemaz par cilvēku dzīvību, bet arī par citām dzīvībām, arī par dzīvnieku dzīvībām. Manuprāt, šis solis par eitanāziju ir jāpieņem tad, kad patiesi ir izdarīts viss, ko mēs varējām izdarīt, un patiesi cilvēks ir izlēmis, ka viņš neredz perspektīvu savai dzīvei tālāk.

Tāpēc, kolēģi, noslēgumā es aicinu tomēr neatbalstīt Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas noraidošo attieksmi un atbalstīt šo iniciatīvu, lai tālāk par to mēs varētu turpināt diskusijas un šo svarīgo jautājumu risināt.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Karinai Sprūdei.

K. Sprūde (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Labrīt, kolēģi! Es šodien gribētu nedaudz pieskarties pie šī jautājuma no citas puses. Skaidrs, ka dzīvē ciešanas joprojām ir svētība, un, pārdzīvojot sāpes, cilvēks spēj izjust jūtas, piedzīvo negatīvas emocijas, viņš joprojām piedzīvo. Pēc nāves nav iespējas uztraukties, tāpēc dzīvē pat mokas vienmēr ir lielāka svētība nekā nāve. Pacienta apzināta vēlme izbeigt ciešanas nav pietiekams iemesls eitanāzijai. Atļaujot eitanāziju, pamatojoties tikai uz mirstoša cilvēka gribu, es eitanāziju pielīdzinu pašnāvībai. Ja cilvēkam vērtība ir tikai tad, kad viņš ir dzīvs un saglabā saprātu, tad mūsu kultūra... nekļuva tāda, kāda tā ir.

Kopš seniem laikiem cilvēki ar pietāti izturējās pret mirušajiem un godināja apbedījumus, neskatoties uz to, ka mirušo ķermeņi jau sen bija kļuvuši par putekļiem. Mīļotais cilvēks, kurš atrodas komā vai veģetatīvā stāvoklī, ir pelnījis ne mazāk cieņas kā miruša radinieka... mirstīgās atliekas. Dzīve veģetatīvā stāvoklī arī ir dzīve. Izbeigt dzīvību tikai šī stāvokļa dēļ ir līdzvērtīgi koka nociršanai tikai tāpēc, ka tas nav cilvēks. Smagi slims cilvēks ir pelnījis ne mazāk satrauktu attieksmi kā savvaļas dzīvnieki... daba.

Eitanāzijas prakses ieviešana draud ar ļaunprātīgu izmantošanu. Kontroles trūkums pār eitanāziju, īpaši piespiedu eitanāziju, var novest pie tā, ka to var izmantot situācijā, kad no tā var izvairīties, un turklāt eitanāzija, kas nav veikta pēc paša mirstošā cilvēka gribas, var tikt izmantota algotņu

motīviem no viņa mantiniekiem vai trešajām personām. No pragmatiskiem argumentiem... pirms atbalstīt vai noraidīt... deputātu zināšanai - attīstītajās valstīs, piemēram, Šveicē, eitanāzija maksā 10 tūkstošus eiro. Šeit rodas cits jautājums - ja cilvēks nevar atļauties kvalitatīvu aprūpi un pretsāpju medikamentus, vai būs vispār spējīgs apmaksāt tik dārgu pakalpojumu, ko vēlas ieviest liberāli domājoši kolēģi.

Es aicinu nespēlēties ar cilvēku dzīvībām un atbalstīt komisijas sagatavoto lēmumu, kolēģi.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Jānim Dombravam.

J. Dombrava (NA).

Kolēģi, dzīvība ir vērtība. Ir ģimenes, kuras velta visu savu laiku, lai izglābtu līdzcilvēku dzīvību, un veiksmīgā apstākļu sakritībā viņiem tas arī izdosies. Ir ģimenes, kurās līdzcilvēks nav glābjams, kura gars vēl ir stiprs, bet miesa vairs nav un nekad arī nebūs stipra. Šim cilvēkam nākas izciest milzīgas pazemojošas fiziskas un psiholoģiskas ciešanas, bet, neskatoties uz šīm ciešanām, kuras dažkārt var ilgt daudzu gadu garumā, viņa dzīvība nav glābjama.

Es lūdzu Saeimas deputātus izbeigt šīs debates, kur mēs televīzijas kameru priekšā moralizējam par cilvēka mūža izskaņu. Aicinu Saeimu bez vēl plašākām debatēm nobalsot par konkrētās iedzīvotāju iniciatīvas tālāko virzību vai nu "par", vai "pret", bet izbeidzam šīs debates, kur mēs moralizējam.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Marijai Golubevai otro reizi.

M. Golubeva (AP!).

Godātie kolēģi! Ir izskanējuši tik spēcīgi argumenti, ka es negribētu tos vēlreiz atkārtot. Es domāju, ka tie ir pietiekoši svarīgi un jūs visi tos dzirdējāt, bet es gribētu atspēkot dažus, manuprāt, nepatiesus apgalvojumus, kas varētu ietekmēt mūsu lēmumu, jo mums tomēr jāpieņem šie lēmumi racionāli.

Pirmām kārtām par tiesām un ļaunprātīgu izmantošanu. Nevienu brīdi, cik es sapratu, iniciatīvas iesniedzēji nav runājuši par iespēju pārtraukt dzīvību kādam cilvēkam, kurš pats nav pilngadīgs un nav par to pats lēmis. Un mēs jau tagad nediskutējam vispār par to, vai būtu vai nebūtu jābūt šādai legālai iespējai. Mēs diskutējam par to, vai Saeimā jābūt diskusijai.

Šajā gadījumā, manuprāt, diezgan demagoģiski ir piesaukt zīdaiņus, par kuriem ir lēmis kāds cits, par šo vispār nav šī iniciatīva. Manuprāt, arī runāt par turpmāku tiesu degradāciju... Latvijā tiesu sistēma nedegradē, Latvijā tiesu sistēma attīstās un tāpat kā visā pasaulē tiesu prakse un arī likumi aizvien vairāk ņem vērā humānus apsvērumus un dažādus cilvēku stāvokļus un psiholoģiskās vajadzības.

Ja kādreiz tika uzskatīts, ka depresija nepastāv kā slimība un ka vajag vienkārši saņemties, tad mūsdienās visi zinātnieki un ārsti zina, ka depresija pastāv un tā ir reāla problēma, tā ir slimība, kas jāārstē. Līdzīgā veidā piedāvāt cilvēkam, kurš cieš no neizturamām sāpēm vēža vai citas termināla slimības dēļ, kura diemžēl jau vairs nav ārstējama... piedāvāt viņam paciesties un izjust dzīvības svētību vai arī padomāt par to, vai viņam vajadzētu pieteikt kaut kādu citu

risinājumu savas dzīves noslēgumam... es domāju, ka tai jābūt tomēr paša cilvēka izvēlei, nevis kāda deputāta vai valsts izvēlei.

Bargā valsts, kas neļauj cilvēkiem veidot ģimeni pēc viņu ieskatiem, neļauj viņiem lemt par savas dzīves un ciešanu cienīgu pārtraukšanu, manuprāt, nav tā valsts, ar kuru mums vajadzētu īpaši lepoties. Mums vajadzētu iet uz humānu valsti, kas ņem vērā cilvēku humānās vajadzības.

Tāpēc aicinu balsot pret komisijas piedāvāto Saeimas lēmuma projektu un turpināt lietišķu un arī cieņpilnu diskusiju komisijās.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Debatēm atvēlētais laiks ir 15 minūtes. Kronberga kungs, vai jums pietiks ar laiku līdz pārtraukumam? *(Dep. E. Kronbergs: "Man pietiks laika, es domāju, jā.")*

Vārds deputātam Edgaram Kronbergam.

E. Kronbergs (KPV LV).

Labdien, priekšsēdētājas kundze! Kolēģi! Eiropā eitanāzija ir legāla tikai Beļģijā, Nīderlandē, Luksemburgā un Spānijā, daļēji legāla Vācijā un Šveicē. Vairums vadošo pasaules valstu ar izcilu zinātni un izciliem parlamentiem šo lietu nav atrisinājušas. Latvijā ar nepilniem diviem miljoniem... zinātne un parlaments ir tādā līmenī, kādā ir. Lūdzu, godīgi atzīsim, ka Latvijai nav kapacitātes kā piektajai Eiropas valstij izveidot atbilstošu eitanāzijas tiesisko un praktisko sistēmu. Varbūt uzlabojam veselības sistēmu, pasūtām vakcīnas un vakcinējam cilvēkus, un risinām jautājumus, kurus mēs spējam risināt, nevis lienam lietā, kurai mēs Latvijā ne zinātniski, ne praktiski neesam gatavi!

Paldies.

Sēdes vadītāja. Valaiņa kungs, vai jums pietiktu ar laiku līdz pulksten 10.30, līdz pārtraukumam? *(Dep. V. Valainis: "Jā, man pietiks.")*

Paldies.

Vārds deputātam Viktoram Valainim.

V. Valainis (ZZS).

Augsti cienītā Saeimas priekšsēdētāja! Kolēģi! Es arī, klausoties šīs debates... Protams, argumenti daudz un dažādi, tomēr es sliecos atbalstīt komisijas pieņemto lēmumu un balsošu "par" un paskaidrošu, kāpēc.

Manuprāt, idejas atbalstītāji, kas vēlas, lai Latvijā eitanāzijas process būtu legalizēts, un arī politiķi, kas par to runā... Savā ziņā tā ir sava veida kapitulācija tai problēmai, kuru visi izliekas neredzam, - tātad veselības aprūpei, paliatīvajai aprūpei un tam, ka vajadzētu tieši tur stiprināt, vajadzētu strādāt pie tā, lai šajā ziņā šī aprūpes sadaļa... lai cilvēkiem nebūtu šādas ciešanas jāpiedzīvo, lai tās būtu maksimāli mazākas, lai tur darbs turpinātos.

Ja mēs šodien izdomāsim to, ka mēs virzāmies tajā virzienā, lai Latvijā tiktu atbalstīta eitanāzija, - man tas nav pieņemams. Es nezinu, pēc kādiem kritērijiem balsos citi kolēģi - profesionāli, vienalga kā -, es šajā gadījumā balsošu pēc ētikas principiem. Un man tas... Man tas īsti nav

pieņemams. Es esmu gatavs darīt visu iespējamo, lai cilvēkiem... Es domāju, ikvienam, daudziem, tai skaitā arī man... mēs esam piedzīvojuši, redzējuši tuvinieku mocības un darījuši visu iespējamo, lai šī cīņa būtu maksimāli viegla cilvēkam vecākā gadagājumā vai ar kādu smagu slimību saslimušajam, lai viņš varētu pārdzīvot to maksimāli mazām sāpēm cieņpilnā veidā. Tas nav viegli. Tas nav viegli, bet pie tā ir jāstrādā.

Esmu gatavs strādāt, darīt visu iespējamo, atbalstīt iniciatīvas, lai šī cīņa būtu vieglāka, bet esmu kategoriski pret tāda ceļa izvēli, kas to vienkārši atvieglotu un paslaucītu problēmu... izliktos, ka te viss ir kārtībā, rekur... atbalstām eitanāziju - cilvēkam ir problēmas, ļausim viņam izlemt pašam savu likteni, tādējādi ejot savā ziņā varbūt vieglāko, bet, manuprāt, absolūti nepieņemamo ceļu. Arī politiķus aicinātu vairāk domāt, rūpēties tieši par paliatīvās aprūpes stiprināšanu un meklēt instrumentus, veidus, kā mēs to varam palielināt, atbalstīt, nevis iet šobrīd vieglāko ceļu, lai vai kā kādam to gribētos.

Ne velti - ne velti! - tas nav tik plaši izplatīts visā Eiropas Savienībā, ka tas visur būtu pieejams, tam visam ir savi argumenti. Šobrīd, manuprāt, mēs absolūti neesam tam gatavi. Mums paliatīvās aprūpes sistēma nav tā ideālākā, jo īpaši tagad ir šie gadījumi, ko dzirdam (vismaz man ir bijusi saskare ar šādiem gadījumiem), cik patiesībā briesmīgi šobrīd, kovida laikā, ir, ka tuvinieki netiek pie šiem cilvēkiem. Tā situācija, kad ir jāsazinās caur ārstu, tas ir... manuprāt, tas ir briesmīgi, bet es pat pie šīm lietām neuzskatu, ka cilvēkam būtu ētiski vispār pieņemt lēmumu par otra cilvēka turpmāko likteni. Manuprāt, tas nav pareizi, un mums kā deputātiem būtu jādara viss iespējamais, lai rūpētos par to, ka cilvēki varētu cieņpilni turpināt nodzīvot savas dzīves atlikušās dienas.

Aicinu atbalstīt komisijas pieņemto lēmumu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Kaimiņa kungs, vai jums debatēm pietiks ar piecām minūtēm? *(Dep. A. Kaimiņš: "Jā, man pietiks.")*

Vārds deputātam Artusam Kaimiņam.

A. Kaimiņš (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Labdien, cienījamie kolēģi! Sveicināta, Saeimas priekšsēdētājas kundze! Šis jautājums sākt dienu ar eitanāzijas apspriešanu - ētiski, neētiski... Es gribētu to vispār noņemt nost no šīs sarunas, tāpēc ka vairāki runātāji izteicās par paliatīvo aprūpi, kuras Latvijā praktiski īsti nemaz nav.

Iedomājieties situāciju sekojošu... gadījums iz dzīves. Tātad cilvēkam (jauns cilvēks) konstatē audzēju smadzenēs. Visa ģimene šokā, ir notikusi liela nelaime, un viņam ir jāstājas paliatīvās aprūpes rindā. Viņš iestājas rindā. Labi, ka šim cilvēkam visi apkārt esošie cilvēki principā bija dakteri un šīs rindas laikā viņš bija mājās, un ģimenes locekļi palīdzēja, kā vien varēja, jo, nu, viņi bija dakteri... kamēr pienāca viņa rinda. Rinda pienāca pēc gada, un viņš jau bija tai saulē, jau nomira.

Kolēģi, mēs runājam par eitanāziju, kas šobrīd, es domāju, Latvijas gadījumā ir vismaz septiņi astoņi attīstības soļi vēl uz priekšu, kuriem mēs šobrīd it kā vēlamies pārlēkt pāri... tas nav pareizi. Pirmām kārtām, kamēr nebūs cilvēka cienīgas veselības aprūpes Latvijā, diagnostikas Latvijā, mēs vispār nevaram runāt par kaut kādu eitanāziju. Es domāju, ka ļoti daudzi cilvēki, kas ir parakstījuši šo petīciju vai pieprasījumu *ManaBalss.lv*... Esmu vienmēr bijis arī par to, ka, ja ir savākti 10 tūkstoši parakstu, tad tam ir jādod... uz priekšu apspriešanai.

Šie cilvēki, ja viņi nonāk kādā no sociālās aprūpes centriem, pieņemsim, vai viņi nonāk šādā situācijā, vai kad ir jāsāk viņi... kad ir paliatīvajai aprūpei jāsāk strādāt ar viņiem, tad viņi varbūt paskatās apkārt - uz tiem griestiem, uz tām sienām, uz tām tehnoloģijām, uz tiem varbūt nemotivētajiem darbiniekiem, kas strādā uz entuziasma pamata Latvijā, - un varbūt tiešām izvēlas, jā, eitanāziju, jo... tas ir zem katras kritikas.

Šajā gadījumā šī funkcija ir valstij jāsakārto, Veselības ministrijai ir jāpārņem vismaz 70 procenti Labklājības ministrijas pārziņā esošo funkciju, tai skaitā sociālās aprūpes centri. Sociālās aprūpes centri Latvijā pilda paliatīvās aprūpes un nomiršanas funkciju. To dara šie centri. Ja nebūtu viss šis haoss... gogelmogelis jau gadiem ilgi, tad varbūt arī nebūtu... šis viss kovidpasākums, nesakārtotās lietas un tas viss, kas ir noticis arī šajos sociālās aprūpes centros. Bet sākums tam ir, ka mēs gribam būt kā Šveice, mēs gribam būt kā Nīderlande, kā Beļģija, kā Vācija, kā četri ASV štati, bet gribam izlaist milzīgas attīstības pakāpes. Tas ir tāpat kā zīdaini mēģināt ielikt pēc dzimšanas, pēc pieciem mēnešiem 1. klasītē... 1. septembrī lai iet un mācās! Nu, tas tikpat jocīgi izklausās.

Līdz ar to es domāju, ka būs vēl šāda parakstīšanās *ManaBalss.lv*, kā tas bija arī ar ģimenes jautājumu formulējumu. Tas bija, ja es nemaldos, vismaz trīs reizes. Bet šeit, kā teica Čakšas kundze, - šis nav sauciens pēc palīdzības, šis ir kliedziens pēc palīdzības. Kliedziens pēc palīdzības paliatīvās aprūpes ziņā, veselības diagnostikas ziņā. Šis ir kliedziens. Mēs esam tiešām ļoti nabadzīgā veidā... šo sfēru kā tādu vispār neesam skatījuši. Labklājības ministrijai tas nav jādara, tai tādām funkcijām nevajadzētu būt. Tur ir jābūt reorganizācijai ar Veselības ministriju un tai skaitā arī ar personālu, kas ir iesaistīts šajā visā procesā, - māsas un tā tālāk. Es esmu runājis ar reanimatologiem, anesteziologiem par šo jautājumu, un viņi visi kā viens, nepazīstot viens otru, saka: "jā" teikšana eitanāzijai - tā nav atbilde. Atbilde ir kvalitatīva, cilvēka cienīga veselības aprūpe un diagnostika. Tikai tad, kad tas būs, mēs varēsim runāt par kaut kāda veida tālāko... Kamēr tas nav izdarīts, mēs lecam pāri attīstības pakāpēm, bet tā tas vienkārši nenotiek. Un līdz ar to pat diskusija... tai ir jābūt viennozīmīgi.

Es nevaru atbalstīt, un es gribētu arī noņemt šeit nost... visus cilvēkus, kas moralizēja par... Un pareizi arī dara, jo cilvēkiem... var pieiet problēmai no dažādām pusēm, un tā tas ir jādara, bet principā to reliģisko varētu noņemt nost, jo diagnosticēšanai un ārstniecības pakalpojumu kvalitātei - tai būtu jābūt primārai.

Līdz ar to, cienījamie parakstītāji, rakstiet vēlreiz šo *ManaBalss.lv*, lai tas vēlreiz ir Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijā, jo šajā balsojumā šis tiks noraidīts - es tā prezumēju. Tad lai šī diskusija vēlreiz attīstās un Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijā...

Sēdes vadītāja. Paldies, Kaimiņa kungs. Mums ir pārtraukums.

A. Kaimiņš. Paldies. Jā.

Sēdes vadītāja. Pārtraukuma laikā ir paredzēta ziedu nolikšana pie Brīvības pieminekļa.

Kolēģi, debates turpināsim pēc pārtraukuma.

Es lūdzu pievērst uzmanību, ka pārtraukums ir paredzēts līdz pulksten 11.15.

Vēl deputātu reģistrācija.

Paldies.

Tātad pārtraukums līdz pulksten 11.15.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 13. Saeimas priekšsēdētājas biedre
Dagmāra Beitnere-Le Galla.

Sēdes vadītāja. Labdien, godātie kolēģi! Turpinām sēdi pēc pārtraukuma.
Turpinām ar iesāktajām debatēm pie lēmuma projekta "Par 10 505 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija" turpmāko virzību".

Vārds deputātam Jurim Pūcem. Lūdzu!

J. Pūce (AP!).

Ļoti cienījamā sēdes vadītāja! Ļoti cienītās deputātes! Augsti godātie deputāti! Apspriežamais jautājums ir tāds, kurā ļoti viegli ir būt kategoriskiem un diezgan grūti būt iekļaujošiem. Jautājums raisa emocijas, daudzi šīs emocijas izjūt ļoti personiski. Tas ir saistīts ar viņu personisko pieredzi vai ar kāda tuva cilvēka aiziešanu.

Es patiešām ticu, ka kolēģi, kas šodien sēdē un arī komisijā argumentēja, ka minētais kolektīvais iesniegums ir noraidāms un tālāk nav skatāms, to saka ar patiesu pārliecību un tā pauž savas rūpes par cilvēkiem. No savas puses varu teikt, ka es šodien nevarēšu atbalstīt sagatavoto Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas lēmuma projektu. Kolēģi Golubeva, Skride, Judins, Dolgopolovs, Zariņš jau lielā mērā minēja tos argumentus, kas arī mani pārliecina, ka komisijas pozīcija noraidīt šo kolektīvo iesniegumu nav pareiza.

Es gribētu uzsvērt savu pilnīgu pārliecību, ka jautājums par neglābjami slima cilvēka izvēli beigt dzīvi ir aplūkojams primāri kā cilvēka tiesību uz dzīvību jautājums. Es aicinu, kolēģi, Saeimā respektēt šīs individuālās tiesības. Es aicinu arī būt cilvēcīgiem.

Daudzus cilvēkus aplūkojamā problēma ir skārusi ļoti personiski. Saeimas lēmums pat nediskutēt par šo jautājumu, nemeklēt risinājumus būs ļoti skarba ziņa šiem cilvēkiem. Mēs varam gari un plaši... un šodien jau vairāki kolēģi diskusijā ir teikuši, ka atzīst problēmu un ka vajag vēl tādus un citādus risinājumus, bet cik mums ir tādi kolektīvie iesniegumi, kurus Saeima ir noraidījusi, bet mēs Saeimā esam turpinājuši ar tiem darbu? Es neatceros tādu.

Šādā situācijā, manuprāt, ir pareizi lemt par to, ka mēs kolektīvo iesniegumu tomēr atbalstām, novirzām tālākam darbam komisijā, novirzām tālākai analīzei, lai atrastu šajā ļoti smagajā jautājumā risinājumu, kas ir gan cilvēcīgs, gan iekļaujošs.

Es aicinu balsot pret sagatavoto lēmuma projektu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Aldim Gobzemam. Lūdzu!

A. Gobzems (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Es gribētu mazu repliku uz Jura Pūces teikto par cilvēktiesībām, cilvēktiesībām uz dzīvību. Domāju, ka Juris Pūce nav pareizi izpratis šo tiesību nozīmi, cilvēkam ir tiesības uz dzīvību - un tā ir pamattiesība -, nevis uz tiesībām izvēlēties dzīvot vai nedzīvot. Cilvēktiesības nav tiesības uz nāvi. To pierāda... tālāk... nākamie... juridiskie dokumenti, tostarp arī Krimināllikums. Tātad

cilvēka nāves gadījumā, piemēram, pašnāvības gadījumā, līdzīgi kā tā ir eitanāzija, tiek ierosinātas kriminālllietas, lai pārbaudītu attiecīgo jautājumu, jo nevienam nav atļauts cilvēkam atņemt dzīvību. Nevienam. Ne ārstiem, ne arī pašiem sev. Ne juridiski, ne ētiski. Tas ir gan noziegums, gan grēks. Tātad gan jurisprudence, gan morāli ētiskās normas runā pret to. Atkārtojot galveno domu, neviens - pilnīgi neviens! - nav spējīgs novērtēt, kas ir sāpes. Sāpes ir subjektīvs jēdziens. Sāpes nav izmērāmas nekādos matemātiskos, medicīniskos vai citos parametros, līdz ar to uz šāda subjektīva jēdziena pamata atņemt kādam dzīvību ir nepamatoti.

Un vēl. Nobeidzot. Šeit daži kolēģi runāja, ka bezmaz vai tā, ka, ja cilvēks ir gulošs uz gultas, tad viņam ir tiesības atteikties no dzīvības. Ir diezgan dīvaini situācijā, kad šie paši cilvēki runā, ka cilvēkiem nav tiesības, piemēram, nojaukt kādu pieminekli... tad gan ir ne tikai bailes, tad ir arī visādi ētiski, juridiski un visādi citādi argumenti. Un tā ir divkosība.

Tāpēc es aicinu šajā konkrētajā gadījumā vēlreiz visus 10 505 Latvijas pilsoņus, kas ir parakstījušies, aizdomāties gan par juridiskiem, gan morāli ētiskiem jautājumiem, jo dzīvība ir brīnums. Dzīvība rodas no brīnuma. Un dzīvība arī izbeidzas brīnumainā kārtā. Vienam agrāk, citam vēlāk. Tas ceļš katram ir dažāds, un katram šis ceļš ir jānoiet tāds, kāds tas ir.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Aleksandram Kiršteinam. Lūdzu! *(Pauze.)*

Kiršteina kungs, mēs jūs nedzirdam.

A. Kiršteins (NA).

Dzirdat?

Sēdes vadītāja. Jā, tagad.

A. Kiršteins. Atvainojiet. Cienījamā priekšsēdētājas biedre, godājamie deputāti! Man diemžēl jāsaka, ka es vairāk runāšu par procedūru, un mēs šodien nevaram atbalstīt šo iesniedzēju priekšlikumu, mums diemžēl ir jāatbalsta komisijas lēmums. Kāpēc? Jo lielākajai daļai... Man personīgi nav skaidrs, kas ir domāts ar šiem priekšlikumiem.

Eitanāzijai var būt dažādi veidi. Var būt asistētā pašnāvība. Vai ar to ir domāta asistētā iemidzināšana kaut kādā veidā, vai ar to ir domāta cilvēka dabīgā aiziešana, ka viņš vienkārši atsakās no ārstēšanas. Minēšu vienu piemēru. Mēs visi zinām, viens izcils senators ASV, arī Vjetnamas kara dalībnieks, kuram konstatēja audzēju galvā, viņš ļoti varonīgi cīnījās un strādāja līdz pēdējai iespējai senātā, vairākus gadus ārstējās, un tad, kad viņš redzēja, ka šī cīņa diemžēl ir jāzaudē, viņš atteicās no ķīmijterapijas, atteicās no visādiem medikamentiem un izvēlējās palikt mājās, un lietoja tikai atsāpināšanas līdzekļus.

Ko tad mēs ar to domājam? Šis priekšlikums ir apmēram tāpat kā, piemēram, vai jūs esat gatavi cīnīties par mieru vai vēl kaut ko, kā bija padomju laikos? Visi, protams! Kurš tad nav gatavs cīnīties par mieru! Un vai jūs esat tādā gadījumā arī gatavi cīnīties un atzīstat katras tautas tiesības ar ieročiem rokās, teiksim, cīnīties pret apspiedējiem? Nu, šis ir ļoti neskaidrs, ļoti neizstrādāts priekšlikums.

Pat ja pieņemam, un te es pilnībā piekrītu Golubevas kundzei, jā, cilvēkam ir jādod izvēle, bet diemžēl tās cilvēku iespējas jau arī ir ļoti dažādas, kādā stāvoklī kad viņam dod šo iespēju: vai viņš ir pilnīgi lemtspējīgs, vai viņš ir daļēji lemtspējīgs, vai viņa vietā šīs tiesības mēs deleģējam,

teiksim, tuviem radiniekiem. Un tad atkal kādiem radiniekiem - tēvam, mātei, bērniem, sievai. Bet, ja cilvēkam nav nekādu radinieku vai tas būtu pansionāta kaut kāds, teiksim, ārsts, vai to darītu mediķi, vai vēl kaut kas... Tā ka šie jautājumi visiem ir neskaidri. Es pilnībā piekrītu arī tam, ka, nemaz nerunājot par šiem morālajiem aspektiem, par filozofiskiem jautājumiem, mēs vienkārši nespējam atrisināt tehniskos jautājumus.

Tad ir ļoti būtisks jautājums, vai šeit pilnībā ir izslēgti ļaunprātības gadījumi. Ja man kāds teiks, ka šis priekšlikums it kā jau paredz izslēgt visādus, teiksim, ļaunprātības gadījumus, tad cilvēks nav perfekts. Tad jau mums nebūtu slepkavību un nenotiktu visādas pasūtītās novākšanas un tā tālāk... kas notiek sabiedrībā.

Tāpēc es domāju, ka pagaidām mums tas ir jāatliek, bet es piekrītu, ka kaut kādam risinājumam ir jābūt. Acīmredzot Veselības ministrijai un Labklājības ministrijai, varbūt kopā pat ar filozofiem, ar paliatīvās aprūpes speciālistiem, ir jāizstrādā kaut kāds likums, kādā veidā cilvēks var pateikt jeb paust savu gribu. Vai tas atkal ir juridisks jautājums, vai viņš to rakstiski iepriekš pasaka, ka viņš atsakās no visādām ārstēšanas iespējām, ka viņš negrib lietot medikamentus, ka viņš varbūt, teiksim, ir gatavs kaut kādā veidā atbrīvoties tikai no sāpēm... Tur ir vesela rinda ētisku un morālu jautājumu.

Kamēr mēs neesam šādu likumprojektu sagatavojuši, es domāju, mēs nevaram atbalstīt iesniedzējus. Šinī gadījumā mums ir jāatbalsta komisija.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Vjačeslavam Dombrovskim. Lūdzu!

V. Dombrovskis (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Augsti godātie kolēģi! Es jūtu, ka arī man tomēr ir pienākums izskaidrot savu pozīciju un savu balsojumu par šo ļoti smago jautājumu. Tas jautājums, ko es sev uzdodu, jeb tas, kā es rīkotos tādā situācijā, ja es būtu nepanesamās sāpēs kaut kādā brīdī savā dzīvē, ka apsvērtu lēmumu pašam dzīvi izbeigt, vai otrā situācijā, ja kāds man ļoti tuvs cilvēks, ģimenes loceklis, nedod Dievs, nonāktu situācijā, kurā man kā tuvam cilvēkam prasīs viņa dzīvi izbeigt... Es sev uzdodu jautājumu, kā tad es rīkotos šādā situācijā. Mana pozīcija, kolēģi, ir tāda, ka tas nebija mans lēmums - nākt šajā pasaulē. Tā dzīvība nebija mans lēmums, un tam nevajadzētu būt manam lēmumam - to izbeigt. Es piekrītu tam, ka... vai tiem, kas saka, jā, dzīve ir ceļš un šis ceļš katram cilvēkam jāiziet līdz galam, lai kāds šis gals nebūtu. Tajā pašā laikā tas, ko es saku, būdams vesels, tā ir viena lieta, protams. Tas, kā es rīkotos tādā situācijā, kad vai nu man, vai manam tuvajam cilvēkam... kad nonāktu tādā situācijā... es pilnīgi pieļauju domu, ka es varēšu to pateikt, es nebūšu tik pārliecināts par savu stiprumu.

Tāpēc es uzskatu, ka būtu pareizi man šādu iespēju pat atņemt, proti, atņemt iespēju vājuma brīdī pieņemt lēmumu vai nu pašam izbeigt šādi savu dzīvību, vai izbeigt sava tuvākā cilvēka dzīvību. Jūs varat pateikt, ka tas ir gļēvi, bet tāds ir mans uzskats. Es uzskatu, ka tas nav pareizi atmest cerību un izbeigt to, kas varbūt... pat ne varbūt, bet ir vislielākā dāvana tev un taviem tuvajiem cilvēkiem, lai kāda tā sāpe nebūtu un lai cik bezcerīgi tas viss neizskatītos.

Tajā pašā laikā, vērojot debates un domājot, tā teikt, savas smagās domas par šo jautājumu, nevarēju nepamanīt, ka daži kolēģi pēc būtības nesaka, vai viņi ir "par" vai "pret" šo jautājumu, bet cenšas, kā es redzu, izvēlēties vieglu ceļu ārā no šīs situācijas: mēs neesam "par", mēs neesam "pret", mēs esam par to, lai šo jautājumu tālāk veiktu darba grupas, izdiskutētu līdz nāvei un tā.

Spriediet paši, kolēģi, cik lielā mērā jūs uzskatāt... jūs paši ticat... Es domāju, ka jūs zināt iekšienē, vai jūs tiešām spējat tiem cilvēkiem, kas sauc pēc palīdzības... kur atrodas tās sāpes... vai viņu tuvajiem cilvēkiem piedāvāt, radīt reālu risinājumu vai tas ir vienkārši kārtējais paņēmiens jautājumu izdiskutēt līdz nāvei, tā teikt, sakot, ka mēs nevēlamies to paslaucīt zem tepiķa, un tieši precīzi to pašu arī izdarīt.

Te daži teica... veidot darba grupu par... Te daži teica, ka, lūk, mums diemžēl paliatīvās aprūpes līmenis vēl nav Rietumeiropas līmenī. Pilnīgi pareizi! Bet, kolēģi, uzdodiet sev jautājumu - kad tas mūsu paliatīvās aprūpes līmenis... un vai vispār veselības aprūpes līmenis būs Rietumeiropas līmenī? Paņemsim... nu, paņemsim Zviedrijas līmeni. Te daudziem patīk runāt, ka mēs tiecamies... drīz būsim kā Ziemeļvalstis un tā. Skaidrs, ka tas, cik daudz mēs varam atļauties tērēt visai veselības aprūpei, ir atkarīgs... patīk jums vai ne, bet tas ir atkarīgs no tādas lietas kā mūsu iekšzemes kopprodukts, no tā, cik daudz mēs pelnām, cik daudz mēs ražojam. Un ienākumu ziņā mēs no tās pašas Zviedrijas atpaliekam trīs reizes. Trīs reizes!

Ar to attīstības tempu, kurš mums ir pēdējo... pēdējo kādu padsmit gadu laikā - un tas, ka jūs, īpaši koalīcijas deputāti... ir pilnīgi acīmredzami, ka jūs neesat spējīgi iziet ārpus šī attīstības tempa, ja to vispār var nosaukt par tempu, varbūt nebūtu to pareizi nosaukt par tempu kā tādu -, mēs to Zviedrijas līmeni (tā ir vienkārša aritmētika)... mēs to Zviedrijas līmeni sasniegsim tikai pēc kādiem simtpadsmit gadiem, simt... nu, tā precīzi - 114... 113.

Par ko tad jums tieši veidot tās darba grupas? Vai par to, lai tagad... šodien... risinātu, tā teikt... kā jums patīk teikt, atrastu finansējumu. It kā nauda ir kaut kas tāds, kas rodas no tā, ka tu to meklē, nevis tad, kad tu to pelni, - šim jautājumam tos resursus paņemot no kāda cita jautājuma, par kuru drīz arī parādīsies līdz ar to nākamais kolektīvais iesniegums. Un tad jūs tāpat visi metīsieties atkal meklēt naudu, to atkal atņemot kādam citam... citai problēmjomai un tā tālāk. Šādi var darboties, kolēģi, protams, absolūti bezgalīgi. Bet tas lielais jautājums tomēr, kas jāuzdod, ir - kā mēs varam sasniegt to Zviedrijas līmeni un līdz ar to būt spējīgi ne tikai uz tukšu runāšanu, bet reāli būt spējīgi arī paliatīvās aprūpes līmenī nodrošināt cilvēkiem tās pašas Zviedrijas līmenī nevis pēc 115 gadiem, kā tagad izskatās pēc tā, kā tas viss notiek, bet daudz ātrāk. Es domāju, ka šis ir tāds īstais jautājums šajā jomā.

Paldies par uzmanību.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Ivaram Zariņam otro reizi. Lūdzu!

I. Zariņš (SASKAŅA).

Jā, nu, kolēģi, klausoties šīs debates, es tomēr aicinātu nejaukt lietas. Šodien mēs balsojam nevis "par" eitanāziju vai "pret" to, bet gan, ko tālāk iesākt ar šo tautas iniciatīvu.

Kā to pareizi norādīja Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas priekšsēdētāja, tām nevajadzētu būt politiskām debatēm, bet gan vispusīgām ekspertu debatēm. Šīs situācijas paradokss ir tajā, ka tieši Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas lēmuma (kurš piedāvā noraidīt iniciatīvas tālāko virzību) dēļ mums šodien ir politiskas debates. Manuprāt, Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijai vislietderīgāk būtu sagatavot lēmumu, ka šī iniciatīva tālāk ir jāvirza atbildīgajai komisijai, kurai mēs uzdodam tad veidot šīs vispusīgās kompetento ekspertu debates. Tas nav izdarīts. Līdz ar to šodien mums ir politiska spriedelēšana, daudz manipulāciju, spriedumu, kas ir ļoti teorētiski un tāli no realitātes, ar kuru tie vispār nav saskārušies. Tāpēc ir ļoti ērti prātuļot, spēlēties un pat manipulēt ar faktiem. Es neuzskaitīšu šīs manipulācijas, jo par tām tika runāts.

Tas, ka mēs šodien nobalsosim par šo Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas lēmumu, pareizāk sakot - "pret" šo Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas lēmumu, kas piedāvā tālāk nestrādāt ar šo iniciatīvu, nenozīmē, ka mēs ar to atbalstām eitanāziju, atbalstām tieši šo iesniegumā izteikto priekšlikumu. Es personīgi neatbalstu iespēju, ka kāds cits manā vietā ir tiesīgs izlemt bez manas piekrišanas, vai man dzīvot vai mirt. Bet es uzskatu (un kā cilvēks, kam ir nācies saskarties ar to visu), ka tas būtu ļoti svarīgi - šādas kompetentas debates sabiedrībā īstenot, īstenot šeit mums kā likumdevējam un veidot risinājumu, jo tas tik tiešām... Es nevienam nenovēlu saskarties ar šādu situāciju. Un no savas pieredzes zinu skaidri, ka, ja es būtu šādā situācijā, es nevēlos sagādāt citiem ciešanas... un, zinot, ka gals ir acīmredzams un neizbēgams, tad, iespējams, atvieglot arī savējās.

Savukārt tos, kuri šodien visgudri ir gatavi noraidīt tālākās debates, es aicinātu... un tos, kuriem patīk gudri runāt par ceļu, kurš jānoiet līdz galam. Kolēģi, šodien mums ir gara sēde. Tagad jūs apsēdieties krēslā un vairs nekustieties visu sēdes laiku. Sēdiet nekustīgi! Arī tad, kad jums gribēsies uz tualeti, arī tad, kad jums gribēsies ēst vai padzerties, turpiniet sēdēt visu dienu nekustīgi, un jums sāks parādīties tāda maza, maza, attāla nojausma, par ko jūs runājat, par iešanu līdz ceļa galam. Ja jūs pat to šodien nevarēsiet izdarīt, tad tas, ko jūs tagad darīsiet, jūsu balsojums pret iespēju tālāk debatēt par šo smago situāciju, ir maksimāli liekulīgs un atrauts no realitātes. Ja jūs neesat spējīgi palīdzēt cilvēkiem dzīvot, tad vismaz dodiet iespēju cilvēkiem palīdzēt sev nomirt.

Paldies.

Aicinu balsot "pret".

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Andrejam Judinam otro reizi. Lūdzu!

A. Judins (JV).

Paldies kolēģiem par garajām un interesantajām debatēm. Daudz ko uzzināju par jūsu pieredzi, jūsu viedokli, attieksmi. Bet es arī gribu atgādināt, ka jautājums nav par to, vai rīt būs eitanāzija vai nebūs. Nu, nav tāda dokumenta, kur paredzēts atvērt pirmo eitanāzijas kabinetu Latvijā. Mūsu jautājums ir cits. Mēs saņēmām ierosinājumu, un kā deputātiem mums ir pienākums ar šo ierosinājumu strādāt. Bet es dzirdu no vairākiem kolēģiem, ka, nē, mēs strādāt negribam, tāpēc ka katram ir savs priekšstats par to, kas ir eitanāzija, vai tā ir laba vai slikta.

Es domāju, ka mums ir jāpilda mūsu pienākums. Te ir parlaments, vieta, kur var debatēt, kur var apspriest jautājumu. Tas fakts, ka mēs jau droši vien otro stundu debatējam, demonstrē, ka viedokļi ir ļoti dažādi. Bet šeit ir deputāti. Ja būtu vēl iesaistīti eksperti, es domāju, mēs visi uzzinātu daudz, daudz vairāk. Parlaments ir tā platforma, tāds līmenis, kur mēs varam organizēt kvalitatīvas debates nevis tāpēc, ka 13. Saeima varēs pieņemt kaut kādu likumu, bet tāpēc, ka 13. Saeima varētu sagatavot dokumentus, ko mēs varētu pēc tam nodot 14. Saeimai, un varbūt tā varētu šo darbu pabeigt.

Kolēģi, man ir sajūta, ka mēs pat līdz galam nesaprotam, par ko mēs runājam, jo vienam ir viena fantāzija, otram ir kaut kāda cita fantāzija, un tad cilvēki aicina nepieļaut tādu fantāziju realizāciju.

Es, piemēram, nevaru iedomāties, ka eitanāzija varētu būt, nu, apmēram tāda - ir sludinājumi, teiksim, avīzē vai televīzijā, ka, lūdzu: ātri un lēti pie daktera tāda un tāda var nākt un dabūt. Nu nav tā. Biļeti uz eitanāziju nebūs iespēja nopirkt kā kaut kādu atrakciju. Un vispār es uzskatu, ka eitanāzija - tas ir izņēmuma gadījums. Ja būs, tad kā izņēmuma gadījums, bet ne par to ir stāsts.

Es dzirdēju pārmetumu - kāpēc neatklāj savu attieksmi. Manuprāt, var būt tādi gadījumi, kad eitanāzija var tikt pieļauta, bet tur jāstrādā arī cilvēkiem - ekspertiem, psihologiem - un jāskatās, kāda ir tā situācija. Un, kā es jau teicu pirmajā reizē, man ir doma, ka, ja kāds pieteiksies eitanāzijai, varbūt tieši tad, saņemot konsultāciju... varbūt tieši tad, nu, runājot ar speciālistiem, viņš mainīs viedokli. Tad ir cerība, ka cilvēks nevis, vienkārši vienatnē sēžot pie datora un neredzot nekādu gaismu tunelī, paņems tabletes un nomirs - un mēs pat neuzzināsim, kāpēc -, bet varbūt kādu vienu, otru vai desmito dzīvību mēs varēsim izglābt.

Es uzskatu, ka mums ir jāpilda pienākums, ir jāstrādā. Un pareizi... es neatceros, kurš, bet pareizi teica, ka, ja Saeima noraida iniciatīvu, nu, neviens pēc tam ar to arī nestrādā, bet šoreiz jautājums ir pieteikts, un mums nevis jāpieņem lēmums - būt vai nebūt eitanāzijai -, bet vienkārši jāorganizē jautājuma apspriešana.

Es vēlreiz aicinu neatbalstīt Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas lēmuma projektu... izveidot darba grupu un strādāt ar šo jautājumu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Edgaram Tavaram. Lūdzu!

E. Tavars (ZZS).

Cienījamā sēdes vadītāja, godātie kolēģi! Vispirms es gribētu pateikt - es būtu ļoti gandarīts, ja mums šādas debates būtu par ekonomikas attīstību valstī, par to, kā mēs iziesim no šīs krīzes, lai cilvēki neslīgtu nabadzībā, daudziem nebūtu depresijas, daudzi neizdarītu pašnāvības, nezaudētu savus tuviniekus, ģimenes, dzīvi.

Bet, ja mēs runājam par šo kolektīvo iesniegumu, es vēlos atgādināt, ka šādas debates ir iespējamas valdībā, šādas debates ir iespējams organizēt nozares profesionāļiem jau šobrīd, šādas debates ir iespējams organizēt arī ar kristīgo konfesiju pārstāvjiem.

Runājot tieši par kristīgo konfesiju pārstāvjiem, es vēlos atgādināt, ka atbildīgajā Saeimas komisijā bija četru kristīgo konfesiju pārstāvji: Romas Katoļu Baznīcas, Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas, Latvijas Baptistu Draudžu Savienības un Latvijas Pareizticīgās Baznīcas. Un visi šo baznīcu pārstāvji skaidri un nepārprotami neatbalstīja iniciatīvu par eitanāzijas legalizēšanu.

Kolēģi! Mums ir iespējams debatēt par ļoti daudz lietām, kas tiešām vitāli šobrīd ir nepieciešamas valdībai, kur tiešām ir nepieciešami šie politiskie lēmumi tagad un tūlīt, bet, kas attiecas uz šī kolektīvā iesnieguma "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija" turpmāko virzību parlamentā, es aicinu atbalstīt komisijas pozīciju un balsot "par" noraidīšanu atbilstoši komisijas lēmumam.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Andrim Kazinovskim. Lūdzu!

A. Kazinovskis (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Cienījamā sēdes vadītāja! Cienījamie kolēģi! Tā vai citādi, bet katram būs jābalso, katram deputātam, un līdz ar to ir jāpasaka viedoklis, kāpēc balsos tā vai citādi.

Es arī esmu pret eitanāziju. Un arī turpmākā šī jautājuma skatīšanā es neredzu šobrīd jēgu. Pamatošu - kāpēc. Uz šo eitanāzijas jautājumu var skatīties no dažādiem rakursiem. Daudzi to pasniedz... faktiski liberālā spārna politiķi vairāk to pasniedz kā cilvēka moku izbeigšanu. Tas ir labs darbs... tas būs labs darbs.

Bet var paskatīties no cita viedokļa. Es to redzu savādāk. Cilvēks faktiski tiek nogalināts, vai viņš prasa to, lūdz vai kā citādi, bet sagatavo attiecīgi vai nu preparātus, vai... ievada, teiksim, zāles un tamlīdzīgi, faktiski nogalina to cilvēku... vai pēc lūguma, vai kā citādi.

Tad, lūk, ko... mēs varbūt... ja šo kolektīvo iesniegumu var nosaukt savādāk, nevis par "Labu nāvi - eitanāzijas legalizācija", bet par nogalināšanu kā eitanāzijas legalizācijas būtību. Šeit faktiski katram ir viedoklis, un šis viedoklis izriet ne tikai no personīgās pieredzes, bet arī no dzīvesveida, dzīves uztveres. Pirmām kārtām saduras kristiešu dzīves uztvere un neticīgo cilvēku dzīves uztvere, kuri uzskata, ka nāve - tas ir punkts un tālāk vairs nekā nav. Tātad vienalga, kādā veidā var nomirt, un viss. Ar to viss beidzas.

Kristiešiem ir savādāka uztvere, bet vēl krasāk izpaužas liberālo uzskatu paudēju nostāja un konservatīvo, vienīgi pārsteidz, ka daudzi SASKAŅAS biedri... faktiski daudzi biedri atbalsta, lūk, šo liberālo uzskatu, teiksim, tālāko virzīšanu taisni šajā jautājumā.

Es gari nerunāšu, es tikai pateikšu, kāpēc esmu "pret" un arī tā skatīšana nav vajadzīga. Mēs... sabiedrība nav nobriedusi... Un neaizmirstiet, ka aiz mums ir vēlētāji un arī reģionālajā griezumā, kur... piemēram, Latgalē tomēr liela daļa, es uzskatu, vislielākā daļa, ir kristieši, ticīgi cilvēki - viņi neatbalsta šo.

Tāpēc, lūdzu, deputāti, vienalga, no kurām frakcijām un kas ievēlēti no reģioniem, padomājiet arī par savu vēlētāju viedokli, nevis par atsevišķu... dažu, teiksim, šo parakstu savācēju viedokli.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Borisam Cilevičam. Lūdzu!

B. Cilevičs (SASKAŅA).

Paldies. Cienījamie kolēģi! Patiešām jautājums ir ārkārtīgi sarežģīts, un man nav tādas skaidras nostājas šajā jautājumā, bet dažas tēzes, kas izskanēja šajā diskusijā, man ir absolūti nepieņemamas. Piemēram, atsauces uz reliģisko konfesiju viedokli. Es ļoti cienu katra cilvēka pārliecību, bet, piedodiet, ja es nepiederu pie šīm konfesijām, kāpēc šo konfesiju viedoklis man ir kaut kādā veidā saistošs? Vai mums tomēr baznīca ir atdalīta no valsts? Un tomēr dzīvība pirmām kārtām pieder man pašam, un man ir jālemj par to, kad un kādā veidā to pārtraukt. Un uzspiest man kaut kādus kritērijus, ko izstrādāja konvencijas, kam es nepiederu, - nu, piedodiet, manā skatījumā, demokrātiskā sabiedrībā tas nav pieņemami.

Faktiski es gribētu vienkārši atgādināt, ka eitanāzija nav obligāta, tā ir katra cilvēka izvēle. Tiem cilvēkiem, kam tā nav pieņemama savas reliģiskās vai ētiskās pārliecības dēļ, tā nekādā gadījumā netiks uzspiesta. Runa ir par tiem cilvēkiem, kas to vēlas.

Un patiešām... Es neatkārtošu to, ko Zariņa kungs un kādi citi teica... Mums ir grūti iedomāties cilvēka, kas atrodas tādā terminālā stadijā, ciešanas. Man diemžēl dzīvē bija tādas situācijas, kad es sastapos ar šiem cilvēkiem, un man tiešām... nu es nevaru šobrīd skaidri iedomāties, ko es vēlētos, atrodoties šādā situācijā.

Tāpēc nemēģināsim uzspiest visiem kaut kādus atsevišķas sabiedrības grupas ētiskos kritērijus. Katrs cilvēks ir saimnieks savai dzīvībai, un tā ir tā būtība, cilvēktiesību būtība un mūsdienu demokrātiskās sabiedrības būtība. Un aizliegt diskusijas, nepieļaut diskusijas par tik nopietnu jautājumu - nu, manā skatījumā, tas valstiski vienkārši nav gudri, jo, ja mēs patiešām gribam būt sabiedrība, kas ciena katru, tad katra viedoklis arī jāuzklausa.

Es nezinu, kā es balsotu par eitanāzijas atļaušanu, bet es noteikti balsošu "pret" diskusijas aizliegšanu par šo jautājumu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Jūlijai Stepaņenko otro reizi. Lūdzu!

J. Stepaņenko (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Godātie kolēģi! Ja šī ētisko normu uzspiešana, kā izteicās Cileviča kungs, nebūtu notikusi visus šos gadus, visus šos gadsimtus, tad, mīļie kolēģi, daudzi no jums - daudzi no jums! - nemaz šeit nesēdētu.

Kā teica slavens amerikāņu politiķis: "Par abortiem mīl runāt tie, kuri jau ir piedzimuši." Bet ne par to šobrīd ir stāsts. Šobrīd stāsts ir par dzīvības izbeigšanu, un Cileviča kungs ļoti braši deklarēja, ka tā ir viņa personīgā dzīvība un tā ir viņa personīgā izvēle, aizmirstot, ka tā nebija viņa personīgā izvēle piedzimt - tāpat kā visiem mums.

Ja mēs runājam par to sūtību, ar kuru mēs katrs nākam šajā pasaulē, tad ir pilnīgi skaidrs, ka mēs nākam ar milzīgu cieņu pret visu dzīvo un ar milzīgu cieņu pret cilvēka dzīvību. Cilvēka dzīvība, cilvēka dzīvības sargāšana ir katra cilvēka virsuzdevums. Mums ir pienākums pienākt klāt katram cilvēkam, kurš ir nokritis, kurš, iespējams... varbūt ir kaut kādā situācijā, kurā viņš nevar normāli paelpot. Mums ir jāglābj cilvēka dzīvība - katra! Pat automašīnu vadīšanas kursos ir jāiziet pirmās palīdzības kursi. Tu nevari saņemt vadītāja apliecību, ja tu tos neesi izgājis.

Mēs pat nerunājam par ārstiem, kuru virsuzdevums ir vienmēr - par katru centimetru, par katru milimetru - cīnīties par cilvēka dzīvību. Ja ārstiem tiks nodota tāda nostādne - ziniet, jūs varat cīnīties, bet jūs varat arī padomāt, kad ir kaut kāds brīdis, kad, pēc Golubevas kundzes domām, šī cilvēka dzīvība vairs nav normāla, tā vairs nav vajadzīga, tā... nu, cilvēkam vienkārši šī dzīvība nebūs gana laba, kā teica Zariņa kungs, ja cilvēks... ja viņam būs jānosēž bez kustībām veselu dienu - tad nost ar šo cilvēku, nost ar šo dzīvību - tā vairs nav derīga!

Kurš izlems jūsu vietā - jā, tieši jūsu vietā? Jo tie, kuri šobrīd runā par iniciatīvu, ka tā ir tikai aktīvā eitanāzija, - viņi tiešām nav lasījuši šo iniciatīvu. Golubevas kundze nav lasījusi. Viņai varbūt vēlreiz ir jāatver un jāpaskatās "Par labu nāvi" *ManaBalss.lv* - kas tur ir rakstīts. Tur tostarp ir rakstīts par to, kādā veidā būtu izlemjama šī iniciatīva, par to, ja cilvēks nevar pats pieņemt šo lēmumu, kas tad viņa vietā pieņem lēmumu - ārsts vai tuvinieks. Un te mēs atgriežamies pie stāsta... pie tiesvedības, pie salauztām cilvēku dzīvēm, kur cīnās... no vienas puses, vieni tuvinieki cīnās par sava tuvinieka dzīvi, no otras puses, citi grib viņu atslēgt no sistēmas. Tas ir tas, par ko es stāstīju pirmīt, bet jūs jau nelasāt šo iniciatīvu. Jūs jau stāstāt tikai kaut kādus savus pieredzes stāstus, kur... Protams, katram dzīvē ir kāds traģisks stāsts par tuvinieku, kurš ir aizgājis ļoti smagā ceļā. Bet šie emocionālie argumenti šajā diskusijā galīgi neder, jo tas, ko arī norādīja daudzi kolēģi, kuri šobrīd neatbalsta eitanāziju... viņi norādīja, ka ir arī tādi mirkļi, kuri ir vājības mirkļi, kuros cilvēks tiešām gribētu aiziet, un tad viņš nākamajā brīdī saprot, ka viņš ir tiešām nepareizi domājis. Un kurš būs tas, kas izlems? Kurš būs tas, kas

palīdzēs viņam šo lēmumu pieņemt? Vai tiešām jūs esat droši, ka tāda diskusija mums šobrīd ir nepieciešama?

Mums, pilnīgi pareizi, ir nepieciešama diskusija par daudz labāku palīdzību tiem cilvēkiem, kuri šobrīd mocībās dzīvo katru dienu, bet mēs nevaram diskutēt par to, ka mēs viņiem laipni palīdzēsim izbeigt šo dzīvi.

Mums ir jāpalīdz cilvēkiem pirmām kārtām nenonākt šādā smagā situācijā, par kuru jūs runājāt (par vēža pacientiem). Mums ir grupa onkopacientu atbalstam, un šajā grupā ir daudz deputātu. Un mums ir jāstrādā pie tā, lai mūsu onkopacientiem būtu pieejama agrīnā diagnostika un visas iespējamās zāles, lai viņiem nebūtu jāvāc ziedojumi... tūkstošiem... lai viņi varētu Vācijā ārstēties. Par to mums ir jārunā, nevis par to, kā maigi nogalēt šos cilvēkus, lai viņi vairs nebojā nevienam dzīvi. Tā nedrīkst! Mums ir jāpalīdz cilvēkiem neiekļūt šajā situācijā.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Regīnai Ločmelei. Lūdzu!

R. Ločmele (SASKAŅA).

Labdien, kolēģi! Mums priekšā balsojums, kurš tiešām būs balsojums saskaņā ar sirdsapziņu. Uzreiz pateikšu, ka es balsošu "pret" komisijas lēmumu un "par" to, lai šī diskusija turpinātos, neskatoties uz pandēmiju, ekonomisko krīzi un tā tālāk.

Manuprāt, šeit mēs pieskaramies ļoti nopietnai eksistenciālai problēmai. Un šī diskusija izgaismoja arī, manuprāt, ļoti būtisku pretrunu starp parlamenta deputātiem. Visi nezin kāpēc apelē pie ticības vērtībām, pie baušļiem, un nezin kāpēc mēs aizmirstam to, ka bez ticības vērtībām pastāv arī Eiropas vērtības, kur priekšplānā ir cilvēks, viņa dzīve un viņa tiesības.

Runājot par baušļiem, lūgšu neaizmirst, ka tur starp bausli "Tev nebūs nokaut"... blakus tam stāv bauslis "Tev nebūs zagt". Un es ļoti vēlētos, lai tie, kas šodien nobalsos, atbalstot bausli "Tev nebūs nokaut", savā rīcībā, visās savās darbībās būtu arī konsekventi un neatbalstītu tos, kuri zog... ieskaitot arī to nabaga pieminekli Jēkabpilī, kurš ir nozagts. Tas arī atbilstoši ticības vērtībām nav atbalstāms.

Bet, runājot par "Tev nebūs nokaut", - tas absolūti saskan arī ar eiropeiskām vērtībām, jo Eiropas Savienībā nepastāv nāves sods. Mēs visi nosodām tās valstis, kurās nāves sods joprojām eksistē. Jo tev nebūs nokaut arī atbilstoši eiropeiskām vērtībām. Tev nebūs nokaut, un bez eitanāzijas diskusijas mums priekšā vēl, es to paredzu, ir arī diskusija, vai mēs varam brīvi skatīties uz to un nemanīt, kas notiek katru dienu veterinārajās klīnikās, kur notiek dzīvnieku, mājdzīvnieku, eitanāzija. Jo tas arī ir morāles jautājums - vai tev būs vai nebūs nokaut.

Es absolūti piekrītu Stepaņenko kundzes teiktajam par to, ka mums ir jārūpējas par to, lai būtu pieejamas efektīvas pretsāpju zāles, lai būtu pieejamas zāles, kas palīdzētu cilvēkiem nenonākt situācijā, kad viņiem ir jādomā par eitanāziju. Tas ir primārais, bet, skatoties uz to, cik lēnām notiek šie procesi, es esmu par to, lai šī diskusija notiktu. Es esmu par to, lai mūsu ārstiem nebūtu jāstāv izvēles priekšā, vai būt vai nebūt kaut legālas, bet tomēr nonāvēšanas līdzdalībniekiem. Jo, atļaujot eitanāziju, mēs būsim spiesti izskatīt procedūru, kā tam ir jānotiek.

Es pati vēl neesmu gatava pat sev atbildēt uz jautājumu, vai es esmu par vai pret, jo tie cilvēki, kuriem vienkārši sāp sirds par citiem cilvēkiem... Tas nekādā gadījumā nevar būt viegls jautājums, bet ir absolūti skaidrs, ka šai diskusijai ir jānotiek, jo tieši šī diskusija ir trāpījusi tajā

sāpju mezglā, kas, balsojot par vairākumu jautājumu, atklājas mūsu Saeimā, kad mēs mēģinām dalīt cilvēkus *liberastos* un *konservos*, ticīgajos un neticīgajos.

Manuprāt, šeit galvenā problēma - vai mēs atbalstām tās mūsdienu vērtības, kuras ir pamatā Eiropas Savienībai, kuras valsts ir Latvija, vai mēs vienkārši saredzam katru cilvēku kā cilvēku ar brīvību un ar savām tiesībām.

Un tomēr visiem, kas uzskata sevi šajā parlamentā... nevis uzskata, bet arī ir ticīgie, es lūgšu vēlreiz pārlasīt visus tos 10 baušļus, it īpaši to - "Tev nebūs zagt". Un es ļoti ceru, ka, balsojot par citiem jautājumiem, jūs būsiet tieši šī baušļa sekotāji.

Šodien es lūdzu nezagt cilvēkiem tiesības izteikties, nezagt sabiedrībai tiesības uz viedokli un pildīt savu darbu. Mūsu pienākums ir spriest un runāt par to, par ko ir nobalsojuši vairāk nekā 10 tūkstoši cilvēku. Es balsošu "pret" komisijas lēmumu un "par" diskusijas turpināšanu, lai mēs pildītu savus darba pienākumus un rastu labāko risinājumu šai problēmai.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Igoram Pimenovam. Lūdzu!

I. Pimenovs (SASKAŅA).

Labdien! Es aicinu visus, kas runā tagad par cilvēka dzīvības augstāko vērtību, atcerēties, ka jūs nevis sludināt augstāko patiesību, bet gan uzdodat cilvēkam, kurš cieš no nepanesamām sāpēm, šīs nepanesamās sāpes turpināt ciest. Jūs neuzdodat sev, jūs uzdodat citam.

Es esmu 33. runātājs šajā diskusijā, un es uzskatu, ka šo diskusiju mēs nedrīkstam pārtraukt, tieši tāpēc ir jābalso pret komisijas piedāvāto lēmuma projektu, lai uzsāktā diskusija turpinātos Saeimā, valdībā un sabiedrībā.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Andrim Kazinovskim otro reizi.

A. Kazinovskis (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Cienījamie kolēģi, vēlreiz. Acīmredzot notiek manipulācijas, mēģina daudzas lietas pasniegt savādāk - tā, kā tās nav.

Pirmais. Uz šo brīdi nevienam cilvēkam Latvijā nav aizliegts izvēlēties - pieņemt preparātus... zāles vai ne. Kā teica Kiršteins - ja grib ātrāk nomirt, pārtrauciet zāles... kā tas Amerikas senators darīja, un punkts. Piespiedu kārtas šobrīd nav. Jūs gribat ieviest šo piespiedu dzīves izbeigšanu. Es tam nepiekrītu.

Tālāk. Cienījamā Regīna Ločmele, jūs runājāt par Eiropas vērtībām. Ir arī citas vērtības. "Eiropas vērtības," jūs teicāt, bet vai jūs zināt, vai atceraties, vai esat lasījusi, ka tieši Eiropas Savienība balstījās un veidojās uz kristīgajām vērtībām, vācu kristīgo demokrātiju - Adenauers, vesela virkne... un tā tālāk, bet laika gaitā šīs vērtības tika aizmirstas. Tagad ir pavisam citas vērtības, kuras nav pieņemamas arī lielai daļai Latvijas iedzīvotāju.

Tālāk. "Attīstībai/Par!", jūs mani pārsteidzāt ar savu kategorisko nostāju par to, ka ir nepieciešama eitanāzija, bet jūsu rīcībā šobrīd ir veselības jautājumi, ministrs. Ko tas nozīmē - šis

gājiens no jūsu puses? Vai jūs vairs neticat, ka beigsies kovida pandēmija... un kovida pandēmijas rezultātā un arī vakcinācijas rezultātā sāksies nāves, kur cilvēki paši prasīs, lai viņus nogalina? Jūs darbojaties pretrunā. Ko tas nozīmē? Šis nav īstais brīdis, lai mēs runātu un vispār nodarbotos ar tādām lietām, kamēr daudzi jautājumi šobrīd valstī ir daudz svarīgāki.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Regīnai Ločmelei otro reizi. Lūdzu!

R. Ločmele (SASKAŅA).

Paldies. Cienījamais Andri Kazinovski! Pirmkārt, es savā uzrunā Saeimai teicu, ka Eiropas vērtības ir balstītas kristīgajās vērtībās, un pārmest man to, ka es to nesaprotu, nav korekti. Tas ir pirmais.

Otrais. Es jūs aicinu pārlasīt Eiropas Savienības vērtības un lūgšu jūs atrast tur kaut vienu vērtību, kura nesakrīt ar kristīgajām vērtībām.

Un treškārt. Es savukārt kristīgajās vērtībās, it īpaši Vecajā Derībā, atrodu ļoti daudz vērtību, kuras kategoriski nepieņemu, jūs piedodiet, jo šīs vērtības nesakrīt pat ar Jaunās Derības vērtībām, it īpaši ar bausli "Tev nebūs nokaut".

Ja mēs iesim šo ceļu, vēl ir jautājums, kas šajā diskusijā uzvarēs. Vēlos atgādināt, ka pašlaik mēs runājam par ļoti jūtīgu jautājumu, par kuru agresīvi diskutēt ir tiešām nekorekti. It īpaši nekorekti ir pašlaik norādīt uz to, ka tie, kas balsos pret komisijas lēmumu, ir par eitanāziju. Tas tā nav. Vairāki cilvēki, konkrēti, mani kolēģi, balsos pret komisijas lēmumu ar vienu mērķi - atbalstīt sabiedrisko viedokli un šo 10 tūkstoš cilvēku viedokli par to, ka mums Saeimā šis jautājums ir jāapspriež.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātei Ļubovai Švecovai. Lūdzu!

Ļ. Švecova (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Paldies. Kolēģi! Ziniet, mūsu diskusijā laikam ir tikai viens uzvarētājs. Šis uzvarētājs ir nāve. Attiecīgi arī izejot no, teiksim tā, diskusijas uzvarētāja skatpunkta... Es ļoti uzmanīgi klausījos, ko teica Kursītes-Pakules kundze, ko teica Kazinovska kungs un ko teica Jūlija Stepaņenko. Un, atbildot uz liberālās politikas piekritēju argumentiem un pozīciju, es sliecos atbalstīt un atbalstīšu komisijas lēmumu, balsošu "par" šīs iniciatīvas noraidīšanu un vados pēc argumenta, ka par nāvi kā uzvarētāju diskusijai ir jābūt profesionāļu vidū, mediķu vidū, ir jābūt konfesiju vidū un medicīnas jomas pazinēju vidū.

Tāpēc es uzskatu, ka veidot politisko kapitālu uz nāves rēķina ir neētiski. Visu šo diskusiju es uzskatu tieši par kapitāla veidošanu uz ļoti sāpīga un ļoti jūtīga jautājuma... un uzskatu, ka diskusijas vieta ir profesionālajās aprindās - mediķu, reliģijas darbinieku un ekspertu, nevis Saeimas deputātu vidū, kur tika veidots lēts politiskais kapitāls uz ļoti smaga temata jautājuma...

Paldies.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Lūdzu, Dūrīša kungs, vai komisijas vārdā vēlaties vēl ko piebilst?

I. Dūrītis. Nē, cienījamie kolēģi, man nav nekas piebilstams.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par lēmuma projektu "Par 10 505 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Par labu nāvi - eitanāzijas legalizācija" turpmāko virzību"! Lūdzu, balsosim! Par - 49, pret - 38, atturas - 2. Lēmuma projekts pieņemts.

Darba kārtībā - lēmuma projekts **"Par 10 078 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Atļaut labo pagriezienu pie sarkanās gaismas, ja tas netraucē citiem vadītājiem un gājējiem" turpmāko virzību"**.

Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas vārdā - vārds deputātam Vitālijam Orlovam. Lūdzu!

Vai deputātiem ir iebildumi izskatīt šo jautājumu šodienas sēdē? Iebildumu nav.

Vārds deputātam Vitālijam Orlovam.

V. Orlovs (SASKAŅA).

Labdien, cienījamā sēdes vadītāja! Labdien, cienījamie kolēģi! Ņemot vērā, cik liels autovadītāju skaits ir Saeimā, es tagad baidos lasīt šo ziņojumu pēc iepriekšējām debatēm.

Cienījamie kolēģi! 2021. gada 23. februārī Saeima saņēma 10 078 Latvijas pilsoņu kolektīvo iesniegumu ar nosaukumu "Atļaut labo pagriezienu pie sarkanās gaismas, ja tas netraucē citiem vadītājiem un gājējiem". Šā gada 10. martā Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija izskatīja iesniegumu, ar ko ierosināts ieviest Latvijā satiksmes organizācijas risinājumu, kas atļautu veikt labo pagriezienu arī pie luksofora aizliedzošā, sarkanā, signāla, ja tas netraucē citus vadītājus un gājējus.

Komisijas sēdē uzaicinātie un klātesošie Satiksmes ministrijas, Ceļu satiksmes drošības direkcijas un Rīgas domes pārstāvji bija pret iniciatīvā izteiktajiem priekšlikumiem, pamatojot to ar argumentiem par ieteiktā satiksmes organizācijas risinājuma negatīvo ietekmi uz satiksmes drošību, Lietuvas negatīvo pieredzi, starptautiski atzītas ceļa zīmes neesību, kā arī iespēju izmantot jau esošo risinājumu - luksofora papildsekcijas uzstādīšanu krustojumos, kur tas ir pieļaujams.

Uzklausot uzaicināto personu sniegtos argumentus, komisijas deputātu domas dalījās, taču vairākums vēl uzskatīja, ka diskusija būtu jāturpina, lai argumenti izskanētu plašāk.

Komisija, 10 deputātiem balsojot "par", trijiem - "pret" un vienam atturoties, nolēma šo Latvijas pilsoņu iniciatīvu nodot Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai tālākai izvērtēšanai.

Līdz ar to, pamatojoties uz Saeimas kārtības ruļļa 131.^{5} panta ceturto un piekto daļu, komisija sagatavoja lēmuma projektu "Par 10 078 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Atļaut labo pagriezienu pie sarkanās gaismas, ja tas netraucē citiem vadītājiem un gājējiem" turpmāko virzību".

Lūdzu atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Deputāti debatēs nav pieteikušies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par lēmuma projektu "Par 10 078 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Atļaut labo pagriezienu pie sarkanās gaismas, ja tas netraucē citiem vadītājiem un gājējiem" turpmāko virzību"! Lūdzu, balsosim! Par - 83, pret - 2, atturas - 1. Komisijas lēmuma projekts ir atbalstīts.

Darba kārtībā - sadaļa "Amatpersonu ievēlēšana, apstiprināšana, iecelšana, atbrīvošana vai atlaišana no amata, uzticības vai neuzticības izteikšana".

Lēmuma projekts **"Par Saeimas pārstāvja apstiprināšanu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē"**.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vārdā - vārds deputātam Mārtiņam Šteinam. Lūdzu!

M. Šteins (AP!).

Labrīt, cienījamā Saeimas priekšsēdētājas biedres kundze! Cienījamā Saeimas priekšsēdētāja! Godātie kolēģi! Cienījamie sēdes skatītāji un klausītāji! Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā pēc finanšu ministra aicinājuma esam lēmuši par Saeimas pārstāvi Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē. Tā ir padome, kas pārrauga Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda darbību.

Komisija ir sagatavojusi lēmuma projektu Nr. 610/Lm13, un ziņoju, ka ar septiņām balsīm "par", trīs balsīm "pret" un nevienam neatturoties nolēma atbalstīt un ieteikt Saeimai apstiprināt deputāti Janīnu Jalinsku par Saeimas pārstāvi Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par lēmuma projektu "Par Saeimas pārstāvja apstiprināšanu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē"! Lūdzu, balsosim! Par - 74, pret - 15, atturas - nav. Komisijas lēmuma projekts ir atbalstīts.

Sadaļa "Deputātu pieprasījumu izskatīšana". Par saņemtajiem deputātu pieprasījumiem.

Deputāti Viktors Valainis, Uldis Augulis, Janīna Jalinska, Jānis Dūklavs, Māris Kučinskis, Edgars Tavars, Jānis Vucāns, Gundars Daudze, Armands Krauze un Raimonds Bergmanis ir iesnieguši pieprasījumu Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam **"Par Veselības ministrijas nespēju organizēt un īstenot pret Covid-19 vakcinācijas procesu"**.

Vārds deputātam Viktoram Valainim - motivācijai. Lūdzu! *(Pauze.)* Lūdzu, Valaiņa kungs!

V. Valainis (ZZS).

Paldies, cienītā sēdes vadītāja! Kolēģi, manuprāt, ikvienam ir skaidrs, ka šobrīd, lai mēs veiksmīgi un pēc iespējas ātrāk atgrieztos normālos dzīves apstākļos, mums pie šīs parastās ikdienas, pie kuras mēs bijām pieraduši, ir svarīgs šis vakcinācijas process - lai vakcinācijas process notiktu. Un jo īpaši svarīgi ir, lai tas notiktu nepārtraukti. Un tajos apstākļos, kad mēs šobrīd vakcinējam tieši šīs riska grupas... Un man, skatoties tādā garākā termiņā, protams, te ir ļoti daudz ko runāt par to, kādā veidā ir notikusi šī procesa vadība... Bet tajā brīdī, kad Veselības ministrija ir pieļāvusi vienu kļūdu pēc otras, kad arī politiski ir pieļautas šīs kļūdas... vai tiešām nepienāk brīdis, kad vajadzētu saņemties un nodarboties ar nopietnu riska vadību?

Šajā gadījumā par ko mēs uzrakstījām šo pieprasījumu - par šiem vakcīnas loģistikas procesiem. Nu kā var būt tā, ka tiek noslēgts līgums ar uzņēmumu, kurš nemaz nespēj īstenot šo pakalpojumu? Kā šādos apstākļos (kad ikkatra diena var maksāt cilvēku dzīvības, ikkatra kļūda var maksāt cilvēku dzīvības, pieņemot šos lēmumus) mūsu Veselības ministrija ir pieņēmusi tik izcilu lēmumu un noslēgusi līgumu ar tādu kompāniju, kas pēc būtības nespēj to izdarīt? Un vispār nav raisījis bažas jautājums par to, kāpēc tie uzņēmumi, kas var to izpildīt, atsakās no dalības šādā iepirkumā... Kas tad ir bijuši tie iemesli?

Kolēģi, šādos apstākļos tas viss liek domāt par to, ka Veselības ministrija gluži vienkārši nespēj prognozēt, vadīt riskus. Šobrīd mēs esam soļa attālumā no lieliem vakcinācijas centriem, un, protams, vakcīnu nav. Kad tās būs? Cerēsim, ka tās būs ātrāk, bet arī tur jautājums - vai tiešām visa riska vadība... vai ir no Veselības ministrijas puses izdarīts viss iespējamais?

Ikkatra kustība stratēģiskos brīžos parāda to, ka tas nav izdarīts, un, kolēģi, šis pieprasījums ir Arturam Krišjānim Kariņam par analīzi, spēju saprast to, vai Veselības ministrija vispār var turpināt vadīt šo procesu kopumā. Un ikkatra darbība parāda to, ka ir zināmas šaubas, vismaz no mūsu puses tādas ir.

Es aicinu kolēģus tieši no šāda skatpunkta pieiet un šo pieprasījumu izskatīt... un saņemt atbildes pēc būtības.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Pieprasījums komisijai ir nodots.

Sadaļā "Pieprasījumu komisijas atzinums" skatām **deputātu Ivara Zariņa, Jāņa Krišāna, Ivana Ribakova, Vladimira Nikonova, Regīnas Ločmeles, Ivana Klementjeva, Borisa Cileviča, Jāņa Tutina, Artūra Rubika, Igora Pimenova pieprasījumu veselības ministram Danielam Pavļutam "Par veselības ministra izvairīšanos sniegt konkrētu informāciju saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu"**.

Pieprasījumu komisijas vārdā - deputāts Ivars Puga. Lūdzu!

I. Puga (KPV LV).

Sveicināti, kolēģi! Tātad Pieprasījumu komisija ir izskatījusi Saeimas deputātu Ivara Zariņa, Jāņa Krišāna, Ivana Ribakova, Vladimira Nikonova, Regīnas Ločmeles, Ivana Klementjeva, Borisa Cileviča, Jāņa Tutina, Artūra Rubika, Igora Pimenova pieprasījumu veselības ministram Danielam Pavļutam "Par veselības ministra izvairīšanos sniegt konkrētu informāciju saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu" (Nr. 50/P13) un, balsojot sešiem "par", pieciem - "pret" un pieciem atturoties, atzīst, ka deputātu pieprasījums ir noraidāms.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Sākam debates.

Zariņa kungs, vai jums pietiks ar...? Jums pietiks laika. Lūdzu!

Vārds deputātam Ivaram Zariņam. Lūdzu!

I. Zariņš (SASKAŅA).

Labdien vēlreiz visiem, kas vēl seko līdzi šai Saeimas sēdei. Es domāju, ka šodien šis būs viens no interesantākajiem šīs Saeimas sēdes darba kārtības jautājumiem - tas ir šis pieprasījums par veselības ministra izvairīšanos sniegt konkrētu informāciju saistībā ar Covid-19 vakcīnas iepirkumu.

Diemžēl pieprasījuma izskatīšanas gaitā atklātie fakti liek pamatoti apšaubīt Veselības ministrijas dienesta pārbaudes rezultātus, kas liecina vai nu par paviršu dienesta izmeklēšanas veikšanu, vai arī par mēģinājumu slēpt lietas patiesos apstākļus un patiesos atbildīgos par notikušo. Tātad mēs runājam par to vakcīnu iepirkumu, kur mēs nez kāpēc atteicāmies iepirkt Latvijai tik ļoti nepieciešamās vakcīnas.

Un es jums iezīmēšu dažus konkrētus faktus, kas uzskatāmi liecina par šīm iepriekš minētajām bažām. Fakti ir interesanti, aicinu sekot līdzi un pašiem domāt līdzi, un pašiem izdarīt secinājumus.

Tātad šis pieprasījums tika iesniegts veselības ministram 12. februārī - pēc tam, kad ministrs izvairījās sniegt atbildes uz lielāko daļu no deputātu jautājumiem par Veselības ministrijā veiktās dienesta pārbaudes rezultātiem, jo dienesta pārbaudes rezultāti tik tiešām bija interesanti. Es ar tiem iepazinos, rūpīgi izlasīju un uzreiz atradu daudzas interesantas nianses, par kurām mēs vēlējāmies, lai ministrs sniedz skaidrojumu, bet viņš izvairījās to darīt.

Tātad iesim kopīgi cauri. Sekojiet līdzi vienkārši dažiem no šiem konkrētajiem faktiem, jo diemžēl visu reglaments - Saeimas reglaments - man neatļaus iztirzāt.

No dienesta ziņojuma izriet, ka pieprasījumu par "BioNTech/Pfizer" vakcīnu pasūtījumu Latvija saņēma 16. novembrī. Atbildes sniegšanas termiņš tika noteikts 18. novembris. Piefiksējiet šos datumus, šīs nianses, - tas būs svarīgi tālāk.

Lai lemtu par šo vakcīnu iepirkumu, Veselības ministrija sasauca sēdes 17., 18., 19. novembrī. Ir acīmredzami, ka būtiskākās sēdes, kurās tika izlemts iegādāties ļoti ierobežoto "BioNTech/Pfizer" vakcīnas devu apjomu, ir 17. un 18. novembrī. Būtībā ir redzams, ka tieši 17. novembrī tika formulēta šī negatīvā attieksme pret "Pfizer" vakcīnām, jo jau 18. novembrī Nacionālais veselības dienests nosūtīja informāciju Eiropas Komisijai, ka Latvija piekrīt iegādāties ļoti ierobežotā apjomā šīs "BioNTech/Pfizer" vakcīnas devas.

Taču, neskatoties uz to, tā saucamajā dienesta pārbaudē notikušais... 17. novembra sanāksmes ziņojumā nez kāpēc vispār nav atspoguļots, nesatur nekādus konkrētus faktus, ir tikai vispārīgs apgalvojums par (citēju) "negatīvu attieksmi pret "BioNTech/Pfizer" vakcīnu iegādi".

Tāpat savādi, ka Veselības ministrija tā saucamajā savā dienesta pārbaudē nav pacentusies noskaidrot katras konkrētās personas pausto viedokli šinī sanāksmē - nevienā no šīm sanāksmēm. Un Veselības ministrija izvairījās to atklāt arī uz deputātu pieprasītajiem jautājumiem, lai gan tieši šī informācija dotu iespēju sākt noskaidrot, kas tad īsti un kā ir noticis, lemts šajās sanāksmēs.

Proti, ja Veselības ministrija apgalvo, ka nav skaidrs, kas tur vispār ir noticis, kas ir lēmis, kādi lēmumi ir bijuši pieņemti, un neviens to nevar arī paskaidrot, tad varēja paprasīt konkrēti, ko katrs konkrētais cilvēks ir runājis, ko katrs ir lēmis, kāda ir bijusi viņa konkrētā paustā attieksme. Un tad jau, izejot no šīs informācijas, būtu iespējams, to liekot kopā, no pretrunām redzēt, kur tad īsti tālāk ir jāved izmeklēšana un kādā veidā mēs varam noskaidrot šo patiesību, jo tieši caur šīm pretrunām tā arī iezīmētos.

Bet ko izdara šī dienesta... it kā dienesta pārbaude? Citēju... Dienesta pārbaudē noskaidrots, ka darba grupas sanāksmes netika protokolētas, kā arī netika veikts šo sanāksmju videoieraksts, audioieraksts, līdz ar to nav iespējams skaidri noteikt, kādu viedokli sēdē pauda katrs to dalībnieks.

Nu rodas pamatots jautājums. Nav saprotams, ko tad īsti ir pārbaudījusi dienesta pārbaude (tā saucamā dienesta pārbaude), ja sēdes netika protokolētas, sēdes ieraksts netika veikts, bet sēdes dalībnieku viedoklis nav noskaidrots. Krieviski saucas... ir tāds labs teiciens - *igra v durku*, tātad 'spēlēt muļķi, tēlot muļķīti'. Tad ir jautājums - kuru šeit mēģina uztaisīt par muļķi? Vai par muļķi mēģina izlikties tie, kas šo izmeklēšanu ir veikuši, vai tie, kas to ir pasūtījuši, vai tie, kam viņi mēģina šo izmeklēšanu, šos dienesta pārbaudes rezultātus iebarot? To mēs arī tālāk redzēsim.

Atsevišķa uzmanība būtu pievēršama tam, ka šī tā saucamā dienesta izmeklēšana... kā tā mēģina veidot šo naratīvu par to, kurš būtu jāvaino par notikušo, citiem vārdiem - tiek piedāvāts grēkāzis... tiek piedāvāts šis grēkāzis, pārmijnieks. Atkal tikpat inteliģenti kā iepriekšējā piesauktajā teicienā par muļķiem.

Tātad par grēkāzi dienesta pārbaudē tiek piedāvāts atzīt Aināru Lācbergu... kā vienu no grēkāžiem. Tā ir tā amatpersona, kas nosūtīja uz Eiropas Komisiju šo Latvijas pasūtījumu.

Laikam tāpēc dienesta pārbaudes veicēji viņu izvēlējās par upurjēru, jo to bija visērtāk izdarīt. Proti, kāpēc Latvija nesaņems tai pienākošās vakcīnas? Tāpēc, ka tā pati tādu pasūtījumu ir izdarījusi. Un vainīgs tas, kurš šo pasūtījumu ir nosūtījis. It kā loģiska ķēdīte - tātad Lācbergs ir vainīgs. Tas ir nu gluži kā viduslaikos - tiek sodīts ziņnesis par to, ka tas ir atnesis sliktas ziņas.

Tiem, kuriem liekas neticami, ka tā saucamās dienesta pārbaudes veicēji nezināja, ka nedzīvojam vairs viduslaikos, ir vērts aizdomāties par citiem iemesliem, kāpēc sabiedrībai tika piedāvāti šādi dienesta pārbaudes rezultāti, jo, iepazīstoties ar dienesta pārbaudes rezultātiem, nav saprotams, kā par vienu no atbildīgajām amatpersonām notikušajā varēja tikt atzīts Ainārs Lācbergs, kurš sagatavoja šo vakcīnu pasūtījumu, tā saucamo O*rder Form*, ja no pārbaudes rezultātiem tas vispār nekā neizriet... Tieši pretēji!

Un tagad es atkal citēju ziņojumā apgalvoto... Dienesta pārbaudē noskaidrots, ka Ainārs Lācbergs atbilstoši 2020. gada 18. novembra un 19. novembra sanāksmē nolemtajam sagatavojis O*rder Form* - vakcīnu pasūtījumu. Tātad kur šeit ir viņa vaina, ja viņš to ir izdarījis atbilstoši lemtajam?

Kas tālāk ir interesanti ar šo ziņojumu? Turpat, dienesta ziņojumā, tālāk tiek apgalvots, ka "Komisija nav guvusi pārliecību, ka šajā sanāksmē būtu pieņemts konkrēts lēmums par "BioNTech/Pfizer" vakcīnas [..] devu iegādi". Tātad, no vienas puses, tiek apgalvots, ka šis pasūtījums ir izdarīts, balstoties uz komisijā izdarītiem lēmumiem... sanāksmēs izdarītiem lēmumiem, no otras puses, ir pateikts, ka nav zināms... mēs nezinām - pieņēma lēmumus vai nepieņēma. Citiem galiem... šī dienesta pārbaude mēģina visus galus ūdenī noslēpt.

Pašiem viņiem šķiet, ka viņi ir eleganti novingrojuši... jeb viņi tiešām uzskatīja, ka nav iespējams atklāt lietas patiesos apstākļus. Patiesībā izvilkt šos galus no ūdens varēja ļoti vienkārši, proti, tiešām tik daudz ir nezināmā, miglā tītā, bet ir konkrētas, skaidras lietas. Ir konkrēti zināms pasūtījums, ir konkrēti zināms, kas šo pasūtījumu ir aizsūtījis. Tad nav problēmu tālāk iet pa šo ķēdīti, pajautāt Lācbergam: "Kurš tev lika uztaisīt tādu (jo viņam nebija šādu funkciju, viņš ir vienkārši tehniskais izpildītājs)... kas tev iedeva, kura amatpersona tev iedeva tādu rīkojumu sagatavot šādu risinājumu, šādu piedāvājumu?" Un tā tālāk, pa solītim mēs sāktu pa detaļām vilkt laukā visu šo ķēdīti. Mēs atklātu, kā ir noticis tas viss stāsts.

Taču - ko izdara šis dienesta ziņojums? Tas vispār nav noskaidrojis, kuras amatpersonas uzdevumā Lācbergs ir sagatavojis šādu vakcīnas pieteikumu. To šī pārbaude nez kāpēc nav pacentusies vispār noskaidrot. Jo sevišķi dīvaini ir tas, ka dienesta pārbaudē netika noskaidrots... un šeit ir svarīga nianse - ka patiesībā Latvija par šo vakcīnu iepirkumu tika informēta nevis 16. novembrī, kā mums tiek stāstīts, bet gan 11. novembrī - jau 11. novembrī. Tad ir jautājums - kā to šī dienesta pārbaude nevarēja noskaidrot, ja visa šī informācija bija Veselības ministrijas rīcībā, tur neviens nebija jāpratina, nebija jāveic nekādas operatīvās darbības, lai to noskaidrotu. Pietiktu vispār no malas... cilvēkam no malas (nevis no Veselības ministrijas) ar minimālām zināšanām par šo procedūru, kāda ir šī vakcīnu pasūtīšanas procedūra... Proti, kā tas... radās jautājumi mums, jo mēs zinām, ka pēc šīs procedūras Eiropas Komisija dod vismaz piecas dienas. Un vismaz piecas dienas tika dotas gan Lietuvai, gan Igaunijai. Kāpēc mums pēkšņi izrādījās divas dienas?

Visdrīzāk ir bijis tā, ka 11. novembrī, kad Latvija saņēma šo paziņojumu (tāpat kā to saņēma šinī pašā datumā Lietuva un Igaunija), Veselības ministrijā atbildīgās amatpersonas vispār nebija neko darījušas. Un visdrīzāk, kad pagāja šīs piecas dienas un kad Eiropas Komisija prasīja: "Eu, Latvija, jums vispār vajag tās vakcīnas vai nevajag? Jūs ko tur gribēsiet darīt?", tikai tad sākās kaut kāda kustība, jo citādāk nav saprotams, ar ko visu šo laiku nodarbojās atbildīgās amatpersonas. Un kādēļ tikai 17. novembrī tika sasaukta pirmā sēde, lai lemtu par šo vakcīnu iepirkumu? Nu tas izskatās pēc tādas, nu, pilnīgas vispār patvaļas un bezatbildības.

Un šeit es vēršu Ģenerālprokuratūras uzmanību uz šiem visiem faktiem, jo es ceru, ka viņi to izmeklēs krietni kompetentāk, nekā to darīja iepriekš minētā komisija. Kas šeit ir interesanti, zīmīgi - ka šī situācija, kad dienesta pārbaudē pazūd reāli notikusī lietu kārtība, rada tādu *déjà vu* sajūtu ar OIK afēru, kur arī kādā ministrijā pazuda kāda ministra iniciētās dienesta pārbaudes rezultāti saistībā ar ministrijā pieņemtajiem OIK lēmumiem. Ministrija bija cita, bet zīmīgi, ka ministrs bija viens un tas pats. Nu, ne velti pēc tam, kad mēs uzsākām šo pieprasījumu un sākām atklāt šīs neatbilstības, Veselības ministrija nez kāpēc ir izsludinājusi vēl vienu dienesta pārbaudi, laikam saprotot, ka šis piesegs nebūs nostrādājis. Arī Lācbergs vairs netiek identificēts kā viens no iespējamiem vainīgajiem.

Taču, manuprāt, visā šinī situācijā ir acīmredzami, ka tas ir liekulīgi un nožēlojami - mēģināt novelt visu atbildību par notikušo tikai uz kādu no ierēdņiem situācijā, kad vakcināciju šī valdība redz kā vienīgo savu izejas stratēģiju no kovidkrīzes. Šāda situācija, kad vakcīnu iepirkums ir ticis atstāts bez jebkādas politiskās uzraudzības, visu atbildību par to nogrūžot uz ierēdņiem, kuri... tas uzskatāmi apliecina šīs varas bezatbildību, mazspēju un nekompetenci, nespēju rīkoties un pieņemt adekvātus lēmumus. Latvijas sabiedrībai par šo varas bezatbildību atkal nāksies maksāt ar savām dzīvībām. Un iespējams, ka tā nav tikai bezatbildība, iespējams, ka tā ir arī korupcija.

Tāpēc es šeit vēršos pie saviem kolēģiem no Jaunās konservatīvās partijas - jūs esat paziņojuši, viens no jūsu līderiem nupat, nesen paziņoja, ka Jaunā konservatīvā partija ir spilgti iestājusies pret jebkādu korupciju. Šis balsojums, ko jūs šodien... kas notiks par šo pieprasījumu, uzskatāmi parādīs, vai tik tiešām jūs iestājaties pret jebkādu... un spilgti parādīs, vai jūs iestājaties pret jebkādu korupciju vai īstenībā iestājaties tikai pret tādu korupciju, kurā jūs neesat piedalījušies.

Jo, manuprāt, tas... tie visi fakti, ko es šodien uzskaitīju, uzskatāmi parāda, ka šo pieprasījumu būtu pamatoti atbalstīt, saukt šeit uz Saeimu veselības ministru atbildēt uz šiem faktiem, kuri ir acīmredzami divdomīgi interpretējami un acīmredzami norāda uz to, ka šīs rīcības nav tikušas veiktas ar atbilstošu atbildību un kompetenci un, iespējams, ir notikušas arī manipulācijas savtīgos nolūkos. Jo tas, ko mums ir izdevies iegūt... ir informācija, ka ir ticis lobēts... kā ir bijusi veidota šī lēmuma pieņemšanas ķēdīte. Būtu ļoti svarīgi, ka veselības ministrs iedotu atbildes uz

visiem mūsu jautājumiem, jo tad mēs ieraudzītu lietu pareizo kārtību. Savukārt, ja jūs to vēlaties noslēpt, vēlaties noslēpt no visas sabiedrības, kā tas patiesībā ir noticis, tad balsis, kuras nobalsos "pret", vienkārši apliecinās to, ka varas mazspēja un bezatbildība ir svarīgāka par jūsu dotajiem solījumiem sabiedrībai.

Tāpēc es aicinu atbalstīt šo pieprasījumu un pirmām kārtām vēršos pie saviem kolēģiem no Jaunās konservatīvās partijas, jo jūsu balsis būs izšķirīgas šinī pieprasījumā, - vai jūs piesedzat šo afēru vai ne.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Godātie kolēģi! Ir laiks pārtraukumam.

Deputātu klātbūtnes reģistrācija ir noslēgusies.

Mēs atgriežamies pēc pārtraukuma - pulksten 13.35.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 13. Saeimas priekšsēdētāja
Ināra Mūrniece.

Sēdes vadītāja. Godātie kolēģi! Pārtraukumā sanāca Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija, lai strādātu pie likumprojekta "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" (Nr. 962/Lp13).

Komisija vēl turpina strādāt un turpina izskatīt iesniegtos priekšlikumus, līdz ar to pārtraukums tiek pagarināts līdz pulksten 14.15.

Tātad pārtraukums līdz pulksten 14.15.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 13. Saeimas priekšsēdētāja
Ināra Mūrniece.

Sēdes vadītāja. Godātie kolēģi, vēlos jūs informēt, ka ir sanācis Saeimas Prezidijs, ir notikusi Saeimas Prezidija sēde, un Saeimas Prezidijs ir lēmis par šā gada 25. marta attālinātās ārkārtas sēdes sasaukšanu pulksten 14.30 ar šādu darba kārtību.

Lēmuma projekts "Par Borisa Frumina uzņemšanu Latvijas pilsonībā par īpašiem nopelniem Latvijas labā".

Sadaļā "Likumprojektu izskatīšana" - likumprojekts "Grozījumi likumā "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam"" (Nr. 1014/Lp13).

Sadaļā "Likumprojektu nodošana komisijām un izskatīšana 1. lasījumā" - likumprojekts "Grozījumi Augstskolu likumā" (Nr. 1019/Lp13).

Sadaļā "Likumprojektu izskatīšana" - likumprojekts "Grozījumi Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā" (Nr. 900/Lp13) un likumprojekts "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības

likumā" (Nr. 962/Lp13), izskatīšana otrajā lasījumā. Kolēģi, tas ir likumprojekts, kas ir tik tikko izskatīts Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijā.

Tātad darbu sāksim pulksten 14.30 ar minēto darba kārtību. Deputāti arī īsziņās par to tiks informēti.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 13. Saeimas priekšsēdētāja
Ināra Mūrniece.

Sēdes vadītāja. Godātie kolēģi! Turpināsim izskatīt šā gada 18. marta otrās attālinātās ārkārtas sēdes darba kārtību.

Un tātad darba kārtībā - Pieprasījumu komisijas atzinums.

Deputātu Ivara Zariņa, Jāņa Krišāna, Ivana Ribakova, Vladimira Nikonova, Regīnas Ločmeles, Ivana Klementjeva, Borisa Cileviča, Jāņa Tutina, Artūra Rubika, Igora Pimenova pieprasījums veselības ministram Danielam Pavļutam "Par veselības ministra izvairīšanos sniegt konkrētu informāciju saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu".

Turpinām debates.

Vārds deputātam Valērijam Agešinam.

V. Agešins (SASKAŅA).

Godātie kolēģi! Mūsu valstī sākusies hroniski slimo pacientu vakcinācija. Veselības ministrs Daniels Pavļuts paudis, ka platformā *manavakcina.lv* un pa tālruni 8989 vakcinācijai pieteikušies 23 tūkstoši šīs grupas cilvēku, taču kopumā valstī dzīvo 166 tūkstoši šādu personu. Savukārt vakcinācijas procesu pret Covid-19 līdz šim noslēdzis tikai viens procents Latvijas iedzīvotāju.

Pašlaik Latvijas valdība konkurē ar Bulgāriju par 1. vietu Eiropas Savienībā vakcinācijas tempu lēnumā. Tas nozīmē, ka par nopietnu vakcinēšanu pret Covid-19 Latvijas Republikā runāt nemaz nevar. Ministrs katru dienu kaut ko enerģiski sola, bet rezultāta nav. Vakcinācijas procesa organizācijā vēl aizvien valda haoss.

Par veselības aprūpes nozarē notiekošo jāpasaka paldies arī tiem, kas pagājušā gada nogalē izlēma, ka Latvijai jāatsakās no simtiem tūkstošu vakcīnu iepirkuma. Šķiet, ka kārtība šajā nozarē būs tikai tad, kad pūcei aste ziedēs. Rūgta ironija, protams.

Skaidrs, ka rezultātā šajā jautājumā tagad visai sabiedrībai ir jārēķinās ar vairākiem sāpīgiem aspektiem. Pirmkārt, ģimenes ārstiem tiek izsniegts niecīgs skaits vakcīnu, ar ko visiem nepietiek. Otrkārt, pacientam pašam ir jāpiesakās vietnē *manavakcina.lv* vai jāzvana uz vienoto numuru. Pacients var vērsties sava ģimenes ārsta praksē un noskaidrot, vai tur tiek veikta vakcinācija, un pierakstīties pa tiešo. Gadījumā ar hroniski slimiem pacientiem ģimenes ārstu pienākums nav apzināt un informēt visus hroniski slimos cilvēkus. Ārstiem tam vienkārši nepietiek resursu. Tā ir liela problēma, jo cilvēki nereti domā, ka mediķi noteikti piezvanīs, kā tas ir bijis gadījumā ar senioriem. Tas, ka šie cilvēki nezina, ka viņiem pašiem jāpiesakās, liecina par to, ka informācijas plūsma ir ļoti haotiska. Un tas ir ļoti nogurdinoši.

Vēl viena problēma, kas samulsināja gan pacientus, gan ģimenes ārstus. Pirmā hronisko slimību liste, kuru atsūtīja ģimenes ārstiem, bija ļoti nekorekta. Tajā burtiski bija pārkopēta informācija no ārvalstīm, kur ir vairāk aktuālas citu veidu slimības, bet nebija iekļautas vairākas tādas slimības, kas ir aktuālas Latvijā. Veidojās absurda situācija, kad, piemēram, vakcīna rekomendēta cilvēkiem ar sirds un asinsvadu slimībām, bet iekavās bija uzskaitītas tikai dažas no tām, tāpēc daļa ģimenes ārstu pārprata šo sarakstu un atteica vakcīnu saviem pacientiem. Tikai pēc kāda laika Slimību profilakses un kontroles centra mājaslapā tika ievietots atjaunotais saraksts.

Vakcinācijas procesā neskaidrības rada arī tas, ka nav saprotams, kura institūcija ir galvenā. Kopā par vakcīnām atbild sešas institūcijas. Tas, manuprāt, nav gudri.

Vienlaikus vēlos atgādināt, ka ģenerālprokurors ir nolēmis sākt pilnu pārbaudi par vakcīnu iepirkšanas lēmumiem Veselības ministrijā. Prokurora pārbaudes gaitā tiks vērtēti visi apstākļi, kas saistīti ar vakcīnu iegādi un tās rezultātā radušos situāciju. Un uz šī fona vairākums Pieprasījumu komisijas lēmumu izskatās, maigi izsakoties, neloģiski un pat dīvaini.

Tāpēc aicinu Saeimu atbalstīt SASKAŅAS deputātu pieprasījumu veselības ministram un vērtēt gan Veselības ministrijas ierēdņu, gan politiķu atbildību. Ja runa ir par cilvēku veselību, tad visi attaisnojumi šķiet nenozīmīgi. Vispār gadījumā ar vakcīnu portfeli, teiksim, tā zaudējumu ķēde ir vienkārši gigantiska kā valstij kopumā, tā arī tautsaimniecībai un ekonomikai, kura būs vēl ilgi iesaldēta, tādēļ ka netiks vakcinēti cilvēki... lai varētu visus ierobežojumus atcelt. Uzskatu, ka par kļūdām, kas skar daudzu cilvēku likteņus, pienākas bargs sods... bez garām runām.

Paldies par uzmanību.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Pieprasījumu komisijas vārdā...?

I. Puga. Komisijas vārdā nekas nav piebilstams, tikai atgādināšu, ka pieprasījums komisijā tika noraidīts.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu Ivara Zariņa, Jāņa Krišāna, Ivana Ribakova, Vladimira Nikonova, Regīnas Ločmeles, Ivana Klementjeva, Borisa Cileviča, Jāņa Tutina, Artūra Rubika, Igora Pimenova pieprasījumu veselības ministram Danielam Pavļutam "Par veselības ministra izvairīšanos sniegt konkrētu informāciju saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu"! Lūdzu, balsosim! Par - 28, pret - 50, atturas - 1. Pieprasījums ir noraidīts.

Darba kārtībā - likumprojektu izskatīšana.

Likumprojekts **"Grozījumi Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumā"**, trešais lasījums.

Juridiskās komisijas vārdā - deputāte Inese Voika.

I. Voika (AP!).

Labvakar, cienījamā Saeimas priekšsēdētāja! Labvakar, kolēģi! Mums ir jāizskata "Grozījumi Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumā" trešajā lasījumā.

Šis likumprojekts paredz, ka civilstāvokļa aktu reģistri turpmāk tiks iekļauti, aktualizēti un atjaunoti Fizisko personu reģistrā, nevis Civilstāvokļa aktu reģistrācijas informācijas sistēmā... un paredzēja arī citus precizējumus, ko mēs izskatījām pirmajā un otrajā lasījumā.

Savukārt trešajā lasījumā Saeimas kārtības ruļļa 95. panta noteiktajā kārtībā neviens priekšlikums netika iesniegts.

Līdz ar to Juridiskā komisija atbalstīja šo likumprojektu trešajā, galīgajā, lasījumā un aicina arī Saeimu par to balsot.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojektu "Grozījumi Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumā" trešajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu, balsosim! Par - 82, pret - 1, atturas - nav. Likums pieņemts.

Likumprojekts **"Grozījums Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā"**, trešais lasījums.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vārdā - deputāts Mārtiņš Šteins.

M. Šteins (AP!).

Sveicināti vēlreiz! Nu jau labvakar! Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija trešajā lasījumā ir izskatījusi likumprojektu "Grozījums Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā" (Nr. 708/Lp13). Sākotnējais mērķis bija piemērot uzņēmuma ienākuma nodokļa atvieglojumus valsts muzejam - atvasinātai publiskajai personai.

Uz trešo lasījumu saņemti trīs priekšlikumi, un tie visi saistīti ar regulējuma izmaiņām par akciju atsavināšanas ienākumu neiekļaušanu nodokļu bāzē. Priekšlikumi ir par ienākumiem, ko no slēgtā alternatīvā ieguldījumu fonda guvis tā ieguldītājs, fondam atsavinot piederošās tiešās līdzdalības akcijas, kuru turēšanas periods atsavināšanas brīdī ir vismaz 36 mēneši, ar nosacījumu, ka nodokļu maksātājs ir slēgtā alternatīvā ieguldījumu fonda ieguldītājs vismaz 36 mēnešus minēto akciju turēšanas periodā.

1. - deputāta Gata Eglīša priekšlikums. Tas ir daļēji atbalstīts. Iekļauts 2. - atbildīgās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

M. Šteins. 2. - atbildīgās komisijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

M. Šteins. 3. - atbildīgās komisijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

M. Šteins. Aicinu Saeimu atbalstīt šo likumprojektu trešajā, galīgajā, lasījumā.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojektu "Grozījums Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā" trešajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu, balsosim! Par - 87, pret un atturas - nav. Likums pieņemts.

Likumprojekts **"Grozījumi Arhīvu likumā"**, trešais lasījums.

Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas vārdā - deputāts Uldis Budriķis.

U. Budriķis (JK).

Labvakar, godātie kolēģi! Uz trešo lasījumu saņemti 12 priekšlikumi. Lielākā daļa priekšlikumu precizē otrā lasījuma redakciju vai arī papildina jau otrajā lasījumā runāto, tāpēc bieži iedziļināties detaļās... es neiedziļināšos.

Tātad 1. - kultūras ministra Naura Puntuļa priekšlikums. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. 2. - kultūras ministra Puntuļa priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. 3. - kultūras ministra Naura Puntuļa priekšlikums. Komisijā daļēji atbalstīts, iekļauts 4. - atbildīgās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

U. Budriķis. 4. - atbildīgās komisijas priekšlikums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. 5. - atbildīgās komisijas priekšlikums. Papildina ar jaunu pantu par personas tiesībām attiecībā uz arhīva dokumentos esošo personas datu precizēšanu vai papildināšanu. Komisijā priekšlikums atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. 6. - kultūras ministra Puntuļa priekšlikums. Daļēji atbalstīts un iekļauts 5. un 7. - komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

U. Budriķis. 7. - atbildīgās komisijas priekšlikums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. 8. - kultūras ministra Puntuļa priekšlikums. Precizējošs. Atbalstīts, redakcionāli precizējot.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. 9. - kultūras ministra Puntuļa priekšlikums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. 10. - kultūras ministra Naura Puntuļa priekšlikums. Komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

U. Budriķis. 11. - atbildīgās komisijas priekšlikums. Saistīts ar termiņu maiņām. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. 12. - atbildīgās komisijas priekšlikums. Saistīts ar likuma spēkā stāšanos. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

U. Budriķis. Aicinu atbalstīt trešajā, galīgajā, lasījumā.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Balsosim par likumprojektu "Grozījumi Arhīvu likumā" trešajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu, balsosim! Par - 87, pret un atturas - nav. Likums pieņemts.

Likumprojekts **"Grozījumi Civilprocesa likumā"**, trešais lasījums.

Juridiskās komisijas vārdā - deputāte Inese Lībiņa-Egnere.

I. Lībiņa-Egnere (JV).

Cienījamie kolēģi! Juridiskā komisija ir izskatījusi un sagatavojusi trešajam lasījumam likumprojektu "Grozījumi Civilprocesa likumā". Esam šim lasījumam veltījuši vairākas Juridiskās komisijas sēdes.

Pavisam ir izskatīti 54 priekšlikumi.

1. - Juridiskā biroja priekšlikums. Tas ir redakcionāla rakstura. Ir komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 2. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Arīdzan tehniska rakstura. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 3. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 4. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 5. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Redakcionāls precizējums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 6. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz noteikt pagaidu aizsardzības piemērošanas pamatu, iekļaujot arī būtiska kaitējuma novēršanas aspektu kā priekšnosacījumu pagaidu aizsardzības piemērošanā. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 7. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Redakcionāla rakstura uzlabojums. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 8. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz papildinājumus pagaidu aizsardzības līdzekļu uzskaitījumā, ietverot līdzekli "strīdīgo attiecību pagaidu noregulējums". Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 9. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Daļēji atbalstīts, iekļauts 10. - Juridiskās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I. Lībiņa-Egnere. 10. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Paredz precizēt pamatu pagaidu aizsardzības piemērošanai pirms prasības celšanas - piemērošanas neatliekamību, kas saistīta ar būtisku, neatgriezenisku kaitējumu iespējamību. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 11. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz nodrošināt sistēmas vienotu regulējumu, nosakot, ka tiesnesim, apmierinot pieteikumu par pagaidu aizsardzību vai prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas, jānosaka termiņš, ne ilgāks par 30 dienām, kādā ceļama prasība. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 12. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Daļēji atbalstīts, iekļauts 13. - Juridiskās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I. Lībiņa-Egnere. 13. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Paredz precizēt, ka pieteikumu par prasības nodrošināšanu tiesa izlemj nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas, bet, ja pieteikums ir iesniegts vienlaikus ar prasības pieteikumu, tad termiņš ir nākamā diena pēc lietas ierosināšanas. Tāpat pieteikumu par prasības nodrošināšanu apelācijas instancē izlemj trīs tiesneši koleģiāli. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 14. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz pilnveidot regulējumu par zaudējumu nodrošināšanu lietās, kurās prasības priekšmets ir naudas prasījums, un tas saistīts ar konkrētiem prasības nodrošinājuma līdzekļiem. Tāpat priekšlikums paredz

noteikt, ka zaudējumu nodrošināšanas pienākumu izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 20 dienām no lēmumu pieņemšanas dienas. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 15. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Tehniska rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 16. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Tehniska rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 17. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Tehniska rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 18. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 19. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Daļēji atbalstīts, iekļauts 20. - Juridiskās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I. Lībiņa-Egnere. 20. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Paredz precizēt tiesas un tiesneša rīcību, saņemot pagaidu aizsardzības pieteikumu. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 21. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Daļēji atbalstīts, iekļauts 22. - Juridiskās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I. Lībiņa-Egnere. 22. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 23. - Juridiskā biroja priekšlikums. Tāpat ir redakcionāla rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 24. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Paredz paplašinātu panta daļas tvērumu, ļaujot ne tikai atbildētājam, bet arī citiem lietas dalībniekiem iesniegt pieteikumu par pagaidu aizsardzības atcelšanu. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 25. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 26. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 27. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 28. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Atbalstīts un iekļauts 29. - Juridiskās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I. Lībiņa-Egnere. 29. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Precizē otrajā lasījumā atbalstīto normas redakciju attiecībā uz jaunu pagaidu aizsardzību pret vardarbības līdzekli - atbildētāja pienākumu apgūt sociālās rehabilitācijas kursu, kā arī precizē deleģējuma apjomu Ministru kabineta noteikumiem. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Sākam debates.

Vārds deputātam Edgaram Kronbergam.

E. Kronbergs (KPV LV).

Labvakar, priekšsēdētājas kundze! Godātie kolēģi! Runājot par šiem likumprojektiem - tie ir komplicētāki, nekā sākumā var šķist.

Latvijā jau septiņus gadus ir ieviesta tā saucamā pagaidu aizsardzība pret vardarbību. Šis mehānisms paredz, ka persona, kura uzskata, ka pret viņu vērsta psiholoģiska, ekonomiska vai cita veida vardarbība, var kā prasītājs aizmuguriski un bez pierādījumiem iesniegt pieteikumu tiesā pret citu personu. Tiesa savukārt var aizmuguriski un bez pierādījumiem lemt par līdzekļu piemērošanu pret atbildētāju. Diemžēl dzīvē gadās, ka šīs likuma normas tiek izmantotas arī ļaunprātīgos nolūkos. Pastiprinot šīs likuma normas ar piespiedu kursiem, manuprāt, pastāv cilvēktiesību pārkāpuma riski, kuri mums kā deputātiem būtu jāizslēdz.

Juridiskās komisijas diskusijās par šo jautājumu būtu bijis jāiesaista Latvijas bāriņtiesu pārstāvji, tiesneši, policija, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija un pārstāvji no Tiesībsarga biroja, bet diemžēl piedalījās tikai no Tieslietu ministrijas un Labklājības ministrijas.

Līdz ar to uzskatu, ka šajā likumprojektā nav notikusi pilnvērtīga diskusija, lai izstrādātu kvalitatīvu likumprojektu. Pieņemot šo likumprojektu, būtu bijuši jārod instrumenti, lai šo regulējumu daļa mūsu sabiedrības neizmanto ļaunprātīgi, atriebjoties kādai personai, atņemot otram vecākam bērnus vai pat īpašumus. Pieņemot šo likumprojektu, būtu bijuši jārod instrumenti, atvainojos... Tātad zināms, ka jāpasargā cilvēki no vardarbības ģimenē, diemžēl šī brīža Civilprocesa likuma piedāvājums, kaut reizēm strādā pozitīvā virzienā, bieži vien strādā kā ļoti ērts vardarbības instruments pret nevainīgiem cilvēkiem.

Tātad faktiski Civilprocesa likumā paredzētais līdzeklis - pagaidu aizsardzība pret vardarbību - bieži strādā kā līdzeklis, lai vērstu vardarbību pret nevainīgiem cilvēkiem. Likuma nepilnīgo normu ļaunprātīgie izmantotāji paliek nesodīti, kaut sagrauj cilvēku dzīves.

Nevaru atbalstīt tātad no 29. līdz 44. priekšlikumam. Aicinu arī pārējos kolēģus tos neatbalstīt.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Vai komisijas vārdā kas piebilstams?

I. Lībiņa-Egnere. Jā.

Godātie kolēģi, es gribētu informēt, ka Civilprocesa likuma grozījumi ir ļoti nozīmīgi jebkuros jautājumos... kur mēs ik pa laikam Juridiskajā komisijā ar tiem saskaramies un tos vērtējam. Ikvieni Civilprocesa likuma grozījumi ir izgājuši ļoti tādu, nu, stingru vētīšanu Tieslietu ministrijā, kur ir vairākas darba grupas. Viena ir īpaši veltīta Civilprocesa likuma grozījumiem.

Mēs parasti Juridiskajā komisijā iesaistām pēc iespējas vairāk arīdzan pastāvīgās Civilprocesa likuma grozījumu darba grupas locekļus, ja ir bijuši jautājumi, kuros ir varbūt neviennozīmīgi viedokļi vai domu šķelšanās šajā darba grupā.

Šo likumprojektu līdz trešajam lasījumam mēs ļoti vērīgi esam vērtējuši Juridiskajā komisijā, arī uz otro lasījumu uzklausot Tieslietu ministrijas pārstāvjus un citas pieaicinātās personas. Pēc būtības šis trešā lasījuma priekšlikums, kas ir šeit kā atbildīgās komisijas priekšlikums, tikai precizē tieslietu ministra Jāņa Bordāna iesniegtos priekšlikumus par šo sociālo rehabilitāciju. Tas ir bijis ilgāku laika posmu ne vien Tieslietu ministrijas, bet arī Labklājības ministrijas priekšlikums... kopīgs. Un šādi rehabilitācijas kursi brīvprātīgi jau ilgāku laiku notiek, un ir vērtēts arī tiešām tas efekts, kā persona tiek... Ar viņa paša iekšējiem spēkiem un ar palīdzību var mainīt savu uzvedību... un no vardarbīgas personas... Spēj atgriezties gan ģimenē, gan arī būt tiešām labs tēvs vai māte saviem bērniem. Līdz ar to tik tiešām šis konkrētais priekšlikums noteikti ir atbalstāms. Komisija to arī ir atbalstījusi.

Es aicinu atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par 29. - Juridiskās komisijas priekšlikumu! Lūdzu, balsosim! Par - 69, pret - 8, atturas - 1. Priekšlikums ir atbalstīts.

I. Lībiņa-Egnere. Nākamais, 30. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz papildināt likumu ar atsevišķu jaunu pantu, kurā tiek paskaidrots jaunā pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa mērķis un būtība. Turklāt priekšlikums paredz arī noteikt, ka atbildētājam ir jāiesaistās sociālās rehabilitācijas kursu izmaksu segšanā 10 procentu apmērā, ja atbildētājs uzsāks kursu

apgūšanu sešu mēnešu laikā, vai pilnā apmērā, ja atbildētājs uzsāks kursu apgūšanu pēc sešiem mēnešiem. Komisijā šis priekšlikums ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Sākam debates. Vārds deputātei Jūlijai Stepaņenko.

J. Stepaņenko (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Godātie kolēģi! Es uzskatu, ka vardarbības novēršanas kursi varētu būt labs pasākums, bet tas, par ko mums komisijā bija diskusijas un viedokļu atšķirība, bija tieši par šo priekšlikumu, ja mēs runājam par šo kursu apmaksu. Bija viedoklis, ka mēs nedrīkstam maksāt par varmākas izglītošanu, un līdz ar to otrajā lasījumā... un līdz ar to tad Tieslietu ministrija, droši vien reaģējot uz šo viedokli, atnesa šādu priekšlikumu, kas nosaka - 10 procentu no kursu vērtības cilvēks, kurš ir bijis vardarbīgs pret savu ģimeni, apmaksā, ja viņš diezgan ātri sāk šos kursus, vai pilnā apmērā, ja pretojas, vilcinās vai varbūt arī nav viņam iespējas šādā veidā šos kursus iziet... es nezinu.

Bet, problēma bija tieši tajā, ka šie 10 procenti no kursu vērtības, pēc saņemtās informācijas no Tieslietu ministrijas, ir aptuveni 40 eiro. Un tas nozīmē, ka, ja cilvēks piekrīt labprātīgi iziet šos kursus pēc iespējas ātrāk... jo kursu iziešana, protams, pati par sevi ir, visticamāk, diezgan sarežģīts uzdevums cilvēkam, kuram ir jātiek ar sevi galā, jāpārstrukturizē sava uzvedība, uzvedības modelis attiecībā pret ģimenes locekļiem. Šis ir ļoti sarežģīts uzdevums psihologiem... Psihologi saka, ka cilvēks no sava modeļa diez vai tik ātri varēs atteikties... no sava uzvedības modeļa.

Bet, problēma ir tieši tajā, ka, ja cilvēks ir nolēmis labprātīgi veikt korekcijas savā uzvedībā, ir sapratis, ka problēma ir viņa izturēšanās veidā pret ģimeni, un grib šos kursus iziet, viņam vienalga būs jāšķiras no summas 40 eiro apmērā, kas mūsu laikos, kovida laikos... kur, iespējams, pat labi ģimenes tēvi vai mātes vienā brīdī nav spējuši izturēt slodzi un spriedzi un, iespējams, ir pārkāpuši pāri līnijai, un saņēmuši arī attiecīgi kaut kādu nosodījumu un... lēmumu par to, ka viņi ir bijuši vardarbīgi... visticamāk, jo cilvēki, es atvainojos, iet sviestā pilnīgi šobrīd - šī gada laikā. Tas, protams... jā, mēs dzirdēsim, ka tas nav attaisnojums. Bet tomēr, ja cilvēks ir piekritis laboties, ja cilvēks ir piekritis veikt šo korekciju un iet kursos, mēs vienalga sakām, ka tiesa viņam uzliek par pienākumu tos 40 eiro samaksāt... No kāda budžeta? No ģimenes budžeta. Ja šīs nesaskaņas ģimenē, kuru rezultātā cilvēks ir bijis nesavaldīgs, ir radušās no līdzekļu trūkuma, mēs atkal ielaižam šo ģimeni apburtajā lokā.

Mans priekšlikums komisijas debašu laikā bija noteikt, ka tiesa pati nosaka, vai vajag cilvēkam maksāt šos 10 procentus vai atbrīvot viņu no to samaksas. Jo var arī ņemt vērā materiālo stāvokli, var ņemt vērā visus apstākļus, cilvēka vēlēšanos pēc iespējas ātrāk šos kursus iziet.

Šis priekšlikums nav labs, jo tas tiešām mūs ievedīs atkal kārtējā... tas neatrisinās jautājumu. Jo tam ir jāstimulē pozitīvi tie cilvēki, kuri vēlas laboties, un jāsoda tie, kuri it kā varbūt ļaunprātīgi negrib šos kursus iziet un negrib neko par tiem dzirdēt.

Es aicināju labot šo priekšlikumu, bet es paliku mazākumā diemžēl. Daži kolēģi mani atbalstīja, un mums tiešām bija diskusijas. Es aicinu šobrīd šo priekšlikumu noraidīt, izlabot to - tā, lai mums nav problēmu ar tiem cilvēkiem, kuri tiešām vēlas šos kursus iziet. Un tas nekas, jo mēs nemaksājam viņiem, valsts nemaksā viņiem par plezīru. Valsts maksā viņu ģimenēm, lai viņu ģimenes justos labāk pēc tam, kad šie kursi būs izieti. Tā tas ir jāuztver. Tie nav kaut kādi SPA salona apmeklējumi. Šie ir kursi, lai ģimenes locekļi... varmākam... justos labāk.

Paldies.

Es aicinu neatbalstīt.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Edgaram Tavaram.

E. Tavars (ZZS).

Cienījamā sēdes vadītāja! Godātie kolēģi! Labvakar! Jā, kā jau iepriekšējie runātāji precīzi iezīmēja, mums Juridiskajā komisijā tiešām bija par to debates.

Bet vēl kāds faktors, kas jāņem vērā, - ka šiem 10 procentiem līdzmaksājuma par šiem kursiem... Mēs saprotam, ka šobrīd ārkārtas stāvokļa laikā, ekonomiskās lejupslīdes laikā ļoti daudzi cilvēki palikuši bez darba. Daudzi cilvēki palikuši bez darba! Beigušies daudziem ir bezdarbnieku pabalsti, ir ierobežojumi pulcēties, ir ierobežojumi bērniem nodarboties ar sportu, ir bērniem jāsēž lielākoties mājās, ciemos nevar iet viens pie otra. Un mēs redzam arī šo statistiku, mēs regulāri dzirdam plašsaziņas... medijos, ka parādās agresija arī ģimenes locekļu vidū. Un vīri daudzi ir bez darba. Kā mēs labi zinām arī, dažam labam cienījamam cilvēkam pat sanitāra darbu šobrīd ir problemātiski dabūt. Un parādās agresija. Parādās agresija vīriem pret sievām, savstarpēji ģimenes locekļiem, jo pietrūkst cilvēkiem iztikas līdzekļu. Pietrūkst atalgojuma, lai uzturētu pienācīgi savu ģimeni.

Šis ir ļoti būtisks jautājums - šis 10 procentu līdzmaksājums. Ja cilvēks... vai vīrietis palicis agresīvs, ja viņš palaiž rokas pret savu dzīvesbiedri, pret sievu, ja ir nonācis situācijā... tāpēc ka ekonomiskā situācija to visu ir veicinājusi, stimulējusi faktiski naudas līdzekļu trūkumu, tad ar šādiem nosacījumiem, ka ir 10 procentu līdzmaksājums, var gadīties situācija, ka cilvēks, kurš ir cietis no šī agresīvā cilvēka uzvedības, arī var samaksāt viņa vietā rezultātā vēl šos 10 procentus. Vai arī šis jautājums tiks nodots zvērinātu tiesu izpildītāju pārziņā un rokās.

Tāpēc, kolēģi, es tiešām aicinu - kopumā šis likumprojekts ir labs! - par šo konkrēto priekšlikumu... nu, kā minimums, atturēties.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Vai komisijas vārdā ir kas skaidrojams?

I. Lībiņa-Egnere. Jā, paldies tieši kolēģiem Stepaņenko kundzei un Tavara kungam par vērtīgajām piezīmēm, par diskusijām Juridiskajā komisijā. Jāteic, ka, uz trešo lasījumu debatējot par šo jauno tiesas uzlikto pienākumu iziet rehabilitācijas kursus... un arī valsts apņemšanās segt ļoti lielu daļu no šo kursu izmaksām ir tiešām ļoti liels solis pretim... Kā līdz šim vispār likums ir raudzījies uz vardarbību ģimenē? Iepriekš mēs esam raduši un spējuši vien pasargāt šo mazāk aizsargāto personu, kura prasa palīdzību un kura prasa aizsardzību pret vardarbību, bet šobrīd mēs kā sabiedrība arī saprotam, ka ne vien sodīt, bet arī dot iespēju mainīties personai, kurai ir varmācīga rīcība, ir ļoti svarīgi un ir visas sabiedrības interesēs.

Ar šādu priekšlikumi nāca Labklājības ministrija un Tieslietu ministrija, kad izskatījām likumprojektu otrajā lasījumā. Toreiz Juridiskajā komisijā mums tieši bija debates par to, vai sabiedrības labums, kas ir finanšu līdzekļi, ko sedz no valsts budžeta, ir tas, kas būtu šajā gadījumā pilnībā jāsedz 100 procentu apmērā, vai šāds tiesas uzlikts pienākums apgūt kursus varētu kaut kādā ziņā būt arī kā preventīvs līdzeklis... tomēr arī ar līdzmaksājumu piedalīties šo līdzekļu segšanā. Desmit procenti - taisnība, tie varētu būt ap 40 eiro, kā mūs informēja Juridiskajā komisijā. Un mēs lūdzām un saņēmām apliecinājumu no Tieslietu ministrijas, no

Labklājības ministrijas, ka šos 40 eiro varēs segt gada griezumā, arī maksājot pa daļām. Komisijas sēdē izskanēja tātad - apmēram četri eiro mēnesī. Jā, jebkura naudas summa, ko cilvēks nenopirks ģimenei... bet novirza citiem mērķiem, tik tiešām ir arīdzan svarīga, un mēs nevaram teikt, ka tā ir liela vai maza, jo viss ir tik tiešām salīdzinājumā... un salīdzinājums šeit nevietā.

Taču mēs komisijā, uzklausot Tieslietu ministrijas argumentus par to, ka Civilprocesa likuma darba grupā ļoti daudz tika diskutēts par to, vai tiesa varētu vērtēt tieši atbildētāja mantisko stāvokli un vai, ņemot vērā par apsvērumu, būtu jādod kādas atlaides vai atbrīvojumi tieši personām ar mazākiem ienākumiem, nekā citādi tas būtu jāvērtē... Bet tieši no tiesnešu vidus un citu lietpratēju vidus tika teikts, ka tas nebūs iespējams.

Mēs kā Juridiskā komisija paļāvāmies, ka šis jautājums ir izdebatēts, un uzklausījām tik tiešām visus viedokļus, tai skaitā arī zvērinātu tiesu izpildītāju viedokli, kuri teica, ka, jā, šobrīd, protams, administratīvo sodu piedziņa jebkurā gadījumā ir tā, pret kuru var vērst piedziņu arī pret ģimenes līdzekļiem, un jebkura piedziņa, protams, šajā kovida laikā var skart ģimenes līdzekļus. Šie 10 procenti par rehabilitācijas kursiem, tātad apmēram 40 eiro... vai līdz 40 eiro gada griezumā, komisijasprāt, tika uzskatīti par samērīgu un preventīvu summu.

Bet, protams, mēs pie šī jautājuma varētu atgriezties, jo šāds tiesību institūts, tātad ar tiesas lēmumu uzlikts pienākums iziet šādus rehabilitācijas kursus tieši varmākam, kad arī no budžeta līdzekļiem 90 procenti par to tiek segti, - tāds vēl nav bijis, un ir ļoti svarīgi to šobrīd likumā nostiprināt. Līdz ar to komisijas vairākums atbalstīja šo tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikumu.

Komisijas vārdā aicinu atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 30. - tieslietu ministra Bordāna priekšlikumu! Lūdzu, balsosim! Par - 63, pret - 10, atturas - 8. Priekšlikums ir atbalstīts.

I. Lībiņa-Egnere. 31. - arīdzan tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz noteikt, ka tiesai ir tiesības pēc savas iniciatīvas piemērot atbildētājam pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekli - pienākumu atbildētājam apgūt sociālās rehabilitācijas kursu. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 32. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz noteikt, ka pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzeklis - pienākums apgūt sociālās rehabilitācijas kursu - ir spēkā līdz tā izpildei. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 33. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz noteikt, ka gadījumos, ja lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pieņemts pirms prasības celšanas un noteiktajā termiņā nav celta prasība, un tiesa lēmusi par pagaidu aizsardzību pret vardarbību atcelšanu, tiesāšanās izdevumi netiek atlīdzināti. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 34. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz noteikt, ka pamatā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskata rakstveida procesā, bet, ja tiesa to uzskata par nepieciešamu, pieteikumu var izskatīt arī slēgtā tiesas sēdē. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 35. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz precizēt informāciju, ko tiesa norāda lēmumā, ar kuru atbildētājam noteikts pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzeklis - pienākums apgūt sociālās rehabilitācijas kursu. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 36. - Juridiskā biroja priekšlikums. Tas ir redakcionāla rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 37. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz precizēt, ka lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību daļa attiecībā uz sociālās rehabilitācijas kursa izmaksu segšanu izpildāma saskaņā ar atbalstīto likuma 250.^{54A} panta redakciju par kursa finansēšanas kārtību un atbildētāja pienākumu piedalīties tā finansēšanā. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 38. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz noteikt, ka pienākumu atbildētājam apgūt sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanai nevar aizstāt ar citiem pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļiem. Komisijā tas atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 39. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz noteikt: ja tiesa noraida pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību un tas nav izskatīts, piedaloties pusēm, to paziņo tikai prasītājam. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 40. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Tehniska rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 41. ir tehniska rakstura priekšlikums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 41. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Precizē kārtību, kādā pakalpojuma sniedzējam paziņo par lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noteikto pienākumu atbildētājam apgūt sociālās rehabilitācijas kursu. Komisijā tas ir atbalstīts. Es atvainojos, 42. priekšlikums ir tieslietu ministra Jāņa Bordāna *(Skaņas pārrāvums.)*...

Sēdes vadītāja. Mēs...

I. Lībiņa-Egnere.... iekļauts 43. - komisijas priekšlikumā

Sēdes vadītāja. Paldies.

Tātad 42. - tieslietu ministra Bordāna priekšlikums. Daļēji atbalstīts, iekļauts 43. - komisijas priekšlikumā. Un deputāti piekrīt.

I. Lībiņa-Egnere. Jā, atvainojos, pārlēcu.

Tagad ir 43. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Precizē kārtību, kādā pakalpojumu sniedzējam paziņo par lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noteikto pienākumu atbildētājam apgūt sociālās rehabilitācijas kursu. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 44. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz noteikt izpildes kontroles pasākumus gadījumos, kad ir piemērots sociālās rehabilitācijas pienākums vardarbīgas uzvedības mazināšanai un tas gada laikā nav ticis apgūts vai atbildētājs līdz kursa pabeigšanai nav sedzis kursa izmaksas noteiktajā apmērā. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 45. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 46. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 47. - Juridiskā biroja priekšlikums. Arīdzan redakcionāla rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. Arī 48. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 49. - Juridiskā biroja priekšlikums. Tehnisks precizējums. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 50. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāla rakstura. Paredz saskaņot tiesību normas redakciju ar jaunā Dzīvojamo telpu īres likuma tiesību normām. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 51. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz likumā nostiprināt, ka piespiedu izlikšana neskar citu personu tiesības lietot telpu, ja tiesības lietot telpu izriet no nostiprinājuma zemesgrāmatā. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 52. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Paredz, ka no parādnieka piedzītā summa, kas nepārsniedz spriedumā noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, bet ir lielāka par valsts garantēto summu, ko iesniedzējs varētu saņemt no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, tiek pārskaitīta piedzinējam, tādējādi nodrošinot, ka bērns saņem minimālajam uzturlīdzekļu apmēram pēc iespējas tuvāku uzturlīdzekļu apmēru. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. 53. - tieslietu ministra Jāņa Bordāna priekšlikums. Daļēji atbalstīts, iekļauts 54. - Juridiskās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I. Lībiņa-Egnere. Visbeidzot 54. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Precizē pārejas noteikumus, tostarp nosakot, ka regulējums par jauno pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekli - pienākumu apgūt sociālās rehabilitācijas kursu - stājas spēkā 2021. gada 1. jūlijā. Pārejas noteikumi cita starpā arī nosaka Ministru kabineta pienākumu līdz 2021. gada 30. jūnijam izdot noteikumus attiecībā uz šo jauno pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekli. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I. Lībiņa-Egnere. Līdz ar to, kolēģi, esam izskatījuši visus 54 iesniegtos priekšlikumus šajā likumprojektā.

Juridiskās komisijas vārdā aicinu atbalstīt likumprojektu "Grozījumi Civilprocesa likumā" trešajā, galīgajā, lasījumā.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojektu "Grozījumi Civilprocesa likumā" trešajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu, balsosim! Par - 86, pret - 1, atturas - nav. Likums pieņemts.

Likumprojekts **"Grozījumi Ceļu satiksmes likumā"**, trešais lasījums.

Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas vārdā - deputāts Sandis Riekstiņš.

S. Riekstiņš (JK).

Labvakar, kolēģi! Trešajā lasījumā izskatīsim likumprojektu "Grozījumi Ceļu satiksmes likumā" (Nr. 792/Lp13).

Atgādināšu, ka likumprojekts izstrādāts, lai veicinātu satiksmes drošību, papildinot Ceļu satiksmes likumu ar normām, kas tiktu attiecinātas uz elektroskrejriteņu iekļaušanu ceļu satiksmē. Tāpat likumprojekts precizē velosipēda, mopēda, motocikla, tricikla un kvadricikla definīcijas, velosipēda un transportlīdzekļu apmācības regulējumu.

Uz trešo lasījumu tika iesniegti 13 priekšlikumi.

1. - deputāta Kaspara Ģirģena priekšlikums. Paredz dzēst normu, kura nosaka alkohola koncentrācijas līmeni asinīs, no kura aizliegts vadīt transportlīdzekļus. Priekšlikums komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Sākam debates.

Vārds deputātam Kasparam Ģirģenam.

K. Ģirģens (KPV LV).

Labvakar, cienījamie kolēģi! Mēģināšu ieskicēt nelielu problēmjautājumu tieši par dzērājšoferiem. Tātad sniegšu nelielu statistiku. Šobrīd Latvijā atļautais promiļu daudzums ir līdz 0,5 transportlīdzekļa vadītājiem, kuriem stāžs ir virs diviem gadiem, un jaunajiem autobraucējiem (līdz divu gadu stāžam) atļautās, pieļaujamās promiles ir 0,2.

Tomēr šobrīd mēs redzam, ka arī Eiropā pāriet un tuvojas šīm nulle promilēm... pakāpeniski. Kaut vai par piemēru mēs varam ņemt Lietuvu. Lietuvā ir pieļaujamas 0,4 promiles transportlīdzekļa vadītājiem, kuriem ir stāžs virs diviem gadiem, un jaunajiem braucējiem ir nulle promiles. Igaunija ir gājusi citu ceļu, viņiem visiem transportlīdzekļa vadītājiem pieļaujamo promiļu skaits - 0,2.

Bet vēlos vērst uzmanību, ka Latvijai tomēr vajadzētu virzīties uz to, ka vajadzētu samazināt šo promiļu daudzumu, jo diemžēl statistika mums ir ļoti slikta. Kaut vai par piemēru varam ņemt sastādīto administratīvo pārkāpumu protokolu 2020. gada statistiku: 2789 transportlīdzekļa vadītāji bija alkohola reibumā, tāpat arī 2897 velosipēda vai mopēda vadītāji bija alkohola reibumā. Tas nozīmē - vidēji apmēram no 15 līdz 20 transportlīdzekļa vadītājiem katru dienu tiek pieķerti, vadot transportlīdzekli alkohola reibumā. Bet lielākā problēma tomēr nav šīs mazās promiles... Arī tie nākamie priekšlikumi, ko esmu rakstījis, bija domāti, ka vajadzētu virzīties uz šīm nulle promilēm. Tomēr statistika parāda, ka vislielākās problēmas, protams, ir arī no 1,5 promilēm, ka arī šie autovadītāji izraisa avārijas. Bet tā pamatdoma ir tomēr veidot cilvēku apziņā to domu, ka lietot alkoholu un sēsties pie transportlīdzekļa stūres ir nesavienojamas lietas.

Ja mēs ņemam statistiku par ceļu satiksmes negadījumu skaitu, kuros iesaistīti vadītāji reibumā, tad 2018. gadā bija tikai 684 vadītāji, 2019. gadā - 663... ar tendenci samazināties, bet 2020. gadā ceļu satiksmes negadījumos bija iesaistīti jau 733 vadītāji, kuri bija reibumā. Iespējams... varbūt šī ir kovida seku ietekme, bet arī 2021. gadā statistika ir ļoti slikta.

Ja mēs skatāmies statistiku par vadītāju alkohola reibumā izraisītiem negadījumiem, tad 2019. gadā bija 173 cietušie avārijās un 14 bojāgājušie. Ja skatās bojāgājušo skaitu uz miljonu iedzīvotājiem Eiropas Savienības dalībvalstīs, tad Latvija izskatās ļoti, ļoti bēdīgi. Mēs dalām trešo un ceturto vietu un atpaliekam pat no Lietuvas un Igaunijas. Līdz ar to mēs varam izdarīt secinājumus, ka mums būtu nepieciešams pilnveidot arī šo Ceļu satiksmes likumu, tāpat nepieciešams uzlabot arī ceļu drošību un vēl domāt par dažādiem pasākumiem.

Protams, sabiedrībā izraisīja plašu rezonansi mans priekšlikums par šīm nulle promilēm. Kaut vai par piemēru var ņemt... "Delfi" veidoja diskusijas, un arī ģenerālprokurors izteica savu viedokli, kā varētu cīnīties ar dzērājšoferiem. Tomēr Latvijas sabiedriskais medijs veica pētījumu un uzdeva iedzīvotājiem jautājumu - vai tu atbalstītu ideju, ka auto drīkstētu vadīt tikai, ja ir nulle promiles. Kopumā piedalījās 802 respondenti, no tiem 71 procents iedzīvotāju atbalsta manis ierosināto priekšlikumu, un 25 procenti bija pret.

Tāpat arī vēlos vērst uzmanību, ka Ceļu satiksmes drošības direkcijas veiktajā pētījumā "Sabiedrības attieksme pret auto vadīšanu reibumā" noskaidrots, ka kopumā Latvijā valda noraidoša attieksme pret braukšanu dzērumā, 90 procenti aptaujāto to uzskata par nosodāmu rīcību.

Kā labu piemēru es varu minēt Ungāriju. Ungārija 2008. gadā ieviesa nulle promiles, un pēc tam, kad ieviesa šīs nulle promiles, jau nākamajos gados ceļu satiksmes negadījumu skaits samazinājās par 30 procentiem un bojāgājušo skaits samazinājās par 50 procentiem. Tomēr šeit ir uzsvars, ka kopumā ir jāstrādā ne tikai pie promiļu samazināšanas, bet arī pie citiem preventīviem pasākumiem.

Vēl vēlos vērst uzmanību, ka es pats personīgi atsaucu šobrīd savu 1., 2., 3., 4. un 10. priekšlikumu. Jo šobrīd ir atkārtoti atvērts Ceļu satiksmes likums, un arī komisijā vienojāmies par to, ka atkārtoti es varēšu iesniegt savus priekšlikumus un varēs veikt jaunas, plašākas diskusijas. Tāpat arī publiski izskanēja... ģenerālprokurors aicināja, iespējams, no 1,5 promilēm ieviest krimināl atbildību.

Arī kā viens no iespējamiem riskiem...

Sēdes vadītāja. Paldies, paldies, Ģirģena kungs. Runas laiks...

Lūdzu mikrofonu atpakaļ Ģirģena kungam.

K. Ģirģens. Vai varētu lūdzu apvienot? Ļoti īsi...

Sēdes vadītāja. Debašu laiki tiek apvienoti.

K. Ģirģens. Paldies.

Tātad vēlreiz, ja nedzirdēja, - tad es atsaucu savu 1., 2., 3., 4. un 10. priekšlikumu. Turpināsim diskusijas jau šajā atkārtoti atvērtajā Ceļu satiksmes likumā, tāpat ir atvērts šobrīd Krimināllikums, kurā var paredzēt krimināl atbildību no 1,5 promilēm. Ir daudz un dažādi veidi, kā varētu virzīties, un to, kāds tad būs galarezultāts, iespējams, mēs redzēsim pēc kāda noteikta laika.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Aleksandram Kiršteinam.

A. Kiršteins (NA).

Cienījamā priekšsēdētāja! Godājamie deputāti! Nu, klasisks un muļķīgs priekšlikums, izmantojot nepatiesu statistiku.

Ja Ģirģena kungs šeit skaita tos, kas ir izraisījuši avārijas, tad kāpēc nav statistikas, cik cilvēki ir izraisījuši avārijas ar šo rādītāju - līdz 0,5 promilēm? Un, kā mēs dzirdējām no policijas virsniekiem, kas paši ironizē par šo priekšlikumu, tad 92 procentiem, drusku vairāk, kas izraisījuši avāriju, šīs promiles ir virs 1,5. Tātad Ģirģena kungs ir secinājis, ka policistiem nav, ko darīt, un viņiem vajadzētu turpmāk ķert, teiksim, tādus braucējus, kas izdzēruši glāzi alus, kaut kādā veidā.

Tāpēc nākošreiz, ja jūs, Ģirģena kungs, taisāties šādus priekšlikumus iesniegt vēlreiz, kā jūs teicāt, likumā, tad, lūdzu, sagatavojiet precīzu statistiku un izdaliet deputātiem. Un nestāstiet šeit pasakas, jo ar statistiku var pierādīt visu ko.

Paldies par uzmanību.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Vai komisijas vārdā kas piebilstams par 1. priekšlikumu?

S. Riekstiņš. Acīmredzot priekšlikums ir atsaukts, komisijā tas arī netika atbalstīts, pie kam ar lielu balsu vairākumu.

Sēdes vadītāja. Tātad priekšlikums ir atsaukts, tāpat kā 2., 3., 4. un 10. priekšlikums.

Tātad varam pāriet pie 5. priekšlikuma.

S. Riekstiņš. Jā, tātad 5. - satiksmes ministra Linkaita priekšlikums. Paredz valsts vai pašvaldības ceļu pārvaldītāja tiesības noslēgt deleģēšanas līgumu ar Valsts policiju par tehnisko līdzekļu pārkāpumu fiksēšanai, neapturot transportlīdzekli, uzstādīšanu. Priekšlikums komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Sākam debates.

Vārds deputātam Jānim Butānam.

J. Butāns (JK).

Sveiki, kolēģi! Vēlējos informēt, ka priekšlikums ir par to, lai domātu un uzlabotu satiksmes drošību uz ceļiem un turpmāk ne tikai Ceļu satiksmes drošības direkcija varētu uzstādīt kontroles līdzekļus uz ceļiem, bet to drīkstētu darīt arī ceļa pārvaldnieks - gan valsts ceļa pārvaldnieks, kas būtu "Latvijas Valsts ceļi", gan attiecīgās pašvaldības, kurām ir savi ceļi.

Tātad aicinu kolēģus atbalstīt šo priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Vai deputāti vēlas balsojumu par 5. priekšlikumu? Deputāti balsojumu nelūdz, deputāti priekšlikumu atbalsta.

S. Riekstiņš. 6. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

S. Riekstiņš. Arī 7. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Arī komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

S. Riekstiņš. 8. - iekšlietu ministra Ģirģena priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

S. Riekstiņš. 9. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

S. Riekstiņš. 10. priekšlikums ir atsaukts.

Sēdes vadītāja. Priekšlikums atsaukts.

S. Riekstiņš. 11. - Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

S. Riekstiņš. 12. - atbildīgās komisijas priekšlikums. Paredz noteikt pārejas noteikumu spēkā stāšanās un Ministru kabineta noteikumu izstrādāšanas termiņus. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

S. Riekstiņš. Un 13. - satiksmes ministra Linkaita priekšlikums. Paredz noteikt pārejas noteikumu spēkā stāšanās termiņu. Arī komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Sākam debates.

Vārds deputātam Jānim Butānam.

J. Butāns (JK).

Spēkā stāšanās termiņš ir noteikts, lai varētu sagatavot kārtību, kādā varētu izvietot kontroles līdzekļus, bet papildus vēl gribu pateikties kolēģiem Saeimā, ka šodien mēs šo likumprojektu izskatījām, un iespējami drīz, jau uz elektroskrejriteņu sezonu, varēs sagatavot atbilstošus Ministru kabineta noteikumus, un jau šajā sezonā elektroskrejriteņi varēs braukt pēc ceļu satiksmes noteikumiem.

Paldies.

Aicinu atbalstīt arī likumprojektu kopumā.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Deputāti priekšlikumu atbalsta.

S. Riekstiņš. Aicinu atbalstīt likumprojektu trešajā, galīgajā, lasījumā.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojektu "Grozījumi Ceļu satiksmes likumā" trešajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu, balsosim! Par - 88, pret un atturas - nav. Likums pieņemts.

Godātie kolēģi! Deputāti Jansons, Latkovskis, Ašeradens, Čakša un Lībiņa-Egnere lūdz izsludināt pārtraukumu šā gada 18. marta otrajā attālinātajā ārkārtas sēdē līdz šā gada 8. aprīļa pulksten 9.00.

Godātie kolēģi! Par to mums ir jābalso. Lūdzu... Deputāti nav pieteikušies runāt "par" vai "pret".

Lūdzu zvanu! Balsosim par pārtraukumu šā gada 18. marta otrajā attālinātajā ārkārtas sēdē līdz šā gada 8. aprīļa pulksten 9.00! Lūdzu, balsosim! Par - 84, pret - 1, atturas - 1. Lēmums pieņemts.

Godātie kolēģi! Tātad pārtraukums līdz šā gada 8. aprīļa pulksten 9.00.

Vēl deputātu reģistrācija. Reģistrācija noslēgusies.
Paldies šovakar par darbu.
Sēdi turpināsim šā gada 8. aprīlī pulksten 9.00.

(Pārtraukums.)

SATURA RĀDĪTĀJS
13. Saeimas ziemas sesijas 40. (attālinātā ārkārtas) sēde
2021. gada 25. martā

Par likumprojektu **"Grozījumi Krimināllikumā"** *(Nr. 971/Lp13)*
(Dok. Nr. 3760, 3760A)

Par likumprojektu **"Grozījumi Nacionālās drošības likumā"** *(Nr. 972/Lp13)*
(Dok. Nr. 3761, 3761A)

Lēmuma projekts **"Par 10 505 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Par labu nāvi – eitanāzijas legalizācija" turpmāko virzību"** *(Nr. 608/Lm13)*
(Dok. Nr. 3770)

- Ziņo - dep. I. Dūrītis

- Debates
  - dep. M. Golubeva
  - dep. J. Kursīte-Pakule
  - dep. A. Čakša
  - dep. A. Gobzems
  - dep. A. Judins
  - dep. I. Zariņš
  - dep. S. Dolgopolovs
  - dep. E. Papule
  - dep. J. Kursīte-Pakule
  - dep. A. Skride
  - dep. N. Kabanovs
  - dep. J. Stepaņenko
  - dep. E. Papule
  - dep. S. Dolgopolovs
  - dep. I. Dūrītis
  - dep. K. Sprūde
  - dep. J. Dombrava
  - dep. M. Golubeva
  - dep. E. Kronbergs
  - dep. V. Valainis
  - dep. A. Kaimiņš

Informācija par reģistrācijas rezultātiem

- Debašu turpinājums
  - dep. J. Pūce
  - dep. A. Gobzems
  - dep. A. Kiršteins
  - dep. V. Dombrovskis
  - dep. I. Zariņš
  - dep. A. Judins
  - dep. E. Tavars
  - dep. A. Kazinovskis
  - dep. B. Cilevičs
  - dep. J. Stepaņenko
  - dep. R. Ločmele
  - dep. I. Pimenovs
  - dep. A. Kazinovskis
  - dep. R. Ločmele
  - dep. Ļ. Švecova

Lēmuma projekts **"Par 10 078 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Atļaut labo pagriezienu pie sarkanās gaismas, ja tas netraucē citiem vadītājiem un gājējiem" turpmāko virzību"** *(Nr. 609/Lm13)*
(Dok. Nr. 3776)

- Ziņo - dep. V. Orlovs

Lēmuma projekts **"Par Saeimas pārstāvja apstiprināšanu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē"** *(Nr. 610/Lm13)*
(Dok. Nr. 3780)

- Ziņo - dep. M. Šteins

Par deputātu pieprasījumu **Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Par Veselības ministrijas nespēju organizēt un īstenot pret Covid-19 vakcinācijas procesu"** *(Nr. 55/P13)*
(Dok. Nr. 3787)

- Motivācija - dep. V. Valainis

Deputātu Ivara Zariņa, Jāņa Krišāna, Ivana Ribakova, Vladimira Nikonova, Regīnas Ločmeles, Ivana Klementjeva, Borisa Cileviča, Jāņa Tutina, Artūra Rubika, Igora Pimenova **pieprasījums veselības ministram Danielam Pavļutam "Par veselības ministra izvairīšanos sniegt konkrētu informāciju saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu"** *(Nr. 50/P13)* **(Noraidīts)**
(Dok. Nr. 3612, 3612A, 3765)

- Ziņo - dep. I. Puga

- Debates - dep. I. Zariņš

Informācija par reģistrācijas rezultātiem

Par procedūru

Informācija par ārkārtas sēdi

- Debašu turpinājums - dep. V. Agešins

Likumprojekts **"Grozījumi Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumā"** *(Nr. 586/Lp13)*
(3.lasījums)
(Dok. Nr. 3762)

- Ziņo - dep. I. Voika

Likumprojekts **"Grozījums Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā"** *(Nr. 708/Lp13)*
(3.lasījums)
(Dok. Nr. 3767)

- Ziņo - dep. M. Šteins

Likumprojekts **"Grozījumi Arhīvu likumā"** *(Nr. 366/Lp13)* (3.lasījums)
(Dok. Nr. 3777)

- Ziņo - dep. U. Budriķis

Likumprojekts **"Grozījumi Civilprocesa likumā"** *(Nr. 599/Lp13)* (3.lasījums)
(Dok. Nr. 3782)

- Ziņo - dep. I. Lībiņa-Egnere

- Debates
  - dep. E. Kronbergs
  - dep. J. Stepaņenko
  - dep. E. Tavars

Likumprojekts **"Grozījumi Ceļu satiksmes likumā"** *(Nr. 792/Lp13)* (3.lasījums)
(Dok. Nr. 3785)

- Ziņo - dep. S. Riekstiņš

- Debates
  - dep. K. Ģirģens
  - dep. A. Kiršteins
  - dep. J. Butāns
  - dep. J. Butāns

Par procedūru

Informācija par ārkārtas sēdi

Informācija par reģistrācijas rezultātiem

Balsojumi
Datums: 25.03.2021 10:31:29 bal001
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 25.03.2021 12:10:33 bal002
Par - 49, pret - 38, atturas - 2.
Balsošanas motīvs: Par 10 505 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Par labu nāvi – eitanāzijas legalizāciju" turpmāko virzību (608/Lm13)

Datums: 25.03.2021 12:15:13 bal003
Par - 83, pret - 2, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par 10 078 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Atļaut labo pagriezienu pie sarkanās gaismas, ja tas netraucē citiem vadītājiem un gājējiem" turpmāko virzību (609/Lm13)

Datums: 25.03.2021 12:17:09 bal004
Par - 74, pret - 15, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par Saeimas pārstāvja apstiprināšanu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē (610/Lm13)

Datums: 25.03.2021 12:36:02 bal005
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija
Datums: 25.03.2021 20:02:10 bal006
Par - 28, pret - 50, atturas - 1.

Balsošanas motīvs: Deputātu Ivara Zariņa, Jāņa Krišāna, Ivana Ribakova, Vladimira Nikonova, Regīnas Ločmeles, Ivana Klementjeva, Borisa Cileviča, Jāņa Tutina, Artūra Rubika, Igora Pimenova pieprasījums veselības ministram Danielam Pavļutam "Par veselības ministra izvairīšanos sniegt konkrētu informāciju saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu" (50/P13)
Datums: 25.03.2021 20:03:47 bal007
Par - 82, pret - 1, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumā (586/Lp13), 3.lasījums

Datums: 25.03.2021 20:05:57 bal008
Par - 87, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījums Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā (708/Lp13), 3.lasījums

Datums: 25.03.2021 20:09:07 bal009
Par - 87, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Arhīvu likumā (366/Lp13), 3.lasījums
Datums: 25.03.2021 20:20:40 bal010
Par - 69, pret - 8, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: 29. priekšlikums. Grozījumi Civilprocesa likumā (599/Lp13), 3.lasījums

Datums: 25.03.2021 20:33:48 bal011
Par - 63, pret - 10, atturas - 8.
Balsošanas motīvs: 30. priekšlikums. Grozījumi Civilprocesa likumā (599/Lp13), 3.lasījums

Datums: 25.03.2021 20:41:44 bal012
Par - 86, pret - 1, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Civilprocesa likumā (599/Lp13), 3.lasījums

Datums: 25.03.2021 20:54:13 bal013
Par - 88, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Ceļu satiksmes likumā (792/Lp13), 3.lasījums

Datums: 25.03.2021 20:55:20 bal014
Par - 84, pret - 1, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par pārtraukumu 18. marta 2. attālinātajā ārkārtas sēdē no 2021. gada 25. marta pulksten 21.00 līdz 2021. gada 8. aprīļa pulksten 9.00

Datums: 25.03.2021 20:55:35 bal015
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Sēdes videotranslācija
25.03.2021. 9.00 11.15 14.30 15.30 17.30 19.15 19.55

---

* * * *

Sēdes videotranslācija	**25.03.2021**	9.00	11.15	14.30	15.30	17.30	19.15	19:55

1. pl. 09:01 - 1 h 32 min PIRMĀ stg 2223 sēde Nr.40-ziemas-no18-mar-1-daļa Mūrniece
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20210325103801_saeima.lv.1_0

2. pl. 11:15 - 1 h 20 min stg 2223 sēde Nr.40-ziemas-no18-mar-2-daļa Beitnere
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20210325124402_saeima.lv.1_0_0

3. pl. 14:32 - 28 min OTRĀ stg 2224 sēde Nr.41-ziemas-sesija-1-daļa Mūrniece
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20210325150502_saeima.lv.1_0_0

4. pl. 15:30 - 1 h 27 min stg 2224 sēde Nr.41-ziemas-sesija-2-daļa Egnere
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20210325150502_saeima.lv.1_0_0

5. pl. 17:30 - 1 h 19 min stg 2224 sēde Nr.41-ziemas-sesija-3-daļa Beitnere
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20210325190702_saeima.lv.1_0_0

6. pl. 19:15 - 26 min TREŠĀ stg 2225 sēde Nr.42-ziemas-sesija Mūrniece
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20210325200001_saeima.lv.1_0_0

7. pl. 19:56 - 1 h 00 min stg 2223 sēde Nr.40-ziemas-no18-mar-3-daļa Mūrniece
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20210325210001_saeima.lv.1_0

---

* * * *

Papildu pievienojums – darba kārtība

* * * *

Sēdes video translācija 25.03.2021 9.00 11.15 14.30 15.30 17.30 19.15 19.55

---

https://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/2223
https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=671d4744-b071-4f76-9c4d-5d7c42c9b016&stage=6

25.03.2021. 13.Saeima četrdesmitā sēde-ziemas sesija ārkārtas-attālināti *Noraksts*

Stenogramma *Sēdi vada: Ināra Mūrniece, Dagmāra Beitnere-Le Galla*
2021.gada 25. marta sēde sākas pl. 9:00
sēde slēgta pl. 20:55, sēdes ilgums- 11 h 33 minūtes / darbs sēdē pārtraukums līdz 8. aprīļa pl 9:00

PIEBILDE: 25. martā notiek trīs atšķirīgas sēdes nr.40, nr.41, nr.42 (ziemas sesija). Starp sēdes nr.40 daļām starpbrīdī notiek cita sēde nr.41
LABOTA KĻŪDA: e-arhīvā stenogrammā–2223 saite nepareizi uz darba kārtību citā sēdē nr.20 Norakstā pareizi

Latvijas Republikas Saeimas
2021.gada 18.marta
otrās attālinātās ārkārtas sēdes darba kārtība –
turpinājums 7.aprīlī 15 minūtes pēc 7.aprīļa attālinātās ārkārtas sēdes beigām

(25. martā sēde notiek no pl.9:00)

	I. Likumprojektu nodošana komisijām un izskatīšana 1.lasījumā	
	I. Prezidija ziņojumi	
	1. Par iesniegtajiem likumprojektiem	
	↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi	
1.	1. Likumprojekts **Grozījumi Krimināllikumā** *(971/Lp13)* (Dok. Nr. 3760, 3760A) Ministru kabinets **Nodots komisijai:** Juridiskā komisija (atbildīgā)	
2.	2. Likumprojekts **Grozījumi Nacionālās drošības likumā** *(972/Lp13)* (Dok. Nr. 3761, 3761A) Ministru kabinets **Nodots komisijai:** Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija (atbildīgā)	
	2. Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem	
3.	1. Lēmuma projekts **Par 10 505 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Par labu nāvi – eitanāzijas legalizācija" turpmāko virzību** *(608/Lm13)* (Dok. Nr. 3770)Balsojums: par 49, pret 38, atturas 2 **Paziņojums** Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija (Referents: Ilmārs Dūrītis) ↗ Debates ↗ DKP izskatīšanas gaita	
4.	2. Lēmuma projekts Par 10 078 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Atļaut labo pagriezienu pie sarkanās gaismas, ja tas netraucē citiem vadītājiem un gājējiem" turpmāko virzību *(609/Lm13)* (Dok. Nr. 3776)Balsojums: par 83, pret 2, atturas 1 Paziņojums Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija (Referents: Vitālijs Orlovs)	
	II. Amatpersonu ievēlēšana, apstiprināšana, iecelšana, atbrīvošana vai atlaišana no amata, uzticības vai neuzticības izteikšana	
5.	Lēmuma projekts **Par Saeimas pārstāvja apstiprināšanu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda padomē** *(610/Lm13)* (Dok. Nr. 3780)Balsojums: par 74, pret 15, atturas 0 **Paziņojums** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Mārtiņš Šteins)	
	III. Deputātu pieprasījumu izskatīšana	
	1. Par saņemtajiem deputātu pieprasījumiem	
6.	Pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam **"Par Veselības ministrijas nespēju organizēt un īstenot pret Covid-19 vakcinācijas procesu"** *(55/P13)* (Dok. Nr. 3787) Nodots Pieprasījumu komisijai Deputāti Viktors Valainis, Uldis Augulis, Janīna Jalinska, Jānis Dūklavs, Māris Kučinskis, Edgars Tavars, Jānis Vucāns, Gundars Daudze, Armands Krauze, Raimonds Bergmanis ↗ Debates	
	2. Pieprasījumu komisijas atzinums	
7.	Deputātu Ivara Zariņa, Jāņa Krišāna, Ivana Ribakova, Vladimira Nikonova, Regīnas Ločmeles, Ivana Klementjeva, Borisa Cileviča, Jāņa Tutina, Artūra Rubika, Igora Pimenova pieprasījums veselības ministram Danielam Pavļutam "Par veselības ministra izvairīšanos sniegt konkrētu informāciju saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu" *(50/P13)* (Dok. Nr. 3612, 3612A, 3765)Balsojums: par 28, pret 50, atturas 1 Noraidīts Pieprasījumu komisija (Referents: Ivars Puga) ↗ Debates ↗ DKP izskatīšanas gaita	
	IV. Likumprojektu izskatīšana	
8.	1. Likumprojekts **Grozījumi Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumā** *(586/Lp13)* (3. lasījums) (Nav priekšlikumu) (Dok. Nr. 3762)Balsojums: par 82, pret 1, atturas 0 **Likums** Juridiskā komisija (Referents: Inese Voika)	

	9.	2. Likumprojekts **Grozījums Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā** *(708/Lp13)* (3. lasījums) (3 priekšlikumi) (Dok. Nr. 3767)Balsojums: par 87, pret 0, atturas 0 **Likums** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Mārtiņš Šteins)	
	10.	3. Likumprojekts **Grozījumi Arhīvu likumā** *(366/Lp13)* (3. lasījums) (12 priekšlikumi) (Dok. Nr. 3777)Balsojums: par 87, pret 0, atturas 0 **Likums** Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija (Referents: Uldis Budriķis)	
		II. Amatpersonu ievēlēšana, apstiprināšana, iecelšana, atbrīvošana vai atlaišana no amata, uzticības vai neuzticības izteikšana	
	11.	4. Likumprojekts **Grozījumi Civilprocesa likumā** *(599/Lp13)* (3. lasījums) (54 priekšlikumi) (Dok. Nr. 3782)Balsojums: par 86, pret 1, atturas 0 **Likums** Juridiskā komisija (Referents: Inese Lībiņa-Egnere) DKP izskatīšanas gaita	
	12.	5. Likumprojekts **Grozījumi Ceļu satiksmes likumā** *(792/Lp13)* (3. lasījums) (13 priekšlikumi) (Dok. Nr. 3785)Balsojums: par 88, pret 0, atturas 0 **Likums** Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (Referents: Sandis Riekstiņš) DKP izskatīšanas gaita	
	Datums: 2021.03.25 20:55:20 Balsošanas motīvs: Par pārtraukumu 18. marta 2. attālinātajā ārkārtas sēdē no 2021. gada 25. marta pulksten 21.00 līdz 2021. gada 8. aprīļa pulksten 9.00 Balsošanas rezultāti par 84, pret 1, atturas 1 *https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS2_DK.nsf/0/F0CF7A137FB69058C22586B100206DCB?OpenDocument*		
	Ar sēdes norisi saistīti jautājumi	*Sēde turpinās 8. aprīlī no pl. 9:00*	
	13.	6. Likumprojekts **Negodīgas tirdzniecības prakses aizlieguma likums** *(829/Lp13)* (3. lasījums) (7 priekšlikumi) (Dok. Nr. 3786) Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (Referents: Sandis Riekstiņš)	
	14.	7. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu"** *(955/Lp13)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 3682, 3768) Sociālo un darba lietu komisija (Referents: Normunds Žunna)	
	15.	8. Likumprojekts **Grozījumi Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā** *(923/Lp13)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 3562, 3769) Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija (Referents: Regīna Ločmele)	
	16.	9. Likumprojekts **Grozījumi Zemesgrāmatu likumā** *(858/Lp13)* (2. lasījums) (4 priekšlikumi) (Dok. Nr. 3774) Juridiskā komisija (Referents: Aldis Gobzems)	
	17.	10. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās"** *(931/Lp13)* (2. lasījums) (20 priekšlikumi) (Dok. Nr. 3775) Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Ilze Indriksone)	
	18.	11. Likumprojekts **Grozījumi Komercdarbības atbalsta kontroles likumā** *(892/Lp13)* (2. lasījums) (13 priekšlikumi) (Dok. Nr. 3791) Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Ļubova Švecova)	

	V. Paziņojumu izskatīšana		
	1. Par Saeimas deputātu administratīvo sodīšanu		
	19.	Paziņojums par administratīvi sodītiem 13. Saeimas deputātiem laika periodā no 2020. gada 2. septembra līdz 2021. gada 6. janvārim (Dok. Nr. 3794) Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija (Referents: Vitālijs Orlovs)	
	↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	Sēde beigusies 07.04.2021 16:28		

---

* * * *